

• SAVAITNĖS LAIKRAŠTIS •
"DRAUGAS"
EINA KETVIRTADIENIAIS
IŠ CHICAGO, ILL.
Kaina Metams:
Suvienytose Valstijose - \$2.00
Europoje ir kitose šalyse - \$3.00
APSKELBIMŲ KAINOS ANT UŽKLAUSIMO
Su visokiais reikalais reikia
kreiptis šiuo adresu:
DRAUGAS PUB. CO.
1800 W. 46th Street Chicago, Ill.

DRAUGAS

KATALIKŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN WEEKLY
"DRAUGAS"
[THE FRIEND]
Published Every Thursday, Chicago, Ill.
SUBSCRIPTION RATES:
In United States - \$2.00
Foreign Countries - \$3.00
ADVERTISING RATES ON APPLICATION
All Communications and Money Orders must
be addressed to:
DRAUGAS PUB. CO.
1800 W. 46th Street Chicago, Ill.

ORGANAS LIETUVIŲ RYMO-KATALIKŲ FEDERACIJOS, SUSIVENIJIMO LIETUVIŲ R.-K. AMERIKOJE IR LIETUVIŲ R.-K. PILNUJŲ BLAIVININKŲ SUSIVENIJIMO AMERIKOJE.

Metai [Vol.] VI.

CHICAGO, ILL., KETVIRTADIENIS, 15 D. SPALJO (OCTOBER) 1914 M.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JULY 8th, AT THE POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd, 1879.

No. 42

GERB. DRAUGIJOMS "DRAUGO" REDAKCIJOS PRANEŠIMAS.

4-as L. R. K. Federacijos Kongresas Chicagoje, 23-25 rugsėjo šių 1914 metų išreiškė pageidavimą, kad katalikiškos draugijos imtų sau už organus katalikiškus laikraščius.

Norėdami palengvinti gerbiamųjų draugijų nariams užsisakyti "Draugą", šiuomi pranešame, jog:

1) Draugija, užsisakiusi "Draugą" visiemis savo nariams mokės už jį tik po \$1.00 metams nuo kiekvieno prenumeratoriaus; draugija, užsisakiusi "Draugą" bent treč

daliui savo narių, mokės po \$1.50 metams nuo kiekvieno prenumeratoriaus; gi draugija, užsisakiusi savo nariams ne mažiau kaip 15 egzempliorių, mokės du dolerių metams.

2) Visuose paminėtuose atsitikimuose, jei tik draugija pripažins "Draugą" savo organu, redakcija apsiima per istisus metus skelbti savo skiltyse tos draugijos valdybos vardus, pavardes ir adresus. Beto taip pat apsiimame dėti žinias ir straipsnius, paliečiančius tų draugijų tikslą ir veikimą, palaikydami sau, žinoma, visas redakcijos teises, kaslink žinių ar straipsnių trumpinimo, taisymo, arba ir visiško atmetimo.

Su pagarba.

"Draugo" Redakcija.

ŠVENTOJI PRIEDERMĖ.

Mūsų išeivybę ligšiol tik smerkdavome. Ir neklysdavome, nes viską į krivą suėmus, pasirodydavo Lietuvai iš jos daug daugiau nuostolių, negu pelno.

Bet šit atėjo laikas, kada mūsų išeivija bus tikra palaima tėvynei, beveik vienatinis jos išgyvenimas; nes į ką-gi šauksis pagalbos Lietuva, nuaukinta priešo, žudoma baisios karės ir bado — jeigu ne į savo vaikus, gyvenančius užjūryje? Ar mes tą savo Motynos šauksmą išgirsime? Ar savo šventą priedermę išpildysime? Bus dvejoja kliutis. Viena kliutis, tai sunkūs Amerikos laikai, tai daugybė bedarbių mūsų tarpe: jie gūla sunkumų ant kitų, savo giminių ar pažįstamų, jie patys reikalingi pašalpos ir užtat niekas jų nenukaltins, jeigu jie šiais metais nesuteiks savo gimtinei pašalpos. Toji kliutis nuveikti — ne nuo mūsų priguli.

Bet yra antroji kliutis, kuri pergalėti tik nuo mūsų pačių priguli: tai mūsų širdžių sausumas, mūsų silpna valia. Kada Lietuva ištiko baisioji nelaimė ar visi mes giliai atjautėme valandos svarbumą? Kasdieninis mūsų gyvenimas lyg rodo kitką. Mes tebegyvename taip, kaip gyvenome tada, kada Lietuva žydoje ir buvo ramybėje. Po senovės ūžia mūsų salianai, pilni lankytųjų; po senovės keliame girtus balius, piknikus, vakarus, po senovės pavelyjame sau įvairių nereikalingų nemonumų, žodžiu sakant elgiamės taip, lyg ten nebūtų atsitikę su mūsų Motyna jokios nelaimės.

O juk ateis laikas, kada kare pasibaigus, ims mus lankyti griaudūs laiškai iš mūsų tėvėlių, brolių, ar kitų giminių. Jie prašys pagalbos. Ką mes jiems suteiksime? Ar vien pasiskundimą, kad štai ir pas mus blogi laikai?

Nemėginkime bent savo sąžinės apgaudinėti. Didelė mūsų dauguma tiek uždirba, kad gali bent mažą dalelę atidėti, kad paskui vargstančią tėvynę sušelpiti. Tad visi tie turime sau įsivaizdinti švenčiausią priedermę — *taupyti* pinigų, kad juos paskui pasiuntus savo giminiams.

Visi mes, ir inteligentai, ir broliai darbininkai turime, apskaitę savo ineigas ir išlaidas, skirti tam tikrą dalį savo ineigų sušelpiti mūsų brolius, tėvynėje vargstantiems. Kas daugiau uždirba, daugiau turi ir skirti. Visi turime sumąžinti, arba ir visai nukirsti tokią išlaidą savo malonumams, be kurių galime apsieiti.

Londono lietuviai darbininkai dar pačioje karės pradžioje, kuomet daugelis jų draugų darbininkų neteko darbo, sudarė apskaitę draugiją, kurios nariai apsiėmė dešimtą dalį savo uždarbio skirti sušelpimui bedarbių draugų. Argi neturėtume mes visi skirti bent dešimtos dalies savo ineigų tiems mūsų broliams, kuriems į akis jau dabar gal badas ima žiūrėti? Tėvynėje daugelis bus tokių baduojančių, našlių ir našlaičių, kurie neturės nei į ką šaukties. Tokiuos ypač turės šelpiti Amerikos lietuvių įsteigtas "Tautos Fondas".

Tad atsiminkime ir pildykime visi štai ką:

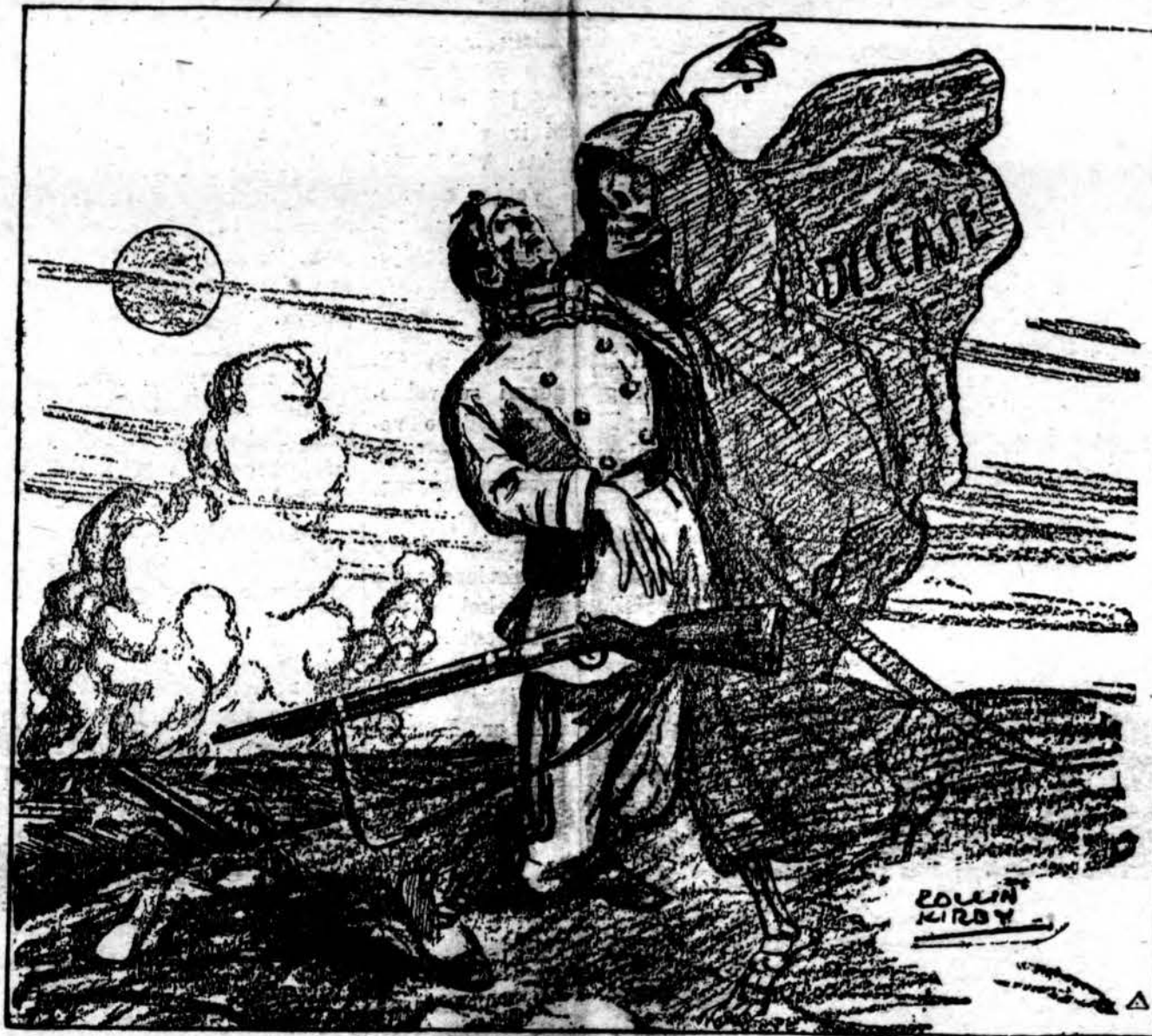
1) *taupykite*, kas kiek galime, kad laikui atėjus galėtume pasiuntėti pašalpą savo brangiausiems žmonėms;

2) *taupykite*, kad kai ateis "Tautos Fondo" ingalioti kolektojai ir mūsų namus ir prašys aukos, kad turėtume iš ko vieną kitą dolerį suteikti;

3) *taupykite*, kad kai ateis "Lietuvių diena" (26 lapkričio) ir kai bus daromos tą dieną pamaldos, susirinkimai ir renkamos aukos, kad taip pat kiek nors galėtume sudėti ant tėvynės aukuro;

4) Be to visa pasiskirkime vieną dieną, kurios uždarbį taip pat paaukokime į "Tautos Fondą".

Visa tai darydami mes niekam neteiksime malonės. Ne! Mes tik išpildysime savo šventą priedermę.

Baisiausias, tvirčiausias, nekieno nepergalimas, nei kardo, nei kanuolių, nei kulnų nebijantis, didelis karių bičiulis ir nepamėšnis jų priežas — liga.

ATSTOVO M. YČO PAAIŠKINIMAS, INTEIKTAS DRAUGE SU LIETUVIŲ DEKLARACIJA VYRIAUSIAJAM KARVEDŽIUI.

Imperatoriskajai Augštenybei, Vyriausiajam Karvedžiui, Didžiajam Kunigaikščiui Mikalojaus Mikalojui.

Valstybės Dūmos lietuvių atstovo Martino sušaus Martino Yčo.

PAAIŠKINIMO ŽODELIS.

Lietuviai dideliu entuzijizmu sutiko Jūsų Imperatoriškosios Augštenybės šaukimą stoti savo Tėvynę ginti. Nuo pat didžiųjų atsitikimų pradžios man teko didi garbė pranešti iš Valst. Dūmos tribūnos apie lietuvių tautos pasiryžimą sudėti visą savo turą ant aukuro kovos su visų mūsų bendruoju priešu.

Lietuvių visuomenės organizacijos atstovai ir lietuvių spaudos vedėjai, norėdami parodyti savo visiškąjį pritarti tam, kas mano buvo pasakyta posėdyje liepos 26 dieną, ir išaiškinti savo patikrą ir besivystančius atsitikimus, paruošė tam tikrą savo deklaraciją. Ingaliotieji tą deklaraciją atiduotų daktaras J. Basanavičius ir Donatas Malinauskas prašė manęs inteikti minėtąją deklaraciją Jūsų Imperatoriškajai Augštenybei.

Be to, ties patys lietuvių visuomenės organizacijų spaudos atstovai prašė manęs induodant šį rašto pranešimą nukreipti Jūsų Imperatoriškosios Augštenybės domą į ypatingas lietuviams sąlygas, kuriomis vedama ši karė. Vo-

kiečių vyresnybė padarė mums šią karę broliuždžių karę. Lietuviai gyveno gretimuose su Prūsais apeliokėse, kurios yra nūn paverstos karės lauku ir delto neša visus karės sunkumus. Rytų Prūsijoje, Suvalkų ir Kauno gubernijose, ligi pat Baltijos jūros, gyvena apie 250,000 lietuvių. Atsižvelgiant į tai, jog lietuviai gerai žino artimas sienas apeliokėse ir moka vietos kalbą, jie nuolat ir visur skiriami žvalgiai ir siunčiami pirmosna armijos eilėse. Neretai pasitaiko, kad taip vokiečių žvalgai, taip ir mūsų, perėję sieną susitinka su savo gimiminėmis. Tokiomis aplinkybėmis pasienio sodiečiai negali neparodyti kiti kitiems senovės papročių, šio-kio-tokio vaišingumo. Už tokį neatsargumą jie baudžiami karės metu įstatais. Be to, priešininkas skleidžia melangius gandas apie lietuvių prietvinkus su šia karė ir Rusija, inkalbėdami Prūsų lietuviams rusų "žiaurumo" baimę. Del ty melangu žinių ir nereikalingos baimės net ramūs užsienio gyventojai lietuviai gali parodyti kartais pasipriešinimą mūsų kariuomenei ir blogai ją sutikti tuo pačiu sumiškeldami prieš save suprantamas pabaudas.

Visa tai dar labiau pasunkina lietuviams karės našą. Prūsų Lietuvos visuomenės veikėjai karštai norėtų nuriminti Prūsų lietuvių patiklindami juos, jog sujungus juos su mumis po Rusijos valdžia jie net tik nieko nenuostosią, bet ingysią daug, kas reikalinga kultūriniam ir tautiniam plėtojimosi, ko jie neturėjo būdami daugelį amžių Prūsijos valdžioje.

Dėja, karės metu esant jie negali pranešti apie tai savo užsieniniams broliams. Tai atlikti gali pajęgti tik pati vyriausybė ir augštoji karės vyriausybė, turinti tam užtenkamai kelių ir būdų.

Atlikdamas uždėtąjį man pareigą turiu garbė drauge su šiuo inteikti Jūsų Imperatoriškajai Augštenybei lietuvių visuomenės organizacijų veikėjų ir lietuvių spaudos vedėjų deklaracijos tekstą.

IŠ KARĖS.

IŠ RUSIJOS KARĖS PADANGIŲ.

LIETUVOJE. Karės laukuose ties Suvalku, Vilniaus ir Gardino visi keliai užkloti kūnais užmuštų kareivių. Daugiausiai tai vokiečių kareivių kritę susirėmimuose su rusų kariuomene. Vokiečiai baisiai nukentėjo ties Nemunu. Visa upė buvo užversta kareivių kūnais. Vokiečiai norėdami persikelti Nemunu pasidarė sau tiltą ir jų gana didelis pulkas buvo atsidūręs antrojo pusėj. Rusijos kazo-kai juos sumušė ir išskerdė visus. Paskiaus pasinaudodami vokiečių patiestu tiltu perėjo Nemuno upę ir nuėjo vokiečius gana toli.

Iš Petrogrado pranešama, kad vokiečiai apleidžia žemes, bet tas taip dažnai atsikartoja, kad negalima suprasti, kas ten dedasi. Vieną sykį skelbiama, kad vokiečiai išvyti. Iš kitų šaltinių gaunamos žinios, kad vokiečiai tebėra Suvalkijoje, ir veržiasi net prie Kauno. Dabar pastaruoju laiku pranešta, kad vokiečiai apturėjo didį smugį. Vienas vokiečių regimentas turėjo visas prigerti Nemuno upę.

Valdiškos žinios iš Petrogrado paduoda naujas Augustavo apeliokėse buvusias kareis pasekmes. Mūšis prasi-

MIRĖ POPIEŽIAUS SEKRETORIUS KARD. FERRATA. VOKIEČIAI PAĖMĖ ANTVERPĄ.

RUMUNIJOS KARALIUS KAROLIUS MIRĖ.

NUSKANDINTAS RUSIJOS KREISERIS "PALADA".

LIETUVIS KAREIVIS RAŠO APIE VOKIEČIŲ ŽIAURUMUS.

PRANCŪZIJOJ MAŽOS PERMAINOS.

ANT PARYZIAUS NUMESTA 200 BOMBŲ IŠ ORLAIVIŲ

VOKIEČIAI IŠ LIETUVOS IŠVYTI.

LIETUVOJ ATSIUBOVO KRUVINIAUSI SUSIRĖMIMAI.

dėjęs rugpiūčio mėnesį ir užsibaigęs spalio pilnu rusų laimėjimu. Vokiečiai bėgdami iš karės lauko paliko rusams ginklus, kanuoles, amuniciją, net iš sužeistųjų nesusėję surinkti. Eina neaiškus gandas, kad patsai Vokietijos cėsorius Vilijus vos nepakliuvo į rusų rankas.

Rusų laikraštis "Ruskoje Slovo" rašo, kad vokiečių armija, kuri susirinko ant Slazko, susideda daugiausiai iš Bavarijos korpusų ir yra vedama Bavarijos karaliaus. Rusijai šiuo tarpu prisieina imties su šešiomis armijomis. Dvi iš jų randasi Rytprūsijoje, vakarinėje dalyje Lenkijos ir dvi stiprina savo spėkas vakarinėje dalyje Galicijos. Lenkų ūkininkai, kaip "Ruskoje Slovo" praneša, veda su vokiečiais partizaniską karę. Iš šitų žinių aiškiai matyti, kad vokiečiai apsupo Lenkijos karalystę.

Ir Rusijoje vokiečiai pradeda mėginti savo orlaivius Zeppelino sistemos. Bialostoke numesta iš orlaivio bomba užmušė kelioliką vaikų.

Kada rusai užėmė Tilžės miestą į jų rankas papuolė puikiai ištaisytas Vokietijos cėsoriaus Vilijaus dvarelis su dideliais namais ir vaisinių sodu. Nuvarginti kareiviai ramiai sau išsitiesė ant minkštų kaurų ir puikiai išsimiegojo. Ant rytojaus būk gardžiai nusijuokė iš savo vokiečių prietvinko ir širdingai dėkojo Vokietijos cėsorini už gerą būdą, žinoma, ne ypatingai.

Vokiečių armija kovoja su armija gen. Rennenkampfo tarp Nemuno ir Rytprūsijų. Karščiausi mūšiai buvo apeliokėse Osove, Druskininkų ir Augustavo.

Rusai kasdieną išsiunčia daugybę telegramų apie savo laimėjimus vokiečių Lietuvoje. Truputį keistai skamba pranešimai, kad rusai laimėję mūšius ties Suvalkais, Marijampole ir Vilniū. Matyti vokiečiai griežtai spiriasi užimti Lietuvą ir Lenkiją. Taip jau iš Lietuvos gaunamos labai neaiškios žinios, galima sakyti, kad iš ten žinių bemaž trūksta. Tiksliai tas žinoma, kad ten susipietė tvirtos spėkos vokiečių ir rusų kareivių ir gal eina smarkūs mūšiai.

Vienas pranešimas iš Petrogrado skelbia, kad vokiečiai Prūsijoje atmušami ant viso rubežiaus rytinių Prūsų. Vokiečiai stengėsi užsilaikyti ant pozicijų nuo Virbalio iki Elko. Vienaime mūšyje rusų kariuomenė paėmė 1,000 vokiečių kareivių ir nelaisvę, taipogi daug kanuolių ir kitokių kareiki reikalingų dalykų.

Iš Berlyno pranešama, kad vokiečiai sustiprino savo pozicijas Rytprūsijoje ir ima

viršų ant rusų. Vokiečiai pametė bombardavę Osovą ir, pasinaudodami gera progą, sunaikino geležinkelius kuriais galėjo naudotis. Pastaruoju laiku vokiečiams pasisekė sumušti rusus netoli Druskininkų.

Mūšis ties Augustavu ir Suvalkais buvo labai karštas. Vokiečių viena dalis armijos turėjo kuodidžiausias pasekmes, tiksliai artilerija buvo visai sumušta ir sunaikinta.

LENKIJOS.

Rusų kariuomenė išnaudoja insigalėjusi Lenkijoje. Rusijos cėsorius pats važiuoja ant karės lauko ir neužilgo turės būti Varšuvoj. Rusų kariuomenė sulaukė vokiečių veržimosi apeliokėse Lodžiaus.

Rusų armijos užima plačią liniją. Jų kariuomenė randasi ant viso pločio nuo Klaipeidos, kuri stovi prie Baltijos jurių iki Vengrijos ir Vogežų kalnų.

Generalė rusų armija traukia iš gilumos Rusijos per Varšuvą linkui Poznanian ir Vroclavio. Dešinysis sparnas eina linkui Karaliaučio ir Gdanskio, kairysis stengiasi apsupti vokiečių ir austrijiečių armiją, kuri randasi vakarinėje dalyje Lenkijos, šiaurėje nuo Krokuvos. Visos tos armijos, kada jos atsirast ant lygios linijos ir susivienys tarp savęs komunikacijos keliu su rezervais perein prie užpakalio. Rusams labiausiai rūpi paimti į savo rankas Poznanian ir Krokuvą ir jie geriausias savo spėkas pasijus tų miestų link. Rusų kariuomenė, traukiančioji prie Varšuvos, eina labai išpalengva, nes laukia ateinant antros armijos iš Lenkijos. Nors rusų kariuomenės spėkos yra tvirtos, prikaisto daugiau milijono kareivių, visgi dar laukiama, kol kitos rusų armijos dalys randančios Galicijoje pasėks Dunajelio linijos. Kada tas įvyks, rusų armijos kairysis sparnas užpuls ant Krokuvos iš šiaurės, Rusijos kariuomenės atėję iš Galicijos užpuls iš rytų ir pietų. Rusijos armijos centralės spėkos pasiremdamos Varšuvos stengsis užimti Poznanian, Torun ir tvirtovę Grudziądz. Armijos dešinysis sparnas apsupus Karaliaučius ir atskyrus jį nuo vokiečių armijos maršuos Gdanskio link.

Jeigu rusų plėnį išsipildys ir jiems patektų Krokuvą ir Poznanian tai vokiečiams tas būtų didžiausiu smugiu. Tai tokius turi plėnus rusai.

Vokiečiai ir austrijiečiai skleidžia žinias, kad rusams jau ne taip puikiai sekasi Lenkijoje, kaip kad rusai no-

rėtų. Berlino laikraštija tvirtina, kad rusai sumušti Galičiją. Vienoje išleistą valdžios žinią, kad Lenkijoje kariuomenės vokiečių ir austrijių sumušė lenkus prie Apatovo ir Klimantovo ir vežė rusus Vislos linkui. Atnušimas Rusijos armijos palinuo savo Krokuvą nuo pavojaus būti atakuojamui iš šiaurės.

Varšuvos gyventojai buvo apimti baimės, kad priešai galės užimti miestą. Prašaliniui tos baimės Varšuvos kariskasis gubernatorius išleido atsisaukiamą ir jo apeliuokems negrėšia joks pavojus. Gyventojai gali ramiai užsilaikyti ir nieko nesibijoti.

Apiešinėse Krokuvos eina smarkūs mušiai, kurie gali turėti didžiulį svarbą. Suvenytos vokiečių ir austrijių armijos išneša 800.000 kareivių ir stengiasi sulaukyti rusų armiją. Vokiečių ir austrijių armija užima linijas nuo Krokuvos iki Kalšo. Čenstakava vokiečių rankose ir turi daug laiko, kad tinkamai prisirengti prie karės. Abi pusi gauna pagalbą. Vokiečiai traukia kariuomenę iš Vroclavo ir Bavarijos. Visi geležinkeliai čekių ir moravų vien tikai gabena kareivius.

Pagal Petrogrado valdžios pranešimų vokiečiai pralaimėjo prie Lodziaus. Rusai paėmė 30.000 vokiečių ir nelaisvę.

Divizija rusų raitininkų nuveikė vokiečius ties Andzejo-Kielec gub. Vokiečiai užpulti netikėtai, pametę ginklus ir amuniciją spruko.

Ant Varšuvos pradėjo skrajoti vokiečių orlaiviai, bet kareiviams pasisekė juos nubaidyti šūviais.

Žinios gaunamos iš Petrogrado priešingais žiniomis išleisti iš Berlino ir Vienos Galima šiuo tarpu vien tikrai paduoti suglaustas ištraukas vienu ir kitu. Gal su laiku geriau išsiaiškinti padėjimas kariaujančių valstybių, tada galima bus sužinoti tikrą teisybę.

PRANCŪZIJOS KARĖS LAUKAS.

Iš viso ko galima pastebėti, kad prancūzai jaučiasi gana gerai. Nors ir pasitaiko dar nesėkmių, išskiriant kelių didesnių ir mažesnių susirėmimų. Ikišiol dar nebuvo sprendžiamos nei ant sausumos nei ant vandenyno.

Prancūzų valdžios žinios nieko naujo nepraneša, tik patvirtina, kad padėjimas nei kiek nepersikeičia. Prancūzų armijos kairys sparnas, kuris randasi prie upės Oise smarkiai kovoja su priešais. Pasėkmes nežinomos.

Abelnai paėmus Europos karė dar nei vienai valstijai nesuteikė nei didžiulių laimėjimų nei nelaimių, išskiriant kelių didesnių ir mažesnių susirėmimų. Ikišiol dar nebuvo sprendžiamos nei ant sausumos nei ant vandenyno.

Prancūzijos karės lauke smarkiausi mušiai eina kairiajame sparne. Suvenytas prancūzų ir anglų armija aršiai atakuojama vokiečių. Vokiečiai stumia čia savo geriausią spėką būtinai norėdami atmušti suvienytas armijas atgal į pietus. Kruviniausi mušiai eina prie miesto Lille, kuris randasi 10 mylių nuo Belgijos rubežiaus. Vokiečių kariuomenės linija randasi tarp Tourving ir Armentieres.

Vokiečių tikslu yra apsupti prancūzų ir anglų armijas raitininkų pulkais, už kurių eina susimėtę ir masų raitininkų pulkai. Kitas vokiečių tikslas, prasimušti per suvienytas armijas priešaky ir atskirti armijas nuo Ostendos

užėiti jiems iš užpakalio. Vokiečių dideli pulkai raitininkų, būtent skaičiuojant 20.000 kareivių perėjo per Belgiją ties Templeuve, skubindami prie Prancūzijos rubežių. Vokiečiai deda visas pastangas, kad nepralaimėtų Prancūzijoje, jų didelė artilerija daro didžiulius nuostolius anglų ir prancūzų armijoms, kurios nuolat eina į žiemius prie Belgijos rubežių, stengdamos apsupti vokiečių armiją, kuriai vadovauja Kluck'as ir priverčia ją dažnai mainyti savo frontą, kas labai kenkia priešui. Kairiosios kitose vietose prancūzų ir anglų armijų veržimasis buvo sulaukyltas ir net atmuštas atgal, visgi savo pozicijų nenustojo ir galutinai vokiečių išėjimas iš Prancūzijos ribų vien tikrai nusitraukia ant tolesnio laiko. Susirėmimų linija traukiasi vakaruose nuo miestų Donai, Arras, Albert, Perome, Roye, Lassigny ir Noyon. Čia pasisuka ir rytus ir tiesiog eina prie Soisson, ant Reimso ir Varennes. Pirmuose susirėmimuose mūšių linija buvo tiesi, dabar jau padarė užlinkimą, iš to matyti, kad prancūzų pasekmės gana didelės.

Rytinėse dalyse užimtos pozicijose nemažai buvo susirėmimų. Ir čia prancūzų ir anglų armijos padarė pažangą. Vokiečiai keliose vietose nustumti gana toli.

Negaleime tvirtinti, kad prancūzų laimėjimai pastaruoju metu būtų žymūs, visgi jie užsilaiko ant savo pozicijų, o tas reiškia, kad prancūzai gali sustiprinti savo labiau nukentėjusias pozicijas naujomis spėkomis greičiau neg vokiečiai, kuriems kariuomenė prisiema traukti iš tolimesnių vietų.

BELGIJOS VARGAI.

Belgijos mažutė šalis apimta kariskio karščio. Vokiečiai sulaužė jos neutralę poziciją neduoda jai ramumo ir aršiausi būdu naikina jos miestus ir miestelius. Kiekviena žinia gauta iš Belgijos suteikia daugybę nelinksmų naujienų. Vienoj vietoj miestas sudegintas, kitur garsios visame pasaulyje įstaigos paverstos krūva pelenų. Belgijos gyventojai su kardu rankoje griebėsi ginti savo tėvynę ir, nors narsiai ir atkakliai kovoja, visgi prieš spėkos didesnės ir jiems prisiema daug nukentėti, pralaimėti. Jos sukilimas prieš neteisingą vokiečių užpuolimą nepasileko be naudos kariaujančioms valstijoms. Belgija ant savo mažų pečių išlaikė vokiečių pirmą ugnį ir, taip sakant, sumaišė vokiečių plenus. Vokiečiai manydami, kad Belgija ne ką galės prieš jų spėką atsiremti ir jiems, greitu laiku pasisekus ją sutrinti galima bus atsidurti Prancūzijoje, kur apdirbė savo kariskąs operacijas atsistatė prieš Ru-

siją, kuri trumpu laiku nebūtų galėjusi sumobilizuoti savo kariuomenės ir vokiečių krukis atliktas. Tuo tarpu išėjo kitaip. Belgija suturėjo spiritus, Prancūzija susistiprina, na ir Rusija taip netikėtai greitai sutraukė savo kariskąs spėkas, kad vokiečiams labai jauku pasidarė.

Gali būti, kad vokiečiai keršindami Belgijai už savo nepasisekimus taip ant jos užsikorė.

Visiems jau žinomi pirmi vokiečių žiaurūs pasielgimai Belgijoje, bet ant to nepasibaigia ir toliaus belgams prisieina daug vargo pernešti.

Dabartiniu laiku Belgijoje nemažesni susirėmimai, už buvusius pradžioje karės.

Vokiečiai bombarduoja Belgijos miestus iš orlaivių. Antverpas yra apsiaustas vokiečių orlaiviai. Neseniai Antverpan buvo apsilankę net 3 oro kariautojai, bet pasisekė juos nuyti šūviais. Antverpa bombarduoja ir iš sausumos. Labiausiai vokiečiai atakuoja Antverpo fortus, kurie randasi rytinėse miesto apiešinėse. Daug nuostolių padaryta Waelhelm, Wavre, St. Catherine ir Liere fortuose. Pietuose vokiečiai buvo atremti.

Valdiški pranešimai apie bombardavimą Antverpo sekančiai skamba: Rytuose prie upės Senne belgai turėjo pasitraukti iki upės Nethe. Prie upės Nethe pozicijos labai stiprios ir netaip lengvai vokiečiai jas užims.

Vokiečiai praneša, kad du Antverpo fortai pasidarė, būtent Wavre ir St. Catharine. Paskiau buvo pranešta iš tų pačių šaltinių, kad ir trečias Waelhelm fortas puolė.

Iš Londono žinios praneša, kad vokiečių pasiryžimai užimti Antverpą eina niekais.

Belgijos kariuomenė sunaikino geležinkelius prie Limburgo netoli Hasselt. Vokiečių traukis, pilnas kareivių patekęs į šią vietą susimušė ir žuvo daug kareivių. Atkeršydami vokiečiai sudegino miestą Bilsen.

Be to vokiečiai sudegino miestus Herve ir Bettice vien tik dėlto, kad gyventojai šių miestų nenorėjo vokiečių arkliams ir kareiviams pristatyti maisto.

Miestas Malines pateko atgal belgams, belgai mano jį sustiprinti. Belgai buvo išvairtyti iš miesto Moll, kuris randasi 9 myl. nuo Lovanium.

Bruselyje badas. Visų akys dabar atkreiptos į Antverpą, kurio padėjimas turės būti greitu laiku išrištas.

Paskutiniuose pranešimuose skelbiama ant visų karės linijų eina susirėmimai belgų su vokiečiais. Situacija nepersimainė.

VOKIEČIŲ PLENAI ŽLUGO.

Vokiečiai nuosenai buvo įsitikinę, kad jiems papuls pirmenybė Europos valstybių tarpe. Dabartinė karė tai buvo jų troškimų pildymas, vadinasi, prisiartinio valanda, kada vokiečiai tikėjosi parodyti visai Europai, o gal ir visam pasauliui ką gali nuveikti tentonai.

Vokiečių militarizmo šakys išleido puikius diegus. Armijos, laivynas buvo didinamas, buvo išrandami naujos konstrukcijos šautuvai, kuriuos pagaminavo garsios Kruppo dirbtuvės, kurių savininkai šios karės laiku gauna ženklus pagrimo kryžius nuo cėsioriaus Viliaus.

Be visiemis tiems pagerinimams reikėjo daug pinigų. Vokietijos valdžia stengėsi išlaikyti padarytas laivyno ir armijų reikalus, padengti užorbežinių kolonijų sustiprinimu ir praplatinimu. Tečiaus tas jiems nepasisekė. Visoki būdai mėginti, darbuotasi slapta ir viešai, bet pasekmių nesulaukta. Visi būdai kokias vadovosi Vokietija buvo skiriami sutvirtinti armiją, uždedant mokesčius savo kolonijose.

Vokiečiai rengdamesi ir karė gana gerai žinojo Rusijos padėjimą. Rusai gyvendami su vokiečiais draugiškai, pranešdavo vokiečių diplomatams — agentams apie kiekvieną savo sumanymą, kuris buvo gildinėjamas ministerijos tarpe. Jie puikiai buvo informuoti apie kiekvieną rusų valdžios išsitarimą iš kokios pusės valstija yra silpnėsnė.

Prieš karę vokiečių pasiuntinystės nariai kunigaistis Lichnowsky Londone ir gr. Pourtales Petrograde išstėpė visas savo proto jėgas tėmūdami, kas dedasi Anglijos ir Rusijos valdžių sfere. Tuo tarpu ambasadorium Londone buvo bar. Kuhlman. Jo informacijos buvo skaitomos už išrišančios visą dalyką. Jis buvo išrinktas delei persiuntimo pranešimo į Berlyną apie laukiamą Anglijos namine karę Irlandijoje, kiek ilgai jei galėtų prasišėti ir kokių laukiamą nuo jos pasekmių Anglijai ir jos valdžiai. Kuhlmano pranešimai, kurie dar buvo papildyti patėmėjimais šnipų armijos užlaikomos vokiečių Londone, taipogi laikraštinių, paaiškinimai, kurie buvo siunčiami vienas paskui kitą į miestą Belfast, ir kitas dalis Ulsterio, padarė didelį įspūdį ant cėsioriaus Viliaus ir jo artimųjų.

Iš to visko jie nusprendė, kad Anglija jokiu būdu negalės dalyvauti karėje ir pasiliks neutralė. Šita aplinkybė pridavė vokiečiams daug vilties ir jie dar prieš patį apseklbimą Anglijai karės tvirtai tam tikėjo.

Barono Kuhlmano pranešimai taip buvo intikrinanti, kad Vokietijos valdžia neturėjo priežasčių paabėjoti kas link jų išsipldymo. Anglijos valdžia buvo intraukta į namines suirutes, ir tokiu būdu turėjo surištas rankas. Asquito ministerija buvo nusprendus liakyties nuošaliai karės, kad ir jai draugiškos valstijos kariautų. Iš tos priežasties ir ministeris užrubežinių reikalų nepadarė jokios sutarties su Prancūzija. Tokios nuomonės laikėti Vokietijos valdžia.

Nors tas skamba gal truputį keistai, visgi Vokietijos valdžia klaidingai buvo painformuota apie tai, kas dėjos Rusijoje, Prancūzijoje ir Anglijoje, bet, kad kiekviena valstija visados varo kelias politikas, tai ir Vokietija iš vienos pusės buvo net ir per daug painformuota, iš kitos taip sakant, iš kulisinės pusės visai nedaug žinojo ir tas aiškiai pasirodė, kada prisidėjo karė ir Vokietijos plenai žlugo viens po kitu.

VALSTYBĖ DŪMOS ISTORIŠKAS POSĖDIS, ISTIKUS EUROPOS KAREI.

Rusų laikraštis "Rieč" 198 numerį paduoda platų aprašymą Valstybės Dūmos susirinkimo, 26 dieną liepos mėnesio. Tas susirinkimas svarbus tuo, kad visų pakraipų atstovai išreiškė savo nuomones. Girdėjosi ten ir balsai valdžios atstovų. Išnešė savo deklaracijas tautų ingaliotinai. Kiekvienas iš jų pasakė savo žodžius neprisirengęs prie jų išankščiau, bet taip, kaip išėjo diktavo. "Labai daug buvo tikėtasi nuo šios dienos Dūmos posėdžių, pažymi "Rieč", buvo laukiamas svarbių atsitikimų. Tiesa tie laukimai neišpildė. Did istorijos valanda ne buvo taip inkunytai, kaip tikėtasi, visgi toji valanda turėjo begalinę svarbą. Neišpildė tai, kas buvo laukiamą, bet iš kitos atžvilgio, mes sulaukėme daug svarbesnių, indonesnių atsitikimų, kurie mūsų gyvenime daug ką nuvers."

"Gal niekas iš Valstybės Dūmos narių, eidamas ant šio susirinkimo nemanė, kad jiems priešais pergyventi tokias svarbias valandas. Dauguma manė, kad šie Dūmos posėdžiai bus tąs pirmųjų. Išėjo kitaip. Mūsų atstovai nuo vakarinųjų valstijos rubežių negalėjo tylėti ir prabyle. Nebuvo jų kalba iš anksto nustatyta, nebuvo jų mintys parinktos, vien tikrai gyvas reikalas privertė juos atsilepti. Visų tautų atstovai vardu savo tautų išnešė šiam susirinkime pageidavimus, kurių troškta tautos. Kalbėjo vokiečiai, lenkai, latviai, lietuviai, žydai, musulmonai. Kalbėjo atstovai visų partijų, pakraipų. Dang buvo pasakyta puikių minčių. Kai kurie iš kalbėtojų susilaukė nuo visos Dūmos užuojautos. Visi turėjo pripažinti, kad šios dienos posėdis visgi yra istorišku. Valstybės Dūmos nariai priėjo prie bendrų išvedimų.

Valstybės Dūmos posėdis prasidėjo 3 val. po pietų. Dalyvaujančiame Tarybos nariai, draugiškų valstijų pasiuntiniai, žurnalistai dideliais skaičiais. Susirinko visi ministrai. Pirmininkauja Rožianko, sako karštą kalbą dzianko. Skaitoma caro paliepiamas sušaukti nepaprastą Dūmos posėdį. Išreiškiama cari lojalizacija. Paskiaus skaitomas caro manifestas, kurį sutinka garsiai šauksmai "ura". Pirmininkas Rožianka paskutinių dienų tokiu būdu turėjo surištas rankas. Asquito ministerija buvo nusprendus liakyties nuošaliai karės, kad ir jai draugiškos valstijos kariautų. Iš tos priežasties ir ministeris užrubežinių reikalų nepadarė jokios sutarties su Prancūzija. Tokios nuomonės laikėti Vokietijos valdžia.

Skaitoma telegramos priystos serbų ir juodkalniečių, kurios sutinkama entuziastiškai ir atstovams tų tautų daromos ovacijos. Paskiaus išreiškiama simpatijos jausmas Anglijos ir Prancūzijos pasiuntiniams, šaukiama: Lai gyvuojai!

Belgijai išreikšta užuojauta dėl jos neutralės pozicijos sulaužymo. Seka deklaracija ministerių pirmininko J. L. Goremkyno. Savo deklaracijoje Goremkynas pažymi, kad niekas nesitikėjo jog tokiu trumpu laiku atsitiko didelis svarbos reikalai, kurie turės istorišką vertę. Rusijos valdžia negalėjo praėiti per šalį ty atsitikimų. Jai buvo duotas išsukimas ir jį jį priėmė. Bešalis istorijos teismas nusprędė ar Rusija teisingai pasielgė. Karė pradėta, ir pasielgta mums atkartoti plačiai pasavilyj praskambėjusius žodžius: Mes privesime šitą karę, kokį ji nebūtu, iki galo. Goremkyno deklaracija buvo sutikta su entuziazmu.

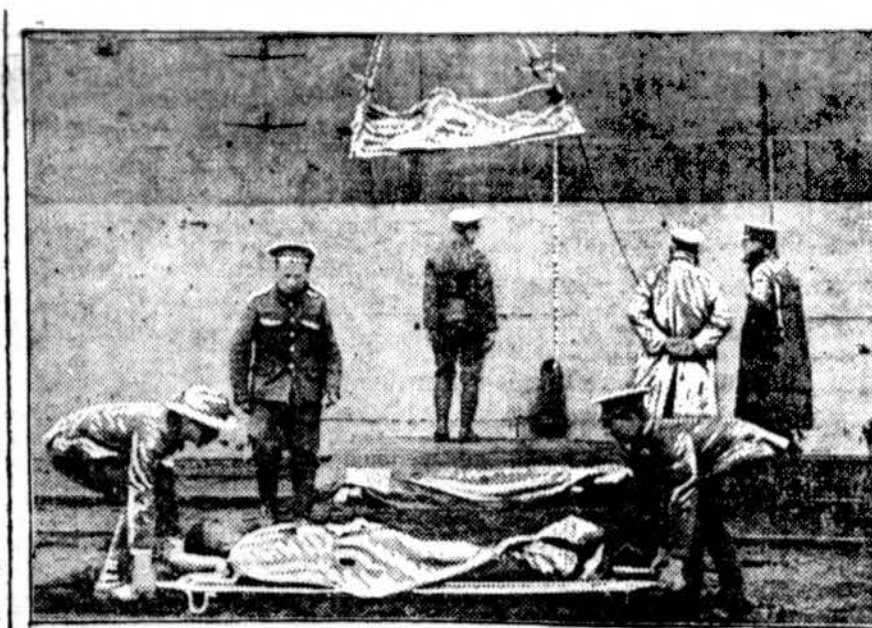

Photo by American Press Association.
Anglijos sužeistieji nešami iš karės lauko.

Pasirodo ant tribunos svetimų reikalų ministeris Sazanovas. Per visą laiką gyvavimo Valstybės Dūmos nei vienas valdžios atstovas nebuvo sutiktas taip karštai. Ministeris savo paaiškinimus pradėda sujūdintu balsu. Jo paaiškinimai nukreipti ant to, kad Rusijos valdžia svarbiuose reikaluose visados semia savo spėkas iš žmonių susipratimo ir skaitės su jų sąžine. Rusija negalėjo atmeti išsukimo. Jinai negalėjo nusiusti vardo Didžios Rusijos. Rusijos padėjimas nedavė ramumo mūsų priešams. Austrija nuosenai stengiasi susilpninti Rusijos autoritetą ant Balkanų. Jos darbas įvyko sukilimas tarp Bulgarijos ir jos talkininkų. Jinai pastaruoju laiku ieškojo naujų priekabių prie Balkanų valstijų, su tikslu užkėnti ir Rusijai. Serbija pasimaisė jai po kojų. Visiems žinoma sąlygos, prie kokių buvo pasiūstas Serbijai ultimatum. Serbija, sutikus ant Austrijos reikalavimų, būtų pavirtus jos verge. Austrija ir už jos laikantis Vokietija išgyjo sau nuomones, kad jų valia turi būti šventa visai Europai. Anglija, Prancūzija ir Rusija jokiu būdu negalės sutikti su tokiais reikalavimais. Galima buvo sutikti ant visoko, tikrai ne ant Austrijos pavergimo mažų tautų. Vokietija stengėsi uždėti savo gegemonijos leteną ant Europos. Karė apseklbta, priešai ant mūsų laukų. Rusai kariauja už savo tėvynę.

Rusijos valdžia su pasitikėjimu šaukia prie atstovų Valstybės Dūmos, kaip savo tautos ingaliotinių, laukdama nuo jų paramos. Bemaž kiekvienas sakiny Sazanovo kalbos buvo sutinkamas garsiais apledimentais. Paskutiniu kalbėtoju iš valdžios pusės buvo finansų ministeris Barkas. Duoda plačius paaiškinimus, kad Rusijai pradėjus mobilizuoti kariuomenę reikia gykiu sumobilizuoti ir finansus. Ministerija finansų turi pasirūpinti aprūpinti karės išlaidas ir paramoti pramoniją ir prekybą.

Tuo tikslu tuojaus po apseklbimų karės buvo paduota inėšimas, kad valstybės bankas sustabdytų išmainingą aukso ant popierinių pinigų. Šis inėšimas po paramai finansų komiteto, buvo inėstas ministerių tarybon ir taipogi jos paramas. 23 liepos buvo patvirtintas angščiausios valdžios.

Pasirodė reikalas išleisti naujų popierinių pinigų. Reikėjo gerai apsvastyti, kad negrėstų pavojus šaliai. Paaiškėjo, kad valstybės bankas gali išleisti popierinių pinigų ant pusantro milijardo rublių. Valstybės banke randasi aukso 1.700.000.000 r. Ašku, kad auksas daugiau kaip ant pusės padengs popierinius pinigus.

Dar vedimui karės reikia suieškoti naujų žaltinių išgavimo pinigų. Pirmučiausia karės reikalams pavesta visa liuosa suma, kuri siekia 500.000.000. Beto, peržiūrėjus visų valstybinių įstaigų samatas, reikės padaryti jų sutraukimą ir visą skaitlinę suversti į karės fondą. Samatų su mažinimas galės duoti 250 milijonų. Taip pirmiems karės reikalams randasi liuoso turto 500.000.000 rublių ir 250 milijonų ekonomijos, iš viso 750 milijonų.

Ministeris Barkas priveda, kad karėi prasidėjus reikia padidinti mokesčius. Taip darė Anglija ir Prancūzija savo karėse. Tas buvo atsitikė ir laike rusų su japonais karės. Mažesnė dalis karės išlaidų yra padengiama mokesnių pinigais. Mokesnių padidinimas yra begalo sunkus gyventojams ir ne visados duoda gerą pasekmę, visgi valdžia pripažino reikalingu pavesti Valstybės Dūmos

nariams nuspręsti padėlimą kainų ant tabako ir vyno, nes jie nėra pirmos svarbos produktai. Padidinimas mokesnių ant vyno galės sumažinti jo naudojimą ir tas labai svarbų ekonominiu žvilgsniu. Laike sunkių laikų šalei reikalinga energija, noras darbo ir ištvermė.

Padidinimas mokesnio ant vyno galės duoti i metus 200.000.000 rublių. Neprosali bus patėmyti, kad valdžios padaryti pirmieji žingsniai davė tokias pasekmes: už šešius mėnesius 1914 metų 414½ milijono, o 1913 metų 417 milijonų. Matome, kad už šešius mėnesius buvo išgerta mažiau 2½ milijono. Tuo tarpu sulygimus 1913 metų šešius mėnesius su 1912 metų surandame, kad 1913 metais išgerta ant 43 milijonų rublių daugiau. Sulyginus visus pasidauginimo inėgas 1914 ir 1913 metų, tai gaunama tokios skaitlynės: už 6 mėnesius 1913 metų pasidaugino daugiau už 1912 metus 150 milijonais, tame skaičiuje degtinė viena suteikė padauginimo 43 mil. 1914 abelna pasidauginimas siekia prieš 1913 metų 161 milijonu prieš 150 milijonų prie to degtinė suteikė parmažinimo ant 2½ milijonų.

Pabaigoje savo kalbos finansų ministeris išskė svarbų klausimą apie sušelpimą atsarginių šeimynų. Tame dalyke geriausiai galėtų pagelbėti vietinės įstaigos. Valdžia taip gi paskyrė nemažą sumą pinigų šiam reikalui, ir toliaus remis.

Užbaigiant kalbą karštas delnų plojimas. Pasibaigė pirmas Dūmos posėdis.

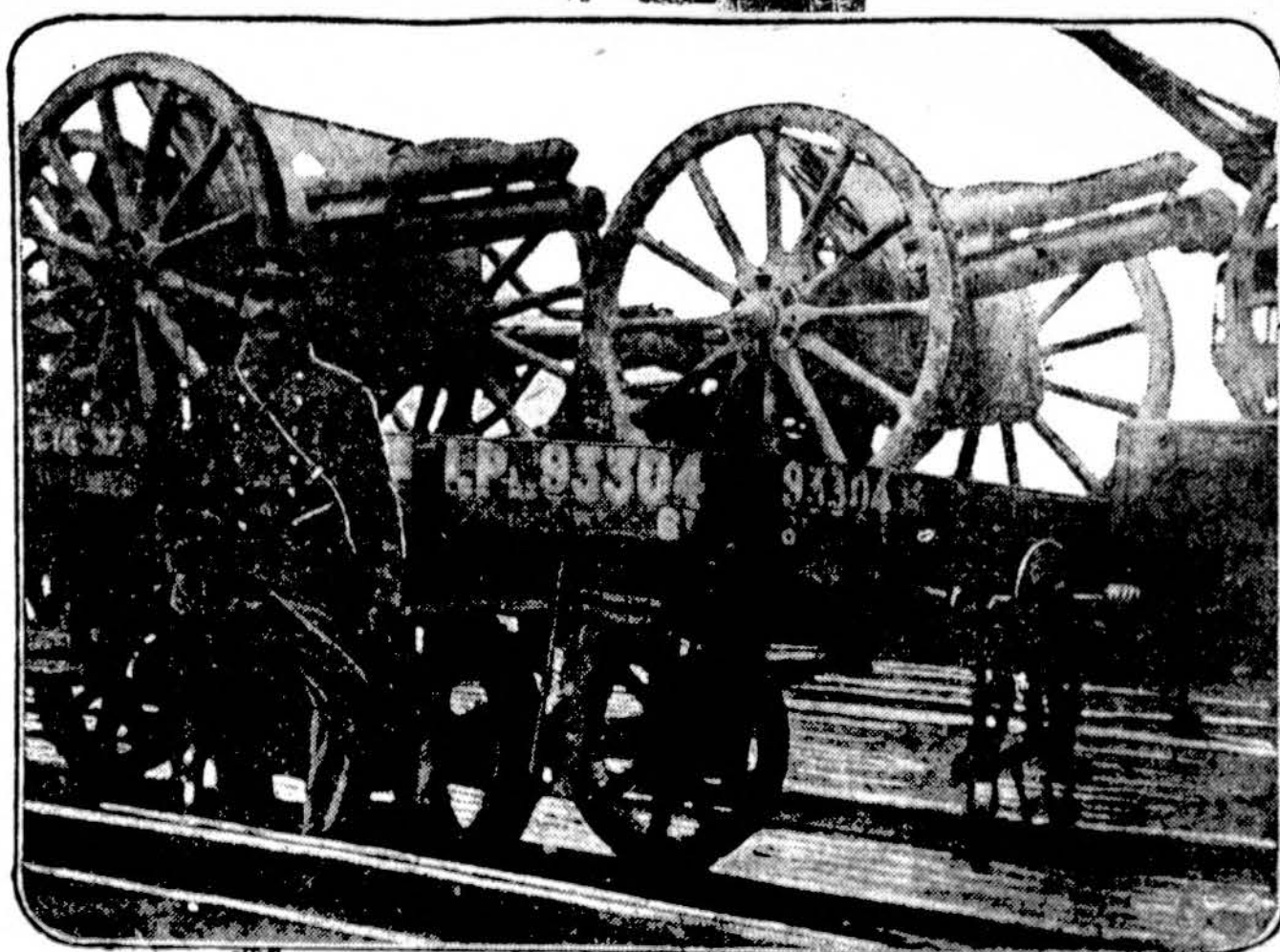
Antras Valstybės Dūmos posėdis prasidėjo apie 6 valandą. Pirmininkas skaito manifestą apie karę su Austrija. Valstybės Dūma vienbalsiai sutinka be jokių ginčų, kad būtų duodami paaiškinimai delei valdžios veikimo. Šal'je įvyksta nepaprastas intempimas. Išėina vienas po kito atstovai visokių frakcijų ir tautų ir išreiškia vardu tų frakcijų ar tautų deklaracijas sulyg dabartinio padėjimo.

Pirmučiausiai pasirodo atstovas trudovikų grupos Kerenškis ir skaito deklaraciją, kurioje pažymėta, kad trudovikai tikisi, jog Rusijos demokratija sykiu su visomis kitomis spėkomis atspirs užpuolusį priešą, ir apgins savo tėvynės žemes. Ant karės lauko turės sustiprėti tautų vienybė. Didelė kaltybė valdančiųjų, kurie suvedė tautas prie broliško skerdynių. Pasigirdo protestai prieš šią karę, bet trudovikai negalėjo pakelti savo balso. Visi darbininkai visi kas nori Rusijai laimės turi ginti ją ir apgyntus paliausoti. Taip pat šioje deklaracijoje pažymėta, kad valdžia nežiūrint tokios baisios valandos nesuteikia liuosybės toms ypatoms, kurios kovoja už savo šalies laimę.

Karštai ploja skaitant pirmus sakinius visa Dūma, pabaigoje visa opozicija ir spalvininkai.

Socijal — demokratų vardu Chaustovas iivreikė tokioje dvasioje. Kada valstijos rengėsi karėn jų proletarijatas protestavo prieš karę. Darbininkai visados kariauo už laisvę ir gerovę tautos, kiekvienoje valandoje yra pasirengę ginti kultūringą žmonių gerovę nuo visokių mėginimų ją užkėnti. Dabartinė karė parodys visam pasauliui kame teisybė ir tai bus jau paskutinis jos išsiveržimas. (Plojimai iš kairės, švilpimai iš dešinės).

Deklaracija nuo vokiečių išreikšė bar. Felkerzamas. Vardu visų savo draugų pažymėjo, kad Priebaltijos karšto vokiečiai dos buvo ištikimiausiais sostui ir

GERMAN GUNS CAPTURED IN FRANCE
Vokiečių armatos, kurias paėmė Prancūzai. Jas dabar rodomos įvairiuose Anglijos miestuose.

yra pasirengę kariauti už tėvynę. Vokiečiai netikėtai, kad balsuos už priėmimą karės sąmatų, bet pavyzdžiui savo tėvų aukaus gyvasis ir turta už vengybę ir galybę Rusijos (plojimai).

Deklaracija lenkų išreikšta Jaronskio. Šis istorinis momentas, kada susikirto slavų ir vokiečių pasaulis, vedamas Prūsijos lenkų amžinojo priešo, lenkų padėjimas labai nelaimingas. Lenkų šalis stoji karės lauko ir kas arčiausia, kad lenkų žemė paskirta ant trijų dalių pamatys savo sunus, kovojančius viens prieš kitą. Nors ir iškirti visi lenkai jaučia, kad slaviai jiems artimesni ir kad jie privalo sudaryti vienybę. Iš atžvilgio, o ypač iš politinių pažiūrų lenkai Rusijos pusę palaikys. Tegul Augščiau sutelkia, kad slaviai po vadovystės Rusijos sutrintų taip teutonius, kaip juos lenkai su lietuviais sutrynė ties Grunvaldu, (ploja visa Duma) kad lenkai suskaldyti ir tris dalis susivienytų į vieną Lenkiją (ploja opozicija ir spalinkai).

Deklaraciją nuo latvų ir estų išreiškia Goldmanas. Pirmuoliai praskambėjo karės šūvais tame krašte kur gyvena latviai, estai. Atsitiko tas Liepojojė. Vokiečiai gal tikėjosi, kad latviai ir estai pritaris jam, bet jis apsiropko. Latviai ir estai pilnai prijaučia-Rusų valdžiai. (plojimai). Deklaracija lietuvių, pasakyta p. M. Yėio jau buvo patalpinta 41 num. "Draugo".

Žydų atstovas Friedmanas, pažymėdamas žydų vargus, išreiškė, kad nežiūrint į praėjį žydai užjaučia Rusiją. Žydai kaip ir kitos tautos gins savo tėvynę Rusiją nuo priešo.

Tuomi užsibaigia deklaracijos tautų atstovų ir prasideda pasiūlykimai nuo frakcijų.

Miliukovas kalba nuo konst. demokratų frakcijos. Konst. demokratų frakcija ne sykį buvo priešinga valdžios veikimui ir ne kartą laikui pasitaikius ir vėl užims apie tai, bet dabar, matydama, kad Rusijos pusę teisybė, pilnai sutinka su valdžia jos veikime.

Tautininkai ir centras per savo atstovus Balasovą ir gr. Mušin — Puškiną, pažymi pilną solidariškumą su valdžios veikimais.

Spalininkai per Protopovą, džiaugdamas, kad šioje valandėje visi susivienijo, kad neboreikia daugiau nei kalbėti apie savo tėvynės gynybą. Visi tą supranta ir visi gins.

Valstybės Dūmos Rezoliucija. Kairieji apleidžia salę nenorėdami balsuoti prieš rezoliuciją. Rodzianko apskelbia sekantį pereinimą prie kitų dalykų svarstymo.

Išklausius valdžios paaiškinimų ir persitikrinus, kad buvo išmėginti visi būdai, atsakantieji Rusijos garbei, kad užlaikyti ramybę Rusijos, kaip didžios valstybės, Valstybės Dūma išreiškia tvirtą nuomonę, kad šioje sunkioje valandoje, ateinant baisiai karės audrai, visos Rusijos tautos, suvienytos vienuotiniu melle jansmu savo tėvynę, ir tvirtai tikint teisingumui savo darbo, šaukiant savo valdonų pasirengę yra ginti tėvynę, ir jos garbę. Pasirėmus tuo Valstybės Dūma deda stiprą viltį Rusijos galybės ir jos garsoje ateityje. Pradedant svarstyti sekančius reikalus ir išreiškiant pasirengimą padėti dar-

bui šalies gynybai ir sušelpime atsarginių šeimynų, Valstybės Dūma, siunčia broliškų pasveikinimus tėvynės apgynėjams, kurie pildo savo priedermes.

Visa Dūma priima šią formulą. Po to eina priėmimai kelių valdžios pasiūlykimų ir Dūmos posėdžiai uždengiami caro įsakymu iki 1 dienos vasario 1915 metų.

KARĖS KRONIKA.

Prancūzų valdžia prieš kelias savaites persikėlusi į Bordeaux delei gresiančio Paryžių pavojaus iš vokiečių pusės, dabar vėl sugrįžo į Paryžių.

Rusai giria belgus. Belgijos parlamente buvo viešai perskaityta nuo rusų valdžios telegrama, kurioje tarp kitko yra parašyta, kad Rusija išreiškia Belgijai savo nusistebėjimą ir pagerbimą delei belgų armijos didvyriškų nuopelnų šioje karėje.

Vokiečių armijos maino viršininkus. Londono laikraštis "Central News" paduoda, kad vokiečių armijos viršininkai pamainyti. Generolas Hindenburgas, veikiantis Prūsijoje atšauktas, jo vieton pasiūstas gen. von Mogen. Komendantas Koblenco gen. von Luckward pakeistas generolu Zudinghausen. Gen. Eborhadas paskirtas karišku gubernatoriumi sostinės Alzas-Lotaringijos, Strassburgo.

Lenkams statomas miestas. Iš Vienos pranešama, kad Čekijoje apeliokėse miesto Chotzen ant greitųjų statoma šimtai trobų, tikslu patalpinti jose 22,000 Galicijos ūkininkų pasislėpusių čia prie rusų kariuomenės.

Bavarijos karaliaus sūnus sužeistas. Romoj gauta telegrama iš Bavarijos, kad ketvirtas Bavarijos karaliaus sūnus Pranas sunkiai sužeistas ir ranką laike mūšių.

Karė sumažino prasikaltėlių skaičių. Londono policija tvirtina, kad nuo pradžios karės Londone prasikaltimų skaičius sumažėjo ant 40 nuoš. Dauguma mat plėšikų, vagių pasijuto patrijotais ir iškeliavo karės laukan, kiti susitūrėjo nuo savo operacijų.

Turkija ir vėl rengiasi į karę. Buvo ankščiau pasklydęs garsas, kad Turkija apskelbs karę, bet nutylė. Dabar iš Berlyno pranešama, kad Turkija uždarė Dardanelių perplauką ir ant pareikalavimo Rusijos, Prancūzijos ir Anglijos, kad būtų Dardaneliai atidaryti, nesutiko. Konstantopole garsiai kalbama, kad Turkija užpuls Angliją už jos nepripažinimą teisių Kedyvi Aigipte.

Neužilgo gal sulauksime ir ant Balkanų suirutės.

Rusų valdžia užtraukia paskolą. Eina paskala, kad Rusijos valdžia užtraukia paskolą sumoje 500,000,000 rublių savo krašto ribose ant 5 nuoš.

Valstijų valdonai apsilanko ant karės lauko. Prancūzijos Prezidentas Poincare apsilankė ant karės lauko, kad inteiikt savo pasveikinimus armijų viršininkams, generolams už gerą ir pasekmingą karės vedimą. Taipogi apdovanojo nema daug atsižymėjusių oficerių ženklais Gėrbės Legijos. Rusijos caras nuvažiojo į generališkas kariuomenės stovyneas, tikėdamasis savo pribuvimu sustiprinti kareivių dvasią.

Cholera platinasi. Visi pranešimai gaunami Romoje ir kitur iš Austrijos ir Vengrijos tvirtina, kad cholera visose šių kraštų vietose labai greit platinasi. Austrijos valdžia stengiasi kaip įmanyma kovoti su ta baisia epidemija.

Žydai gaus lygias teises. Veizint į tai, kad dabartinė karė žydai yra prileidžiami prie pildymo oficerių pareigų armijoje, rusų valdžia žada sunaikinti visas ypatingas teises, varžančias žydus ir suteikti jiems pilną su visais piliečiais lygybę.

Suomija apturės didesnes liuosybes. Kadangi Suomija dabartinėje karėje yra pilnai ištikima Rusijos valdžiai tai pastaroji mano ir Suomijai suteikti daugiau liuosybių.

Kiek žuvo žmonių nuo pradžios karės. Karės žinovai ir visoki specialistai apskaito, kad nuo pradžios karės iki šiam laikui žuvo 1,160,000 žmonių. Vokiečių 225,000, anglų, prancūzų ir belgų 325,000, rusų žuvo pagal jų žodžius daugiausiai, nes daugiau apie 400,000. Austriječių žuvo 125,000, serbų ir juodkalniečių 85,000.

Rusijos caras prisizadėjo sutrinti vokiečius. Maedyolanan iš Berno atvyko caro giminietis kunigaikštis Teuchtenberg, kuris suteikia plačių informacijų korespondentams Turyno laikraščio "La Stampa". Tarp kitko papasakojo, kad Rusijos caras padarė prižadus sunaikinti vokiečius.

Belgija šaukia liuosnorus. Amsterdamo laikraštis "Nieuws van Der Dag" apturėjo iš Belgijos Gandavos žinių, kad Belgijos valdžia išleido proklamaciją, šaukiančias vyrus nuo 18 iki 32 metų amžiaus stoti kariuomenėn, ir ginti savo tėvynę.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

KAUNAS. Kauno gubernatorius su savo kanceliarija persikėlė į Panevėžį, kur ir reikia su reikalais kreipties.

Iš Kauno išsikraustė veik visa šv. Kazimiero draugijos valdyba. S. Banaičio slautuvėje tebedirbama truputį. Del tų visų priežasčių dabai nei vienas Kaune redaguojamas laikraštis neišeina.

Zemaičių vyskupas Pr. Karevičius dabar buvo Sodeno kurorte Vokietijoje. Vargiai be galės sugrįžti šiuo laiku Lietuvon.

VILNIUS. Vilniui kasdien vis dar atvyksta žmonių, daugiausiai iš Suvalkijos. Daugelis jų kelias dienas išbuve Vilniaus vagzale, pagaliau traukia miestan ieškoti pastogės. Kai kur moteris su mažais vaikais. Didelis vargas, ne vienas norėtų grįžti namo, bet niekaip negali tai padaryti.

Pragyvenimas Vilniui vidutinis. Valgomųjų daiktų kainos del karo meto beveik nei kiek nepabrango. Miestas rūpinasi, kad nejaustų vargo ir neturtėliai. Tam tikra komisija savo posėdyje nutarė nupirkti nuo aplinkinių žemvaldžių apie 30 vagonų rugių, kaip galima pigiau ir sumaltus iš tų rugių miltus parduoti neturtintiems miesto gyventojams.

Gyventojų skaičius Vilniui padidėjo, bet ūpas nekoks, — nyku dabar Gedimino pylėje. Nebetie žmonės. Dauguma iš naujai atkeliavusių miestan atsargumai iš visos apygardos. Dideli jų būriai apsiginklavę kasdien traukia stotin, kad iš ten važiuoti karės laukan.

Daugelis iš Suvalkijos ir Kauno miesto prisiglaudė Vilniuje tai ten tai sen. Dauguma lietuvių prisiglaudė prie šv. Mykalojaus bažnyčios.

Traukiniai tarp Vilniaus-Kauno-Virbaliaus vaiksčioja be jokios tvarkos, ant stotijų niekas nežino, kada koks traukinys ateis. Pasaziiriniai traukianiai visi nebevaiksčioja. Keleiviai vežami be bielių. Kam sekėsi ineiti į traukinį ir važiuoja, tiktai sunku gauti liuosą kertele. Visas stotis ir tiltas saugoja sodžiu žmonės.

Nuo Kauno iki Kašedorų, karės vyresnybės įsakymu suskaiytos visos karvės ir uždrausta po pinigine bausme sau pasipiauti ar parduoti.

Selpimo pabėgusių nuo karės komitetas. Vilniui įsteigtas lietuvių komitetas šelpi nuo karės pabėgusius ir atbėgusius Vilniui neturtingus lietuvius. Komitetan išrinkta 19 asmenų; pirmininke p. Liandsbergienė, sekretoriumi kun. Jazukevičius. Susirinkusieji laike susirinkimo sumetė pradžiai 65 rub. su kapeikomis ir kas mėnuo pasižadėjo duoti pa tam tikrą sumą iš ko susidės 125 rub. Komitetas šelpa anaipol nevisus atvažiuojančius Vilniui lietuvius, bet tik tai tuos, kurie bus tikrai pašalpos reikalingi.

"Vilijoj" reikalai eina gerai. Daugelis lietuvių indomaujasi, kaip sekasi "Vilijos" dirbtuvei. "Vilijos" valdyba pranešė, kad reikalai eina gerai, dirbtuvė ir karės metu dirba ir net gavo nuo valdžios intendatūros užsakymą. "Lietuvos Žinios" visai nebeišeina. M. Kuktos spaustuve greitai laiku visai bus uždaryta. Tad ir "Aušra" su "Vairu" turės ar laikinai sustoti ar nešdintis kur kitur.

RYGA. "Zvaigždės" draugijos pirmininkas pašauktas karan ir jau tarnauja. Vasaros teatral Karaliaus

Vokiečiai paimti į Prancūzų nelaisvę.

sodne ir Kazino uždaryti.

Karan iš Rygos lietuvių pašaukti mokytojas Jul. Likas ir studentai Lekūnas ir Michaelauskis.

"Vilnis" nebeišeina. "Vilnis" redaktorius Romaškevičius nubastas 200 rublių arba 2 m. kalėjimo už straipsnius: "Auga ir noksta" ir "Generolo Dzunkovskio tarpininkavimas".

Kaimiečiai pradėjo gabenti Gygon savo arklaiss obuolius ir kriaušis. Už obuolių pūdą mokama 2 rb. ir daugiau, mat šimet visur labai mažai užaugo obuolių.

Rygos politechnikos institutas nustojes beveik pusės savo studentų, pašauktų į kariuomenę. Pašaukta karan dalis ir norinčių stoti institutan. Dabar Rygoje jau eš aprūpinama apie 16,000 šeimynų. Daugelis išvažiuoja į kaimus, kur pragyvenimas pigesnis.

Daug pašauktų atsargos kareivių iš Vilkmergės ir Panevėžio apskrųjų buvo apsistoję Rygoj.

TELŠIAI. Plėšikai. Vagiliai pasinaudodami sunkiu padėjimu, persirėdę sargybiniu arba uredninko rūbais plėšia, reikalaudami pinigų ir mantos. Lieplaukės parapijoje Vilkaičių kaime sekmdienęje liepos 20 d. vieną ūkininką apstojo keli sargybiniai ir uredninkas, reikalaudami parodyti savo turtus. Jiems nėva ešą įsakytą surašyti kiek kas turi mantos. Ūmai atvažiovo dar vežimui ir pradėjo į juos mantą krauti. Ūkininkai tada suprato kas tai per paukščiai, bet bijojo žodį tarti. Visa ko prisipelė ir išreikalavę pinigų piktadariiai išdumė į mišką.

MARIJAMPOLE. Padavė prašymą karės žinybai, išreikšdami norą pastoti kariuomenės karės gydytojais baigę šimet medicinos fakultetą Maskvos universitatėje El. Draugelis ir Varšuvos/univ. J. Tekarius. Keletas vietos mergelių išreiškė norą būti gailestingomis seserimis.

Zemaičių Vyskupijos kanceliarija ir konsistorija perkelta. Zemaičių vyskupijos laikinis administratorius prelatas oficialas Maculevičius ir vyskupo kanceliarija iš Kauno persikėlė į Panevėžį. O Zemaičių Vyskupijos konsistorija persikėlė į Smolenską ir ten bus, kol pasibaigs karė.

NAUJOJI ŽAGARĖ. Šianlių apskr. Prasidėjus mobilizacijai, prasidėjo ir kitos nelaimės: visokie chuliganai ir vagiliai pradėjo visokius nebutus daiktus žmonėms kalbėti ir baiginti. Gerai sakoma: "viena bėda nebėda, bet kaip kelios susideda". Stungių sodžių vieną vyrą paėmė į karę, pati po palago serga, o piktadariiai tai pačią naktį pavogė arkli. Po šv. Onos Minkaičių sodžiuje vėl pavogė porą arklių iš kutės. Esama ir kitokių vagybių: nukasa

bulves, sodus nudrasko ir t.t.

Viršių sodžiuje per naktis daro vakaruškas, sujungtas su girtuoklyste ir kitomis jo pasekmėmis. Rengėjas tų pasilinksminimų pargrįžęs iš Amerikos tariamas piniguočius ir taip apsišvietęs, kad naktimis daužytis po jaujas yra šviesu.

KALVARIJA. Netoli Alytos (Suv. gub.) nupuolė rusų pašautas vokiečių orlaivis.

KULIJAI. Telšių apskr. Karves varo stotin ir ligšiol. Iš kitų vietų išvarė iki paskutinos, nes taip reikalauja. Mažeikius nuo Kulijų yra apie 80 varstų, o gargždikiams dar toliau, todėl daug vargo yra pasiekti stotis gyvuliams ir jų vartytojams. Šneka, kad daugelis gyvulių pakeliu padvėsę. Daugelis-gi gyvulių tiek kelio suplakę grįžta atgal, nes Mažeikiai patvino gyvuliais ir atsarginiais, ir ilgai jie negali išvažiuoti toliaus.

Žydai norėjo paimti į savo rankas gyvulių gabenimą kare. Oi, būtų jie pasipelnę ir išnaudoję žmonių baimę. Vagijų priviso ir pas mus; jie net ir dieną užpildinėja neturtėlius, ypač moteris. Keliose vietose atėmė pinigus, mėsą ir k.

PALANGA. Caras liepia induoti pasienio miestelio Palangos gyventojams ir valdininkams ir Palangos valščiuui nuoširdžią padėką už jausmus, kurie kareii prasidėjus pasirodė.

KARĖS DIEVAITIS IR ŠIANDIENINĖ ŽMONIJOS KULTŪRA.

Nepilnų trijų amžių sąskaita geriausiai nurodo, jog ramybės klausimas — tai ištikrųjų vos vėžio žingsniu krapina po svietą. Antai: nuo pradžios garsingos 30 metų karės (1618 m.) iki 1905 m., tai yra per 296 metus mūsų žemei prisiėjo matyti 1700 ginklų susirėmimus — bubent: 1044 mūšius ant žemės, 122 ant marių, 490 tvirtovių apgulumus ir 44 kapituliācijas (pasidavimus).

Ilgiausia karas buvo tarp Venecijos ir Turkijos, tęsėsis 55 metus (1644—1699) — trumpiausias — 1849 metais Piemonto su Austrija susirėmimas baigusis į 6 dienas. Minėtais trimis amžiais daugy-daugiausia prisiėjo kariauti Prancūzijai, kurios vyrų dalyvau-ta 1079 mūšiuose ir kurių 652 buvo lauko ir 63 marių mūšiai, o 332 tvirtovių apgulumai ir 32 kapituliācijas.

Skaitantių tokių būdu ant vieno šimto 63 nuošimčius mūšių Prancūzija seka Austro-Vengrija turinti 48 nuoš. ant šimto. Anglija — 20 nuoš., Rusija — 19 nuoš., Vokietija — 18 nuoš., Ispanija — 16 nuoš. ir Turkija 12 nuoš. ant vieno šimto.

Ilgiausia tęsėsis tvirtovės apgulumas buvo tai anglų padarytas Gibraltaro tvirtovės apgulumas, prasitęsęs nuo 1779 iki 1792 metų — per 1167 dienas. Toliau eina anglų padarytas Kadikso apgulumas — nuo 1810 iki 1812 metų. Sevastopolis 1854 m. laikėsi 346 dienas. Port-Arturas 221, Kandija 1069 metais užgulta 20 tūkstančių Venecijonų prieš 130,

600 turkų gynėsi 228 dienas.

Užmuštųjų skaičius. Makedone iš 624 tūkstančių puolė 138,000; Sedane iš 320,000 — 122,000; — Borodinoje iš 246,000 — 80,000; Vaterloo iš 182,000 — 15,000; Vagrame iš 290,000 — 63,000; Dresdene iš 300,000 — 50,000; Austerlice iš 148,000 — 46,000 ir Solterino iš 273,000 — 39,000 vyrų!

Nemažiau indomi Statistika, kas link karių pastaraisiais 40 metais. Šitame laiko tarpe būta 18 karių, kurių nemaža kolonijose. Svarbesnės iš jų, kurias dauguma mūsų atmena buvo: Rusų su Turkais 1878 m. Prancūzų ekspedicija į Tunisą 1881 m., į Tonkiną 1885 m., ir į Madagaskarą 1895 m. Toliau eina Italijos su Turkija 1897 m., Ispanijos su Amerika 1898 m., Anglų su Burais 1899, Europos ekspedicija prieš bokserus 1900 m., Rusų su Japonais karė 1905 m., Prancūzų ekspedicija į Maroką 1908. Italų su Turkais 1911 m. ir paskutinis Balkanų tautų susirėmimas 1912 — 1913 metais.

Galutinai kaipo didžiausias žmogžudystės vainikas, tikriausiai "karių-karė" yra pastarasis didis Europos valstijų susirėmimas, ant žemės, vandenų, ir ore su milijonais kareivių ir šimtų šimtais tūkstančių puolusių ir sužeistųjų... Ir tai vadinasi paskutinis augščiausias žmonių kultūros laipsnis!!!

Jeigu tūlas Rymo galvočius senai yra išsitaręs, kad "žmonės visuomet liekasi valkais", tai beabejo nūnai jau ir nefilozofai liekasi tik ištarti "kad tieji pats žmonės visuomet liekasi gyvuliais".

Neveltų, regis garsingas prancūzų astronomas Pliamarianas savo veikle "Populiarieškoji Astronomija", rašydamas apie nuolatai erdvės amžių eilėse buvimą yra pasakęs: "Ir mes, mielas skaitytojai ar skaitytoja, po kokių 20—30 tūkstančių metų vel susitiksime, tik, aiman, kabinate kokio nors antropologo, ir tai nuogų kiaušų pavidale (čerep, časka) ant kurių stires paratasis parėšas, jog tai likučiai, kad dar ir laukinių žmonių, bet turėjusių jau diktoką palinkimą į kultūros gyvenimą".

Kun. K. Prapuolenis.

LAISKAI IŠ LIETUVOS.

GEBIAM.

Pergyvenome labai didelį istorijos momentą, — didžiausio karo metų. Tamstai norėjau rašyti jau tuojau, kaip tik čia Vokietija apskelbė Rusijai karę (19. VII. 14 s. kal.), bet paštas liovėsi priminėjęs laiskus į Ameriką ir tik vakar, 6. VIII, sužinojau, kad korespondencija į Ameriką vėl priimama, taigi ir rašau labai indomandamas, ar pasieks šis laiškelis Tamstos rankas. Kad kiek plačiau sužinotumėte, kas pas mus dedasi, vnkai išsinnūčiau Tamstoms paskutinius "Ryg. Garso" numerius (60-62).

Dar Vokietija nebuvo apskelbus mums karės, kaip jau naktį į 18 liepos buvo po miestą išlidyti pranešimai apie žmonių ir arklų mobilizaciją. Buvo šaukiami visi atsargos kareiviai lig 43 metų amžiaus ir ratninkai (tarnavę tik 4 savaites) 1909—1913 metų. Mobilizacija, kaip žinoma, palietė netik visą plačią Rusiją su

Photo by American Press Association

Austrijos nelaisvai Nišos mies te, Serbijoj.

SKAUDI PAMOKA.

New Yorko seimas*). Praėjo jau ir antras lietuvių seimas New York'e, 1, 2 ir 3 spalio, pasibaigęs didžiausiu nepasisekimu mūsų taip vadinamais tautininkams.

Šių pastarųjų, matyt, buvo svajota vadovauti seime, kuriame tikėjosi turėti tiek tiek ir katalikų, socialistus gi manė, tur būt, viršyti savo skaičiumi. Atsitiko gi visa kaip tik kitoniškai. Katalikai i seimą neatvažiavo (išskyrus mažą sąjungelę nesusipratusių), socialistai gi pasirodė gudresniais ir geriau susiorganizavusiais. Seimas buvęs skaitlingas (273 delegatai). Ir neuostabu, nes paleidus socialistus agitaciją — imti seimą į savo rankas, primarmėjo jų delegatų tiek, kiek niekas ir tikėtis negalėjo. Pasinaudota tuo, kad seimo organizatoriai nenurodė, po kiek delegatų gali kuopos rinkti; taigi rinkti nesigailėta. Be to rinkta delegatai ne vien tik nuo organizacijų, bet ir nuo susirinkimų. Seimą vedė socialistas taip, kaip jie norėjo, rinko savuosius ten, kur tik norėjo, nes turėjo sąvųjų balsų apie 160, tuo tarpu, kada t. v. tautininkai — vos apie 110.

Socialistai pasirodė gerai disciplinuoti ir ištvermingi; nesuminkštino jų ir nepriverė nusileisti nei davadžiojimai, nei prašymai, nei net asaros Rimkos su Šliupiene. Savo liniją išvedė nuosekliai iki galo.

Seimas buvo triukšmingas, nauda gi iš jo beveik jokia. Anot vieno buvusio ten kalbėtojų, New York'o buvo susirinkusi Amerikos smetona, bet deja, ta smetona pasirodė stiprai apgrūsti: tautos kūnui ji nedavė sveiko maisto.

Prieš visų mūsų akis stovi dabar du didžiausiu reikalu: politiko Lietuvos stovio pagerinimas ir šelpimas brolių nukentėjusių nuo karės. Nei vienam, nei kitam reikalui New Yorko seimas nieko pozityvaus nenuveikė. Seimas nepriėmė net reikalavimo Lietuvos Autonomijos. Politikos klausimose seimas priėmė tik vieną rezoliuciją apie karių priežastis ir jų panaikinimą ir taip pat neišvengiamai laisvės Lietuvai ir kitoms šalims. Pasakytos kelios skambios frazoz gražus bet tušti pageidavimai, kurie jokios praktiškos svarbos neturės. Lietuvos politikos klausimų nei nepradėta risti, nes tai nepatiko p. p. socialistams. Net paties seimo neįdrįsta pavadinti politiškuoju. Kai del šelpimo nukentėjusių nuo karės — po ilgiausių ginčų, didžiausių trūkumų, kolonijūsi ir asarų — vienbalsiai nutarta steigti "Lietuvos šelpimo Fondą", kurio valdybą iškėlė 12 žmonių (daugiausia socialistai) tarpe kurių du iždininku. Socialistai išrinko savo, t. v. tautininkai irgi savo. Pinigus kas tramat norės, tam ir siųs. Kokia galės būti tvarka Fonde su dviem lygiateisiais iždininkais — galima iš anksto numanyti. Tiesa, nutarta visus pinigus siųsti Lietuvai Mokslo draugijai Vilniuje, kuriuos išdalyti pagal reikalo (dar klausimas, ar ta mokslo įstaiga panorės užsiimti labdarės darbais), bet socialistai pasirūpino priekirti ir praverst štai kokią pasargą: "atsitikus nelaimėi, jei M. Dr. ja paitų, ar negalėtų atlikti tos pareigos — komitetas turės siųsti au-

kas tai įstaigai Lietuvoje, kurią ras atsakančiausia". Čia paliktos net kelios spragos socialistams — pasielgti su tais pinigais, kaip tik jie panorės. Taip dalykams stovint sunku tikėtis, kad naujas fondas ingytų didesnę pasitikėjimą mūsų visuomenės ir kad surinktieji pinigai būtų tiksliai sunaudoti.

Nors dr. Šliupas ir tikrino, kad New Yorko seimas nėsas po kieno nors globa, tačiau aiškiai matėsi globa dviejų vyrų, kuriems likimas uždėjo ant pečių stipresnes galvas: socialistas vadovavo Grigaitis, gi t. v. tautininkus vedė pats dr. Šliupas.

Seimas nusisekti negalėjo, nės 1) socialistai atvėję atvėjęs pabrėždavo, kad darbininkų luomo reikalus stato ir visuomet status augščiau, negu visus Lietuvos reikalus, 2) t. v. gi tautininkams labiau, matyt, rūpėjo neaiški pirmėybė ir betikslis kova prieš kunigiją, negu tautos reikalai. Tad ir nesutaukiant. Uždarę oficialius seimo posėdžius — abi pusi padarė naujus seimus kitose vietose. T. v. tautininkai, Šliupo vedami, nutarė steigti dar vieną "Lietuvos Autonomijos Fondą" ir steigti naują partiją, kurią pirmą dieną (3 sp.) buvo nutarta vadinti "Tautiškoji lietuvių partija", gi ant rytojaus (4 spalio) vardas pakeistas šitaip: "Tautiškoji lietuvių partija". Be abejonės ir socialistai priešios gražios progos padarė savo naujas konspiracijas. Ar iš tų konspiracijų ir sumanymų vienu ir kitu bus kokia pozityvi nauda tautai, — parodys ateitis.

Delko seimas nenusisekė? New Yorko seimininkams truko ypač dviejų dalykų: 1) vieno bedro, aiškaus idealo ir 2) gero, jungiančio cemento, kurs būtų vienijęs bendram darbui socialistus su t. v. tautininkais. Tokiu skaisčiu idealu šiame momente galėjo būti tik tėvynės reikalai: jos laisvė ir šelpimas nukentėjusių nuo karės. Kas pirmo vietoj rūpėjo vieniems ir kitiems, mes jau parodėme augščiau. O kai apie cementą — tai to irgi truko. Tiesa iš "Šakės" redakcijos buvo atėjęs didelis transportas medžiagos, skiriamos cemento vieton, bet ta medžiaga pasirodė netikusi. Geru cementu galėjo būti melė, pasiūventimas. Ji būtų privertusi vienus ir kitus nusileisti, išlaikyti seime tvarką. "Šakės" gi dvasia, išauklėjusi didžiūną New Yorko seimininkų, kaip dvasia neapdykta — negalėjo pagaminti praklinių darbų. Neapdykta, širdyje gaivinama, visuomet ta širdį iškvepia ir veltui laukia iš jos ko nors tikrai gražaus ir prakinaus.

Katalikų priešai dažnai mėgsta prikašioti jiems neapdykant visų, kitaip manančių, negu jie. "Vienybėje Liet." gi p. Norkus net feljetoną padėjo, kuriame jisai pažadina visą Dangų ir verčia Jį liudyti, kad Chicago seimininkų širdys buvusios pilnos neapykantos ir tulžies. Buvome Chicago seime per visas sesijas, skaitėme New Yorko seimo aprašymą toje pačioje "Vienybėje Liet." ir šitą sąžiniškai liudijame. Chicago seime tik vienam seimininkui išspruko nuo lūpų žodis "atskalinai", taikantis į tuos, kurie nepanorėjo dirbti išvien, o žūt būtų įsigėdė turėti savo seimą New York'e.

Šiaip jau dirbta ramiai savo darbas ir apie kitaip manančius nei neminėta. New Yorko gi seime neapykantos dvasia patryško nesąlygi. 1) Kada buvo skaitytas tūlo Kondratavičiaus laiškas su bjauriais iškoliojimais mūsų užsitarnavusio tautos veikėjo

J. Gabrio, kaž kas padoresnis patarė laišku, įleidžiančiu keino nors garbę, neskaityti. Ki-

lo diskusijos ir pagaliaus nubalsuota skaityti viską, nieko neapleidžiant. 2) O štai nepri- gulmingojo kunigo Micevičiaus žodžiai, sakyti 1-mą dieną per prakalbas (cituoju pagal "Vien. Liet."):

Reikia žinoti tai, kad mūsų tamsesnėji klasė — tai kunigija (dėl plovimas). Lietuvių kunigai viską slopina, ta darė pirmiau ir šiandien daro, vien tik renka pinigus ir pilvus sau augina (juokas ir dėl plovimas).

3) O štai Šliupo žodžiai, tame pat vakare pasakyti:

Kunigija, tai valdžios ramstis, kuri visuomet alina žmonių protą. Ir mūsų kunigija per eiles metų nieko mus neįmokino, kaip tik steigimą bažnyčių ir klionių ir apsaugę visokią "guzais" (dėl plovimas). Mes turėjome dešimt tūkstančių baltų ir juodų kunigų (dėl plovimas), kurie mums nieko nepagelbėjo. Ateis laikas, kada mes apsišviesins ir būsim laisvais žmonėmis. Dvi dešimtas amžių išriš šį klausimą — paliuosavimą žmonių iš vergijos ir iš po despotizmo per revoliuciją arba kitu keliu. Nuvers visus sostus, o kartu sugrius altoriai. — Užbaiga; dėl plovimas.

Biednas Micevičius Jo globėjas Šliupas net ir jo altoriaus nepasigailėjo. 4) Šliupienė tame pat vakare dejavo, kam katalikai su krauną šimtus tūkstančių šaltiemis mūrams — bažnyčioms statyti.

5) O kada ant rytojaus kuopelė katalikų seimininkų, (atsiradusių ten tik per nesusi-pratimą) padarė ant rašto protestą prieš padarytą katalikų jausmų įžeidimą, protestas nupulė, nes, anot pirmininko Gugio, seimas neat-sakė už tai, kas daroma ne seimo posėdžiuose. Formališkai imant gal ir taip. Tačiau mes neabejojame, kad jeigu seimas būtų gerbęs ir katalikų jausmus, būtų išradęs kitokį, praklimesnį būdą išėjimo.

Auklėjo tėvas kundikus per dvidešimtį su viršum metų. Susirinko jo skaitlingi vaikai ir i seimą ir pasirodė, ko jie yra išmokę. Šliupas būdamas seniau socialistų eilėse, pasistengė persunkti mūsų socializma bedievybės dvasia. Tie jo pirmagimiai taip patvirko, kad paties tėtio nebeįpaga-bia ir peša jį lygiai su kitais; vesdamas t. v. tautininkus ir jiems sugebėjo tą pačią dvasią įskiepyti, ačiū kuriai mūsų t. v. tautininkai nesugebia sudaryti nieko tvirta ir rimta. Kokią sėklą — tokie ir vaisiai. Lietuvių Voltaire'o darbai apreiškia savo bankrotą.

Dezorganizacijos dvasia ir kas ją gindo. New Yorko seimininkai neįstengė sulipdyti nieko rimta. Visos sesijos buvusios triukšmingos, kalbėtojų būvę daugiau negu reikia ir jų kalbos neaiškinusios dalykų rimtai, bet daugiausiai būvę tai tik tušti ginčai, pilni ypatybiškumų. Ginčo dvasia taip buvo įsiviešpatavusi, kad seimininkai nugriandavo net tokias rezoliucijas, po kurių išstikrųjų būtų galėjęs pasirašyti kiekvienas lietuvis. Seimininkai buvo apimti tikra anarchijos dvasia, nes nepri-imdavo net tų rezoliucijų, kurias sutaisydavo rezoliucijų komisija, paties seimo išrinktoji. Mat seimininkai buvo vi si laisvi ir jokių autoritetų prieš savo akis nematė.

Kas tokią dvasią pasėjo? Atsakymas tik vienas tegali būti: tai laisvamanybė, tai su tokiu vargu platinamoji bedievybė. Žmogus, netekęs religijos, pasitikejimo Augščiau siu autoritetu, — nebeįsiti-

ki ir nebeįsiti-ki žmonių, nors jie būtų ir kažin kokie kompetentiški ir patarnavę. Toksai nebesivarzo niekuo, jį saį laisvai mano ir tik vien savimi pasitiki, nors pats ir būtų tuščias kaip puodas. Tokių žmonių priveisė čia visas naujas Dr. Šliupas ir dabar gali pasidžiaugti savo darbo vaisiais. Tauta, tokios anarchijos dvasios apimta, negalė-tų stiprėti ir auginti savo kul-tūros, nes geriausias pastan-gas tautos darbininkų visuo-met sugriautų laisvamanybės ne-pažabojamoji laisvė.

Tad ar neatsipeikės nors syki tie, kurie vėjęs sejo, da-bar gi turi audras skinti. Ne-sitikime to iš paties Šliupo, bet jo pasekėjų tarpe ar ne-atsiras išmintingesni už savo mokytoją?

Argi praeis veltui pamoka? Nenusisekęs New Yorko sei-mas galėtų būti tuo nading-as, kad turėtų pamokinti lie-tuvius to, kas ligšiol gal dau-geliui buvo neaišku. Labiau-siai gi jis galėjo būti nading-as mūsų t. v. tautininkams. Tas seimas, rodos, aiškiai parodė, kad jie nevykusiai iš-rinko savo sėbrais tuos žmo-nes, kuriems tautos, kaipo to-kios, reikalai nerūpi, kad jie daug daugiau laimėtų, pradė-ję ieškoti bendro darbo su lie-tuviais katalikais. Toliau el-nant, seimas parodė, kad bent syki reikėtų jau mesti svei-timų vėjų mums atpūstą nelem-tąją bedievybę, kad reiktų liauties uiti betiksliai kuni-gas, boikotuoti katalikų para-pijas ir jų steigiamas moky-klas; o kadangi tam visam krypsniui mūsų t. v. tautini-nių vadovavo ligšiol Šliupas, tai ir reiktų pagalvoti sau ar nereikėtų paleisti jo į di-misiją ir pasiieškoti sau naujų vadų? Tokias išvadas, rodos, diktuoti diktuoja patsai gyve-nimas, patsai t. v. tautini-nių suauktasai seimas.

Tečiau, deja! mūsų t. v. tau-tininkai po seimui jau paro-dė, kad jie nieko jame neiš-moko. Lenkai patys apie sa-ve sakosi, kad jų pačių tau-kių istorija nieko negalinti jų išmokyti, kad vis tos pačios klaidos atsikartoja. Pavyz-džių to mes matome ir Lie-tuvoje. Kada endekizmas išsau-rijo skandalus ir net kraujo pra-liejimą lietuvių bažnyčiose, kada priveisė visur mušėjų gaudas — lenkai, užuot paieš-koiti vaistų savo apsiereikšusiai žaizdai gydyti, visu sunkumu užgulė lietuvių, juos kaltin-dami del savo biaučių dar-bų.

Panašiai atsitiko ir su mū-sų t. v. tautininkais. Užuot paieškojus savo klaidų ir pa-tiems pasimokinus, jie skelbia naują karę lietuviams kuni-gams ir: žada eiti tuo pačiu keliu, kuriuo ir ligšiolėjo. Bent taip galima numanyti iš t. v. tautininkų oficiozo "Tėvynės". Tuoj po seimui Šliu-pas nusivedė savosius i Draugelio svetainę, kur t. v. tautininkų seimelyje pirminin-kavo. Taigi vardu lieka Šliu-pas, kaip ir buvęs.

Be to "Tėvynė" savo pa-skutiniame numeryje praply-šo su didžiausia neapykanta katalikų kunigų ir paleido šu-jų "Am. Liet. Kunigų Są-jungą". Mat, redakcija, ra-dusi "Zvaigždėje" žinutę apie Kunigų Sąjungos seimą, bu-vusių New York'e 15 rugsėjo, nepasitenkino vien paduotais žinutėmis faktais, bet panorėjo paskaityti... tarp eilučių.

O kad tas darbas kartais esi-ti labai pavojingas, tai paro-dė pati "Tėvynės" redakci-ja, nes pradėjusi skaityti tarp eilučių, ingijo tik bereikalin-gą didelę baimę ir dar dides-nę neapykantą. Visų-pirma "Tėvynė" nepamiršo išsibar-ti ant taip jos mėgiamo "Draugo" dabartinio redak-toriaus:

Dabar vienas įžymiausių kunigų, užėmęs genteliano a. a. kunigo Kaupo vietą, netik nesidrovi organizuoti draugi-jas (pvz. Federacija, Vyčiai etc.) bet važinėja su prakalbo-mis, su "Draugo" agentūra ir kitokiais būdais išnaudoja estradą.

Gali būti visokių doros ir drovos supratimų. Sakysime, kas "Tėvynė" atrodo nepa-doriu dalyku, kitam gali su-teikti tik progą pasidžiaugti. Tik bereikalingai čia pa-statomas neteisingojo šviesoj a. a. kun. Kaupas. Taip, jis buvo gentlemanas. Bet tai jam neklidė būti pirmuoju organizatorium Federacijos (1906 m.) ir inkvėpėju "Lietuvos Vyčių" organizacijos (1913 m.). Taip-pat jis nebuvo tos nuomonės, kad visas estradas palikti monopolui laisvamanybės ar socialistų. Taigi šiukštu liesti ir neteisingoje šviesoje rodyti mūsų mirusius garbingiausius žmo-nes. Skaitydama tarp eilu-čių "Tėvynė" išskaitė, kad Kunigų Sąjungos seimas nau-jas direktyvas davęs "Drau-gui", kurs po kunigų seimo griežtai pasukęs tik Chicago seimo link. Čia primename vėl užmiršusius "Tėvynė", ką ir ji pati turėjo žinoti, kad prieš 15 rugsėjo lietuvių politiškas seimas jau buvo sukvietas Chicago. Komitėto paskutinius pakvietimus visos ir tolimiausios kolonijos buvo gavusios jau 12 rugsė-jo. Nedėdienį 13 rugsėjo dau-guma kolonijų jau išrinko ir savo atstovus. Ir dar "Tėvynė" tarp eilučių išskaitė, kad kunigai nutardami remti Chicago seimą, metę jiems (nukrypusiems i New Yorko seimą) pirštinę ir laukia, ka-da šie ją pakelsia.

Ar rimtai mąstant galima būtų kaltinti kunigus, kad jie nutarė prisidėti prie Chie-gos seimo, o ne prie New York'o? I Chicago kvietė Ka-talikų Federacija, kvietė Chie-gos žmonių būrelis, kurie tame atvejuje atstovavo svei-tos lietuvių tautos branduolį, visus šalininkus lietuvių tau-tos krikščioniškos kultūros. Apie New Yorko gi seimą, kaip jis buvo vyknamas, aiš-kiu buvo visiems, kad bus tai seimas socialistų ir laisvamani-nių t. v. tautininkų. Pykti ant kunigų, kad jie nutarė pa-laikyti Chicago seimą gali tik labai nemitė ir nebrendę žmonės. O jeigu kunigai pa-rodė čia savo vienybę, tai garbė jiems. "Tėvynė" iš baimės net prietarų liga su-skutiniųjų nepasisekimų. Tad vietoj jų pasimokinkime bent mes. New Yorko seimas daug mums naudingų dalykų paro-dė. Svarbiausias dalykas, ko mums, lietuviams katalikams, ligšiol truko tai geresnio su-sipratimo ir vienybės. To su-sipratimo ir vienybės ne tik mums reikia, kaippo katali-kams, bet jis išeis su tikra ir didžiausia nauda visai mūsų tautai, nes be katalikų vieny-bės ir susipratimo, draskys ir silpnins tautą visokie jos prie-šininkai.

Mes buvome nesusipratę, kuomet savo centais rėmėme bedievišką spaudą, kuomet ra-šėmės i draugijas žmonių, ka-talikiybei priešingų. Mes buvome nesusipratę, kuomet ir šitą New Yorko laisvamaniš-ką seimą nusiuntėme net 12 atstovų nuo katalikiškų orga-nizacijų, neįsiojančių šventų-jų vardus. Ko jie ten užkly-dų, delko neparėmė savo bro-lių rimto darbo Chicagoje — tur būt ir jie patys nežino.

Šių kolonijų katalikiškos draugijos siuntė savo atsto-vus i laisvamanybės seimą: Eli-zabeth, N. Y. — 3 atstovus, Maspeth, N. Y. — 3 atstovus, Kingston, Pa. — 3 atstovus,

toki smarki kova, koki nebuvo net tuo kart, kuomet skilo S. L. A. ir kuomet sujūdinta silp-nutės dar tuo metų lietuvių viešojo gyvenimo spēkos. Ne-manome, kad "Draugas" yra genijus organizatyviškame dar-be, tad vargiai bus jo pusėje laimėjimas: kovon atos nely-gios spēkos.

"Tėvynė" tur-būt yra gir-dėjusi pasaką apie žydą, užsi-movusį nakties laiku ant vie-nos rankos kepurę, ant kitos jermolką, ir šaukiantį, kad jų yra net trys, ir kad užtat ne-drįstų jų užkabinti.

Išverstų kailinių, ant aug-što kuolo užmautų šiandieną tik žvirbliai bijosi. Ir tie šel-miai pagaliaus apsipranta. Nejaugi "Tėvynės" redakcija najiviškai maho, kad ką nors savo grąsinimais išgązdys ir nuo darbo atbaidys? O sane-ta simplicitas!

Lietuviai Katalikų pršti-nių niekam nemėto, nes nenovėjo malūnais, lai sau tuo čiai kor'ai, nes turi daug dar-bo savo reikalų srityje. Kas mėgsta Don-Kišotų kovą su orų malūnais, lai sau tuo sportu laimingai užsiima. Mes tik galėsime pasigailėti mūsų Don-Kišotų.

Genijų garbę paliekame Račkauskams ir Šliupams, pa-tys gi mes varysime ir to-liaus, kaip varę savo darbą, kurio turime atidirbti begales.

Ačiū "Tėvynėi" už pri-minimą, kur yra silpnoji lie-tuvių-katalikų gyvenimo pu-sė, nors mes ją ir patys ge-rai žinojome. Kalbame apie lietuvių katalikų spaudos gan silpną padėjimą. Permaža turime katalikiškų laikraščių, neturime nei vieno katalikiš-ko žurnalo, nei vienos kny-gų leidimo bendrovės. Ir mūsų idėjiniai priešininkai teisin-čiai gali didžioties, turėdami savo rankose tą pirmenybę. Bet, gal duos Dievas, taip vi-suomet nebus. Lietuviai ka-talikai turės pagaliaus supra-sti svarbą katalikiškos spau-dos. O kad bent kiek nura-minus kovos geismu užside-gusią "Tėvynę", čia atvirai pasisakome: mes nenurimsime patol, pakol liet.-katalikų spaudos reikalai nebus įstaty-ti i tam tikras vėžes ir nebus tinkamai sutvarkyti.

Mokinkimės bent mes. Kaip matome, mūsų t. v. tautini-niai čia nedaug išmoko iš savo pa-skutiniųjų nepasisekimų. Tad vietoj jų pasimokinkime bent mes. New Yorko seimas daug mums naudingų dalykų paro-dė. Svarbiausias dalykas, ko mums, lietuviams katalikams, ligšiol truko tai geresnio su-sipratimo ir vienybės. To su-sipratimo ir vienybės ne tik mums reikia, kaippo katali-kams, bet jis išeis su tikra ir didžiausia nauda visai mūsų tautai, nes be katalikų vieny-bės ir susipratimo, draskys ir silpnins tautą visokie jos prie-šininkai.

Mes buvome nesusipratę, kuomet savo centais rėmėme bedievišką spaudą, kuomet ra-šėmės i draugijas žmonių, ka-talikiybei priešingų. Mes buvome nesusipratę, kuomet ir šitą New Yorko laisvamaniš-ką seimą nusiuntėme net 12 atstovų nuo katalikiškų orga-nizacijų, neįsiojančių šventų-jų vardus. Ko jie ten užkly-dų, delko neparėmė savo bro-lių rimto darbo Chicagoje — tur būt ir jie patys nežino.

Šių kolonijų katalikiškos draugijos siuntė savo atsto-vus i laisvamanybės seimą: Eli-zabeth, N. Y. — 3 atstovus, Maspeth, N. Y. — 3 atstovus, Kingston, Pa. — 3 atstovus,

Amsterdam, N. Y. — 2 atst., Brighton, Mass., Stamford, Conn., Cambridge, Mass., Schenectady, N. Y., So. Bos-ton, Mass., Rumford, Me., Brockton, Mass., Philadelphia, Pa., Newark, N. J., Ansonia, Conn., Passaic, N. J. — po vieną atstovą.

Nuvažiavę — negi pasi-džiaugę. Patampė jiems jų jausmus, gavo iš dr. Šliupo "guzų" (ieškančiam visada lengva jų gauti) ir visas pel-nas. Ar gi nebūtų geriau, kad savo pajėgą ir energiją būtų prijungę prie visų lie-tuvių katalikų darbo?

Čia malonu pažymėti, kad tokios didelės mūsų kolonijos, k. a. Chicago, New York'as, Brooklynas, Pittsburgh'as ir kitos nedavė laisvamaniškam seimui nei vieno atstovo nuo katalikiškų organizacijų.

Augant mūsų susipratimui, atsiras didesnė ir vienybė. Vienybėje gi — galybė.

KOVA JAU PRADĖTA.

"Tėvynė" savo naują kovą su katalikais jau pradėjo. Mū-sų susivienijimo vadams pri-kišo vergų ir baudžiauninkų dvasią už tai, kam jie neda-livavę New Yorko seime, o nusiuntę oficiali atstovą i Chicago seimą. Mat Susiv. Valdyba buvo atsakiusi i p. Račkausko paklausimą, kur ji norėtų daryti visuotiną sei-mą? Valdyba pasisakė už Chicago, taigi, vadinasi, daly-vavo Račkausko sumanytame balsavime, o kadangi dalyva-vė balsavime, tai, anot "Tėvynės" turėjo dalyvauti ir Račkausko sukvietame seime. O kadangi nedalyvavo — tai silpną padėjimą. Permaža turime katalikiškų laikraščių, neturime nei vieno katalikiš-ko žurnalo, nei vienos kny-gų leidimo bendrovės. Ir mūsų idėjiniai priešininkai teisin-čiai gali didžioties, turėdami savo rankose tą pirmenybę. Bet, gal duos Dievas, taip vi-suomet nebus. Lietuviai ka-talikai turės pagaliaus supra-sti svarbą katalikiškos spau-dos. O kad bent kiek nura-minus kovos geismu užside-gusią "Tėvynę", čia atvirai pasisakome: mes nenurimsime patol, pakol liet.-katalikų spaudos reikalai nebus įstaty-ti i tam tikras vėžes ir nebus tinkamai sutvarkyti.

Ar gi ne juokinga. Mes tikimės, kad gerbiamie-ji Liet. Katalikų Susivieniji-mo viršininkai neatkreips aty-dos ant tų "Tėvynės" žanų.

Antras "Tėvynės" ginklas — tai buka satyra. Pasiam-dė iš kaž kur Kipsą ir Čia Sukšą ir ožio balsu šmeižia sau nepatinkamus žmones. Čia "Tėvynė" matyt paveldė-jo velionės "Šakės" rolę. Bet patartume jai pasiimti i savo artimiausius bendradarbius vieną iš "Šakės" buvusių re-daktorių. Juokai kad ir išei-tų kiek riebesni, bet užtat bū-tų sąmojingesni. Ypač p. Ga-brio "Tėvynė" nepamėgo.

Tiesą pasakius, šiam mūsų veikėjui ne viena "Tėvynė" garbės paminklą stato ir veik-lumo paliūdiujimą išduoda. Tą darbą daug geriau atlieka vi-si cecilijų laikraščiai, kurie jau kelintas mėnuo kaip val-kioja jo pavardę. Na, o juk jeigu tavę nepraustaburniai šmeižia, tai reiškia, kad tavo paties burna švari. Mes ma-nome, kad ir gerb. Gabrys yra tiek gudrus, jog žino, kad negudrių priešų taikomi i jį purvai, neprilips prie jo, bet sugrįš i pačius purvų mėgė-jus.

Jeigu ir visa kova laisvamanių tokia tebus, kokia yra jos pradžia, tai — neužvydime. Nereikės jiems ir priešų. Pa-tys veikiai be pilio pasipjaus.

*) Žinias ėmėme iš "Tėvynės" ir "Vien. Liet.".

"TĖVYNĖS AIDAS".

L. Kondratavičius.

KARIŠKOJI SENOVĖS LIETUVIŲ
DAINA.

Skiriu gerb. Č. Sasnauskui.

Vėjas gaudžia po miškus,
Vadas kauties šaukia mas.
Stiprinkime šiandien dvasią,
Rytoj kraują liesim drąsiai;
Jojam in gudus!

Lėk žirgeli, lėk karan,
Būki tikras draugas man.
Kad jojėjas priešus kerta,
Nedrebėki tu tą kartą,
Narsiai mūšis ten!

Lenkai rūmuos būn' stipruos,
Ale baimė ima juos.
Lenkų žemę kad prijojom,
Tai bematant užkovojom
Ir jų rūmus tuos.

Gera žemė vokiečių
Ir mergelės gražios jų,
Kai teutonų apgalėjom,
Gražuoles jų glamonėjom
Po kautynių tų.

O kad žengėm da toliau,
Gdanskio sienos dreba jau.
Pasalomis ten prijojam
Ir kryžiuočiams kailį vtojam,
Rykandami sau!

Vertė M. Gustaitis.

ATMINIMAS.

Aš atmenu, vai atmenu
Tą bakažėlę, kur gimiau,
Kur jaunas leidau dieneles,
Tiek vargo išvargau...

Ei atmenu, aš atmenu
Aukšnę saulę iš rytų,
Kaip užtekėjus pažinrėjo
Į langužėlį tų namų...

Aš laimės atmenu dienas,
Praleistas tarp savų,
Kada skrajojau, kaip paukštyte
Ant gimtinių laukų.

Ei, atmenu... Ir neilgu
Man praėjies dienių.
Gyvybės trokštų, ne mirties —
Pakilti virš vargų!...

Pušis.

K. M. G.

PASKAITA APIE TĖVYNĖS MEILĘ.

"Lietuvos Vyčių" susirinkime.

Chicago, Ill. 30 rugsėjo d., 1914 m.

Pirmame "L. V." konstitucijos skyriu-
je nurodyta trejopas tos organizacijos tikslas,
būtent: tėvynės meilė, doras krikščioniškas
gyvenimas ir drauginis bei socialis veiki-
mas. Pirmasai tikslo punktas tenai taip ap-
tartinas: "Organizacija platins tarp lietuvių,
ypač jaunuojuomenės, savo tautos meilę, pratins
pamylėti savo kalbą ir literatūrą". Apie šį
dalyką, t. y. apie tėvynės meilę, gerb. Vytis ir
Vyčiai, aš pasirūšau Jums šiandien kalbėti.

Jeigu kas Jūs, čionai susirinkusiųjų, pa-
klaustų: kas gi Jus skatino tapti "L. V."
draugijos nariais, kas Jūs nuomonės ben-
drais įstatais suderino, kas sukvietė Jus čio-
nai ir sugiminiavo taip, jog jaučiatės esą bro-
liai ir sesers, gyvenimo motinos vaikai? Tikuo-
si, vienas j tai būtų atsakymas: tėvynės meilė
tatai padarė!

Mažas vaikas tėvynę myli mažoje tėvų
bei šeimos draugijoje. Didėsnis sudaro
vienalaikių bendrijėlę ir draugiškai su jais sė-
brauja,—tai brėkstančioji tėvynės meilė. Pla-
tesnis reagrafio jaunikaits stengiasi geriau pa-
žinti savo tautos praeitį ir ateitį, jos garbę
ir vergus, ir tą sintetį pamėgsta,—tai jau
pirmoji tėvynės meilė. Ji metais auga ir stip-
rėja, lydėdama žmogų visais gyvenimo keliais
—nuo tėvų slenkščio lig amžinybės kranto.

Didelioje girioje nuolat gyvybės pulsas
tvaksi, plaka. Tai medis su medžiū kuštasi-
šnabžda, o krūmai klausio slaptingo jų kalbe-
sio; tai paukštis paupyje čiuha, aidu atlie-
piamas; tai medėjas užtraldaravęs sužadina
girią. Atvejų atvejais kyla vėtra. Tuomet
blaskosi giria, visi gairvalai prabyla ir šimty
šimtais garsų užožia gamtos simfonija.

Taip ir tautos gyvenime. Yra jausmas,
kuris visomet jos išžioje rusena. Kartais
nelaimių, kai kada džiaugsmo sukeltas, jis
apima visą šalį. Tada visi — nuo vaiko lig
senelio — tuo jausmu kvėpuoja. Pas visus
viena širdis, viens veikimas ir darbas. Tai
tėvynės meilė.

Tėvynės meilė visados veikė ir tebevei-
kia, bet nevienodai. Pastaruoju laiku priešų
patrankoms užkaukus, įnai vėl mūmyste įsi-
liepsenojo, uždegė visų sielą ir meldžia
šaukia tėvynės gelbėt. Sukirdu visuomenė ir

vardan pilietiškos priedermės savanoriai
krauna ant tėvynės aukuro ne tik darbą, man-
tą, bet ir sveikatą, gyvastį.

Kas gi yra ta tėvynė, kuri tokią teisę tu-
ri prie mūsų turto, širdies ir laimės? Ar tai
šalis, kur mūsų tėveliai gimę; ta žemė, kur
mūsų protėvių ilsiis kaulai, kur gal ir mes gul-
sime po gyvenimo kovai? Taip, tenai — ry-
tuose — mūsų tėvynės kūnas. O tyras van-
denėlis, kur Nemunu ir jo upėmis plaukia, tai
mūsų tėvynės kraujas. Ziedras dangus —
jos skliaustai, vaivorykštėmis dabinti, siety-
nais kaisyti.

Bet da labiau mūsų tėvynė — tai tasai
dvasiškas ir dorinis turas, tos teisės, laisvė,
papročiai ir palikimai, kuriuos vartojame; da
labiau toji kalba, kurios mus išmokino moti-
na, ir tie broliai su kuriais gyvename, ir ta-
sai tikėjimas, kurį šv. Bažnyčia mums teikia.
Vis tatai mūsų tėvynė Lietuva, didžiausia pa-
saulyje brangenybė!

Tėvynė tai ištikrųjų vardas saldžiausias
ir drauge didžiausias, kuris mūsų ausis pa-
siekti gali. Jame skamba meilė, pasiaukoji-
mas, galybė ir garbė. Visa tai kas gera ir
prakilnu žmogaus širdyje, susijungia tėvynės
idėjoje. Jokia kita iš prigintųjų idėjų nėra
taip pilna, taip graži. Ji turi savybę ne tik
visa tai, ką esame paveldėję šeimynoje, bet
podrang su kolektyvine šeimyna ji deda pama-
tus tautai, gamina jos istoriją, tvarko gyve-
nimą.

Jeigu taip, tai rodo negalima nemylėti
tėvynę. O vienok ir įnai tebeturi priešų, iš-
gamų. Puolant Graikų respublikai, paskiaus
Romos valstijai, buvo daug žmonių, kurie vie-
šai mokė jokios nėsant tėvynės, kiekvieno žmo-
gaus tikslas esąs gerai sau gyventi. Jie pa-
greitino Graikijos ir Romos gėdingą prapultį.

Ir pas mus tokių sofistų nestinga. Jie
skelbia kuoplačiausią kosmopolitizmą. Jų te-
vynė visas pasaulis, arba ir jokios tėvynės ne-
pripažįsta. Senai būtūmėm praužvė, jų klau-
sydami. Bet tai negali būti. Užtektinai tu-
rime sveiko proto ir gislose kraujo kovoti su
tokiais užaušeliais, oportunistais.

Ir kaip tėvynės nemylėti? Juk ji mūsų
motina: ji mus pagimdė, išauklėjo ir užaugi-
no; ji savo vardą mus apkrūstijo, savo ap-
siaustu mus apdengė, ir kaip jos nemylėti?
Juk mylėti motiną liepia pats Dievas: "pra-
keiktas, kuris užrūstina ir apleidžia savo mo-
tiną!" Juk mes pirmiaus tėvynę negu te-
vams priklausome, nes ir gimdytojai iš jos tē-
ra gavę gyvybę, esimą. Taigi įnai turi pir-
mybę, nes ji augstėnė už visa tai. Trum-
pai sakant: ji Lietuva, mes lietuviai; ji mū-
sų motina, mes jos vaikai. Štai svarbiausia
priežastis, dėlko turime tėvynę mylėti.

Toliau bus

"KAS BAILYS?"

(Pabaiga)

JURGIS. (Juokais). Eik, brolau; ma-
čiau. (Šnibždukas stojasi nusigandęs. Jurgis
duoda ranką). Sveikas, Jonai! Ačiū, kad atė-
jai. Atmokėsiu kada užtai.

ŠNIBŽDUKAS. (Drebėdamas). Ką-ą?
JURGIS. Bet puikiai persirėdei. Tau
vertėtų būti aktorium.

ŠNIB. Say, pasakyk kas čia?
JURGIS. (Mūša į petį). Puikiai! Moki sa-
vo rolę šauniai vaidinti. Kaip aš gyvas, vi-
sai panašus į plėšiką.

ŠNIB. Kad aš juo ir esu.
JURGIS. (Bakstelėja į šoną).. Eik jau
eik.

ŠNIB. (Patetiskai). Dats rait mister, aš
vagus.
JURGIS. Puikiai veiki (juokiasi); kaip
artistas. Ar turi revolver?

ŠNIB. Šiur! (Parodo revolverį).
JURGIS. Ot, tas tai gerai išrodo. O
maišą turi? (Šnib. Iš po pažasties ištraukia
maišą ir parodo). Gerai, Dabar tu čion pal-
lauk biskutėlį, aš eisiu atnešti tau daiktų, o
kaip Aldona ateis persimetės atimsiu.

ŠNIB. Atimsi, sakai?
JURGIS. Taip, tokia žaismė.
ŠNIB. He!

JURGIS. Žaismė, žaismė.
ŠNIB. O žaismė!
JURGIS. Tiktai mokėk gerai nuduoti.

Revolverį tiesiog į manę taikyk, taip kaip ant
tikrųjų. Potam gali man duoti į sprandą ke-
lis kartus, jei norėsi.

ŠNIB. O, dabar orait; viską suprantu.
JURGIS. Na-gi kaip, turime taip veikti,
kad Aldona nesuprastų. Dabar gali sau iš-
sigerti kelis šnapšius kol būsiu išėjęs (Ro-
do į spintą K.). Atmink gerai savo rolę. (Išei-
na K.).

ŠNIB. Kas čia per biznis? Mano bodės
sakė, kad šitas plėšas lengva apvogti, bet nie-
kad nemisliju, kad patys daiktus paduotų.
(Žiūri į spintą). Išsigerti? Hum, man tik to
ir reikia. (Išspila vyno ir pradeda gerti. Al-
dona imbėga T.).

ALDONA. (Rikteleja, kaip paprastai iš
džiaugsmo). Ak tu mano širdele!

ŠNIB. (Į publiką). Po šimts pyptių!
Da rdangiau bus.

ALDONA. (Apsikabina jį). Ak, tu mano
mielasis. Džiaugiuos kad atėjai.

ŠNIB. Anas taip-pat sakė.
ALDONA. Kaip tu gražiai kalbi.

ŠNIB. (Į publiką). Aš norėčiau žinoti,
kas čia iš to išeis?

ALDONA. (Bokinėdama aplink Šnib.). Iš
to džiaugsmo galėčiau tave pabučiuoti.

ŠNIB. (Atsisistumdamas). Nenoriu tokių
saldžių vaišių; dar boba man kailį nūlups.

ALDONA. Kaip tu juokingas. Palauk,
kaip Jurgis ateis.

ŠNIB. Ar jų čia daugiau yra?
ALDONA. Na, ką pirmiau darysi?

ŠNIB. Aš misliju man reik iš čia pir-
mausia eit laukan, nes jau čia negerai iš-
rodo. (Pradeda eiti į duris V., bet Aldona
sulaikius atveda atgal.).

ALDONA. Ne, ne, ne, pirmiaus turi mus
apvogti.

ŠNIB. Ką?
ALDONA. Turi pasiimti daiktų. Ar tu
nežinai ką vagis dary?

ŠNIB. Aš žinau, ką šitas vagis turi da-
ryti. (Mėgina vėl eiti. Aldona vėl sulaiko).

ALDONA. Bet kas tau? Meldžiu atlik-
ti savo darbą. Daryk ką prižadėjai. Aš tau
pati padėsiu. Ar atsinešei maišą? Tai gerai.

Aš tuojaus bėgu atnešti daiktų. Išsigerk dar
vieną — geriau mokėsi vogt. (Išbėga T.).

ŠNIB. Dabar žinau, kur aš įlindau, ge-
rai, į privatišką pablūdėlių namą. Gal pra-
dės nešti įvairias lovas, stalus, pečius — ir
manys, kad į šitą maišą galėsiu sukišti.

(Ineina Jurgis K. Rankos pilnos moteriš-
kų mažmožių).

JURGIS. Šia. Visi tie daiktai Aldonos.
Atidaryk maišą, sukišime. (Indėda).

ŠNIB. (Guodžiai atidaro maišą). Gana
geri daiktai. Na, bet—

JURGIS. Nė žodžio. Puikūs bus juokai.
ŠNIB. Juokai?

JURGIS. O kas? Gal manai, kad duodu
juos tau namon nusinešti?

ŠNIB. Taip. Kam dar duodi?
JURGIS. Tylėk. Eik dabar ten į tą kam-
barį. (Rodo K.) ir lauk žinios išeiti.

ŠNIB. Kokios žinios?
JURGIS. Vai, tu tenai tupėk ir klausyk
atydžiai ką aš kalbėsiu su Aldona. Kaip tik
aš sakysiu jai — Kas Bailys? Šiteip (drama-
tiškai ištarė) — Kas Bailys?!! tu pasirodyk,
supranti?

ŠNIB. (Žiūri į jį simpatiskai). Jau aš
šito negaliu išskėti.

JURGIS. Eik ten ir lauk tos žinios. Aš
einu Aldonos... (Išeina K.).

ŠNIB. Sarmata šituos daiktus imti, bet
ką darysi, kad duoda reik imti.

(Išeina aldona T. Rankos pilnos vyriškų
mažmožių.).

ŠNIB. (Į publiką) Ateina vėl moteriškė.
ALDONA. Te laikyk maišą, indėsiu. (In-
dėda). Geras iš taves vagis. Ar išsigėrei
nors vieną. Gerai. Dabar eik į tą kambarį
(Rodo K.) ir lauk. O kaip išgirsi, kaip aš
riktelsiu, tu greitai išeik iš to kambario. Pa-
žiūrėsim kaip Jurgis darys.

ŠNIB. Ką tu sakai?
ALDONA. Kad nors jis gerai tave su-
luptų. Ar tu nesupykysi?

ŠNIB. Visai ne. Gali ir užmušti, nes, iš kur
aš atėjau, yra daug tokių kaip aš.

ALDONA. Na, eik greičiau ir neužmiršk
ką sakiau.

ŠNIB. (Ant peties maišą užsidėjęs eina
K.). Aš viską suprantu, misis). Bus gerai.
(Į publiką). Kad tik gyvas galėčiau iš čia iš-
trukti (Išeina K.).

ALDONA. (Pribėga ir pradarius kamba-
rio duris K. dirstelėja į vidų). Ateina, atei-
na. Dabar, kad nors pasirodytų drąsiai. (Per-
eina į T. pusę. Ineina Jurgis K. Piktas.).

JURGIS. Lukterk, Aldona. Noriu su ta-
vim pakalbėti.

ALDONA. Aš niekur neinu. Kas tau pa-
sadarė?

JURGIS. Apsvarščiau tą pasikalbėjimą
mūsų, ką neseniai turėjome ir aš noriu tą da-
lyką pabaigti.

ALDONA. Ak, Jurguti, gailinos, kad teip
tave užrūstinau.

JURGIS. Žinoma, kad užrūstinai. Bet
aišk, atsiesėk. (Paduoda kedę). Pasakysiu ką
apie tokį tavo pasielgimą manau. (Ji sėdasi
priešais publiką. Jurgis stojis už kedės ir
priešais publiką). Tu išvadina mane bailium.

Ar tu žinai, kad man tai būtų pasakęs koks
vyras ant syk būčiau negyvu paguldęs? (Per-
dirba dramatiškumą).

ALDONA. Tikrai teip, Jurguti!

(Šnibždukas, jiems nematant, kištelėja
galvą K. Potam tykiai išeina su maišu ant pe-
ties per duris V.).

JURGIS. Užmuščiau kaip šunį. Tu ma-
nai, kad aš net ir savo šešėlio bijau, bet duok
man progos parodyti savo drąsumą, tad žinosi
(garsiai) — Kas Bailys? (Pro petį žiūri K.).

Atkartoju dar syk, žinosi (garsiai) — Kas
Bailys? (Vėl pro petį žiūri K. Aldona tuomet
garsiai užspiegia.. Jurgis greitai atsigrįž-
ta). Kas, kas tau pasidarė? Ko tu spiegi?

ALDONA. Nie-nieko. Aš, aš koją nusi-
mušiau.

JURGIS. Neteisybė. Tu nori iširti ar
aš bailus, bet aš tau parodysiu. (Labai gar-
siai) — Kas Bailys? (Aldona užspiegia kelis
kartus ir vis pro petį pažiūri K.). Nustok,
sakau!

ALDONA. Aš negaliu (spiegia). Aš tu-
riu histeriją. (Spiegia. Į šalį). Ak, kodėl jis
neišlenda? (Spiegia).

(Suskamba telefonas ir durų varpas. Jur-
gis bėga prie telefono. Aldona prie durų, kur
gauti laiška. Atsineša T. ir skaito).

JURGIS. (Prie telefono). Hello! Teip.
Ką? Negali ateiti? Na-gi tu pugalvi, kad tu
čia čion dabar esi. Ką tu žauniji? (Į Aldoną)

*) Mrs. angliškai.

Šia tau ir juokai. (Užkabina telefoną). Čion
koks vagis buvo!

ALDONA. (Perskaičius laišką beveik
apalpstą). Ak, ak nuo Tamošiaus. Jo mergi-
na atėjo pas jį, užtai negalėjo ateiti. Tas ko-
kis ten žmogus anam kambaryje?

JURGIS. Ir aš to norėčiau žinoti. (Eina
K., drebėdamas. Į duris K.) Išeik, brolau, iš
to kambario, nes sprandą nusuksiu inėjęs. (Be-
kalbanti duris K. pradaro ir pamatęs kad nie-
ko nėra, atsigrįžta į Aldoną.. Na-gi nėra!

ALDONA. Su visais daiktais! (Už gal-
vos nusilvertia).

JURGIS. Visą išnešė!

ALDONA. Ak, Jurguti, nepyk, aš jam
viską iš tavo šėpos atidaviau.

JURGIS. O aš tavo visus daiktus jam
atidaviau.

ALDONA. Ak, Jurguti. (Puola jam į
rankas lyg apalpus viduryje scenos).

JURGIS. (Ją sulakdydamas). Apsiga-
vome!

UŽDANGA.

"KONRADAS VALLENRODAS"*)

"Dovete adunque sapere come
sono due generazioni da combat-
tere — bisogna essere volpe e
leone". (Taigi turite žinoti, jog
yra dvi kovos rūšis: reikia būti
lape ir liutu.)

Citata paimta iš Madua vello
trauktato "Kunigaistis."

Spalių užbaigoje 1824 m. Adomas Mieke-
vičius (1798—1855) apleidė Vilnių, sykiu-gi ir
Lietuvą, delto, jog tapo įskystas Rusijos
valdžiai už dalyvavimą slaptoje Vilniaus jau-
nuomenės "filaretų" draugijoje. Išbuves Pe-
trapilyje suvirstu du mėnesių ir sutinkant su
valdžios nusprendimu, išvažiavo į Odessą,
idant ten apėmus mokytojavimo pareigas Ri-
chelen'o licejoje. Mokytojauti jam nepave-
lyta, taigi, leido gan laisvai laiką, viešėdamas
linksmiai ir tai be rūpesnių augštoje kosmopo-
litinėje draugijoje, kuri traukė į Odessą ant
karnavalių ir vasaros praleidimo; mūsų dai-
nio visi pageidavo ir jis turėjo ineigą visur.
Po kiek laiku pradėjo nerimauti. Salionių
žaismės ir linksmumai, net vasaros laike išva-
žiavimai Krیمان, nepatenkindavo dainiaus
dvasios, kuri buvo išsilgusi saviškių, o labiau-
siai tėvynės. Štai kaip tą išsilgimą aprašo
sonetuose:

Lietuva! Tavo girios maloniau man gieda,
Neg Baidarų lakstutes, Salgiro mergytes;
Linksmiau tavo liūlynuos būdavo lankyties,
Neg mindžioti ananasų ir mormedžių žiedą.

(M. Gustaitis: Krimo Sonetai. S. XIV. p. 41).

Netrukus ties visi linksmumai ir žaismės
taip inkryrėjo, jog persiėmė nuoboda ir pa-
nieka, panieka į šį sviatą, kurs žaidžia; juk
gi jis, jis "Giesmės Jaunystei" giesmininkas,
prie augstėnio tikslo pašauktas, taigi ir jo
tverija turėtų plaukti ne siaura ypatingų jau-
sų vaga, bet plačia praėjies ir dabarties
tautinio vykimo srove. Taigi, prižada pasi-
švesti platesnei dirvai: išgiedoti tautos ilge-
sius ir visus skausmus. Tam prisizadėjimui
pasilieka ištikimas visą savo gyvenimą.

Lapkričio pabaigoje 1825 m. Adomas pri-
buvo į Maskvą. Mėnesio laike užstojo didžios
permainos, nes Aleksandras I. pasimirė, so-
stani gi užėngė Mikalojus I. absolutizmo ideja
užviešpatavo. Liberalizmo mintis buvo at-
stumta, o jos vietą užėmė ilga, trijų dešimčių
metų epoka priespaudos ir persekiojimo laisvo
žodžio lenkų kalboje.

Po dviejų metų "Konradas Vallenrodas",
vienas iš didžiųjų Miekevičiaus veikalų, buvo
jau baigiamas.

Per tuos du metus, perleistus Rusijos šir-
dyje, senovės carų sostinėje, dainius daug ma-
stė, daug kovojo. Pažino Rusijos tautą ir vi-
suomenę, susistatino su literatais ir mokslo vy-
rais, kaip to ai Aleksandru Puškinu, Pole-
vojų broliais ir kunigaikščiu Viazemskiu, per
jų gi tarpininkavimą turėjo ineigą net į ari-
stokrati salionus, kaip to grovienės Zenei-
dos Volkonskienės ir daug kitų.

Nūn gi "Giesmės Jaunystei" giesminin-
ko apžadai suteikė ramiam pilietikos apsvasty-
mui ir blavimui. Tėvynės laisvė, politiškas
išsiluosavimas, kuris pirma taip lengvai išsi-
rodė, kad tik "mintis vienam suaukti židin-
nin, ir židinien vienam dvasias", užstojo del jo
dabar rūpesniai ir apgailestavimai, kuomet ge-
riau pažino visą absolutizmo mašinos virše-
nį ir galę. Kaip atgauti tą laisvę, apie ku-
rią svajojo ir kokiuo keliu? Kadais dainius
indėjas buvo "Giesmėn" obalsj: "jėga jėgos
tesugriaua", nūn gi abejojo, ar užteks spē-
ky ir ištvermės. Taigi, pradeda skaityti "Fie-
sca" Šilerio tragediją, kurios branduolis buvo
pasiskelimas ir kova su tirnija, be to gi skai-
to "Kunigaikštį" Machiavellio traktatą, kur
teisingai yra nupieštas vaizdas netikusios ir
ištvirkusios politiškos Italijos kunigaikščių
XV amžiuje. Čia suranda vylingus ir klastin-
gus politikos veikimo būdus: kur negalima bū-
ti "liutu", (t. y. kovoti atviroje kovoje), ten
reikia tapti "lape", (t. y. imties prie pasikė-
sinimo, vyliugio, klastos ir k. p. tam d.).

Ir gi to negalima būtų pritaikinti kovoje
tėvynės apgynime, jeigu "liutu" nebegalima
jau būti? Tai pirmūnis, bet ne paskutinis
"Vallenrodo" siekis. Taigi, kur negalima
"kovoti atvirame lauke", kur "vienatinis ne-
laisvių ginklas yra pasikėsinimas arba kla-
sta", ištikrųjų, tokie būdai ir priemonės yra
vartojami ir įvykinami. Pripažinęs kaikuriuo-
(Tasa ant 6-to pusl.)

*) Jonas Jonila: Veikalai, veikalėliai ir

KALBOS DALYKAI.

Didis lietuvių veikėjas ir ra-
šytojas A. Jakštas "Draugi-
jos" 88 num. 8 m. plačiai gvil-
dena "Mūsų alfabeto klau-
sima". Jam tas klausimas se-
nai rūpi, nes tai straipsniais
tai paskaitomis stengiasi po-
pularizuoti rašybos refor-
mas, kad jas kuoveikiansiai
su visuomenės pagelba apta-
rus ir perleidus per jos kri-
tiką, nustatyti pastovią rašy-
bą. Pirmiausia jis gvildena
tik alfabeto klausimą, kaip
pamatą visos rašybos, ir
viršminėtame straipsnyje ri-
ša: 1) mūsų-alfabeto atsirai-
dimą ir jo istorikąją evolu-
ciją; 2) moksliskų gero al-
fabeto principus, ir 3) tais
principais remdamasis pa-
duoda keletą kritiškų pasta-
bų apie tai: koks turėtų bū-
ti šiandieninis mūsų alfabė-
tas, kad geriausiai tiktų mū-
sų raštijai.

Nagrindamas pirmą klau-
simą, paaiškina, kad senovės
lietuvių, kaip ir kitos tautos,
turėję originališką būdą skai-
tymo, savotišką raštą — rū-
nas, kurį naudoję, rodos ligi
14-ojo šimtmečio pabaigai.
Tik priėmus lietuviams krik-
štą, anksčiau susiartinus su
Europa, Lietuvoje pradėjo
ploties lotynų alfabetas.
Toliau lietuvių kalboje bal-

o ant viršaus; dži pakeisti vie-
na raide, panašiai ir d. Be to
š ir y visai išmesti. Tai tiek
iš A. Jakšto straipsnio apie
alfabeto klausimą.

„Vaivorykštės“ perėjimo
literatūros – dailės žurnalo,
pirmojo šių metų knygoje, pasi-
rodė indomus straipsnis po
antgalviu „Lietuvių kalbos
dailė“ – Igno Šeiniūso.

Rašinio autorius stengiasi
parodyti, kaip sutvarkyti lite-
ratūrinę lietuvių kalbą, kad pa-
liktų lengva, tobula ir daili.
Autorius siūlo atmainų fone-
tikos ir abėcėlės.

Pirmiausiai autorius nuro-
do, kad negeras būdas litera-
tūros kalbą dėti vieną tarmę,
o ignoruoti likusias, gi „Visai
nereikia manyti, kad tveria-
moji lietuvių kalba tur būti
kopija kokios nors tarmės ar
kompiliacija visų Lietuvos
tarmių. Ji yra naujas pada-
ras. Ir turi būti ir nauja, ir
kitoniska ir graži“.

Didelę turime klaidą akiai
pasivaizduoti literatūrinę kalbą su-
valkiečių tarmę, kuri „persau-
sa ir apykietė. Joje nedaug
tėra skambėjimo, muzikalumo
ir kolorito. Ji netiek ingė-
rusi iš Lietuvos gamtos var-
sų.“ O „daugiausiai savyje
turi kolorito ir švelnaus skam-
bėjimo tai žemaičių tarmė. Jo-
je tiek yra muzikos ir dainos
balso“. Ir gaila autoriui,
„kad ne žemaičių tarmės dės-
jos pamatan mūsų rašomosios
kalbos“.

Autorius peikia filologinį
prieštarą, kad n prieš s negali
būti vartojama, ko dauguma
jau prisilaiko Pav.—Vilnietis
taria: *ispėk, ižurėk, sugu-
ris, nuskins, nupins*. „Išmesti
iš mūsų rašybos — sako auto-
rius — tą s, reikšia nustoti
skambėjimo, daug kolorito ir
varšos. Juk tik reikia įsi-
klausti, kaip nedailiai išsena-
tarant: *ispėk, ižurėk, sugu-
ris, nuskins, nupins*. Sausa, kie-
ta, ir liežuvis lyg ko klyva“.
Taigi pyksta autorius už vie-
nodinimą ir norą padaryti kal-
bą be įvairumų. Gali toks,
gird, vienodumas reikalingas
vien rašyboje, o ne fonetikoje,
nes „juo fonetika įvairesnė,
juo turtingesnė ir juo jos gar-
sai dažniau kaiteliosiasi, vis ki-
taip derinasi, tuo kalba gra-
žesnė. Pas mus gi atžaga-
riai: fonetika prastinama, o
ant raidžių kraunamos kepu-
rės, po raidžių kabinama aibė
kablių“. Vadinasi, pasak au-
toriaus, tūlos, dabartinio lai-
ku rašyboje vartojamos raidės
yra negražios arba visai ne-
reikalingos, nes „mūsų šikiai
paėmė lotynų raides, iš serbų
ragus, iš lenkų kablius, o savo
nieko nepasistengė išgalvoti“.
Taip naudodamiesi svetimių
kalbų raidėmis savo kalboje
reikšti garsums, nedavėm
joms tinkamų rūbų, o tik su-
marginome ir pasunkinome
rašybą. Pats autorius paty-
ręs, kad rusų kalba du kart
galima daugiau parašyti lygiu
laiku, mat „Rusiškai rašant
prisieina viena linija vesti, o
lietuviškai — trys. Ženkla iš-
vieno: ir viršų ir apačioj“.

Ant š ir č bereikalingai esą
užkrauti ragai. „Juk mes be-
veik visai neturim garso c ir
z, kas caca, brazda, barzda ir
dar keli žodžiai... Mums reikia
numesti toms raidėms ragai ir
skaityti c, kaip seniau č, o z,
kaip ž. Tikim, gi č ir ž, kaip
jau neišgalvoti naujų raidžių
jų vieton galima c kabliuką
prikabinti, o z skirsnelį perde-
ti. Bet keliom galvom pagal-
vojus pramanytum ir naujų
raidžių“.

Toliau autorius parodo, kad
jokie kabliai prie raidžių, kad
pažymėti žodžio linkni — ne-
reikalingi. „Linknius deda
ji sakinių mintis... Taigi žodžių
kiekvienu žodžiu reikiama
kaiteliosimasi valdo sakinio
mintis ir visus linknius aiš-
kiai ji išduoda... Ir kur ko-
kį kirtį statyti, mums mintis
ir gi pasako. Pavyzdin: 1) Atneš, Petrai, kapūsto gal-
va. 2) Vai, kokia didelė ta
galva. 3) Vaikai gardžiai val-
go ir sausa duona. 4) Jis
įskundė savo sūnu. 5) Pas ji
ar šešetas sūnu. 6) Bitutė per
(Seka ant 7 pual.)

se reikalause „klasos“ reikalingumą, tuo pa-
čiu sykiu dainius pasmerkia iš etiškos pusės.
Panašios kovos būta dainiaus viduje.
Vaizdu to visko ir yra šis veikalas: „Kon-
radas Vallenrodas“, kurį lietuvių kalbon iš-
vertė Jonas Jonia. Čia gi ji peržvelgsime
paliesdami ir erotinę jo pusę.

Laikas, kurį poetas aprinko, pripuola
tuomet, kuomet Kryžiuočių Ordenas buvo tur-
tingiausias ir tvirčiausias: žemės plotai, užimti
kardu, arba išvylioti nuo krikščionių viešpa-
čių, neapimamai būvę didi; turtai, sukrasti
Marienburge, Ordono sostinėje, buvo nesu-
skaitomi, bet gi moralė Kryžiuočių pusė bu-
vo iškrūpusi. Kitus, už save silpnesnius žu-
dė, naikino, plėšė, kas tik pasitaikė ir tuo iš-
sikėlė į galybę pavergdami kitus. Neilgai gi
jiems taip vedėsi, nes netrukus jų galybė tapo
susilpninta kovoje su kaimynine viešpatija.

Stai veikalo turinys: didis mistras pasi-
mirė. Ordono dignitoriai, susirinkę naują mi-
strą rinkti, nutėmę jį turi kandidatą t. y.
Vallenrodą.

Vallenrodas Prūsiose svėty, niekadėjas,
Užtat Europoj plačiai pagarsėjęs,
Kad maurus gaudė Kastilių kalnyne,
Ar Otomaną vaikėsi po jūres;
Pilė, ant mūrų, kur tik susidūrė,
Visur vis pirmas. Parengus lenktynę,
Veiks tik pakėlė nuo kaktos matiką,
Visi prieš jį traukė nusimie,
Visi jam pirmą atdavė vainiką.

Nevien prie tikslo karžygiško,
[sriauno

Ir miklaus, ginkluos būt pirmu pataikė;
Kristaus prisakymus, dorą iš jauno
vertimai eliemis, II pluoštas. Pustl. 33 — 122.
Jis labiausiai pildė, aštriusia užlaikė.)
Konradas Vallenrodas neprigulėjo prie
svietikųjų žmonių. Ypač šalinosi nuo žaisnių,
o jeigu kuomet nors jo vėidas nušvito — pra-
džiugo, tai —

Valandus tokios retais atsitiko;
Greitai jos slinko, vėl liūdnumas apniko,
Ir karštis rimtoji krūtinėje dvisio,
Jei kas draugioj pasakyti driso
Nors vieną žodį, kurs jam neitiko.
Žodžiai: tėvynė, žadėjimas mieliausiai,
Kryžiuokų karės minėjimas jo širdį
Labiaus užgauna, jūdina smarkiausiai.
Atmeta viską, kad tuos žodžius girdi;
Atkreipia veidą, su baime didžiausia
Dairosi; rodos, Dievop mislis auga,
Žemės saldybių užgindamas skoni...
Vieną turėjo blogą ypatybę ir ta buvo,
kuomet likdavo sau vienas, kuomet nuoboda
arba susikrūtinimai jį apimdavo, tai atsiduo-
davo perdėm gėrimui. Esant tokiam padėji
me visados pradėdavo groti arba dainuoti dai-
nas gėdulingas — liūdnas ir graudžias.

Jisai nemylė pasaulio gašluma,
Draugėjų girtuoklių neapkenčia būti;
Bet nuliūdimo, nykumą patyręs,
Grintelėj savo vienas, atsiskyres,
Stiklėliu savę pagelbosi prieš Jagai-
lą. Konradas sėdžia paniūres. Su panieka
klusosios nusigėrusių vyčių — karžygių triukšmo,
kuris nemoka tinkamai užsilaikyti. Jo laikuo-
se, pradeda jis, būdaves kitoks įprotys. Tuo-
met giesmės būdavo puotos draugė:
Vynas ramina, gaivina mus kūną,
O giesmės misliai vynu tegul būna.
Tuoji keli dainiai paklsta. Valaaks, lak-
štingalos balsu giria Konrado narsumą ir jo
dievotumą; antras — apie meilę. Vallenrodas
jų neklauso, o kuomet užbaigė, Valakui, kurs
išgyrė jo narsą, meta aukso sąują antrajam gi
liepia atlyginimo bei užmokos įieškoti gražio-
jo lytyj. Jis kitokios giesmės trokšta:

Čia nebyr rožių! Keleivj minyką
Reikia, kitokia kad giesmė blaivyty.
Kryžiokas mėgsta giesmę šiurkščią, dyką,
Kaip ginklų trenksmas, kaip gaudims
[trimytas,
Susykiu linksnų, kaip gegužio metus,
Liūdną, kaip kuore amžius pragyventas.
Toks bardas atsirado; paklsta pražilęs
jau senelis, lietuviu apdaruose, laikydams
rankoje kankles ir meldžia paklausti. „Kad
visi aptyla“, save persto sekančiai: seniau
jis giedodavo vien tik lietuviams ir prūsams,
nuo laiko — gi kuomet patapo Kryžiuočių ne-
laisvės, būdamas sau vienas, neturėjo kam
giedoti... Verkė, Lietuvą praradęs, beverka-
mas ir vis žiūrėdamas į tėvynę, net akis pra-
tytė; nūn gi senelis nebeomato, net nežino ku-
rioje pusėje numylėta tėvynė randasi. Kas
gi beliko — vien tik atminims!

Kad maras Lietuvoj turi jau apkergti,
tad maro mergytė pradeda vaidinties. Toji
vaidyklė lemia baisų išnaikinimą, tiesiog mirtį.
Vienok didesnė už nelaimę maro
šmėkla kryžiukų ant Lietuvos karo:
Blizgantis šelmas, plezdenantis dryžius
Palaidos skraistės, ant jos juodas kryžius.
Kur tik dalystys tos vaidyklės pėdos,
Ten nevien sodžiai ir gardai išnyko,
Ten visas kraštas kapiniais rėdos...
Kryžiuočioms gi pradėjus kariatui, nie-
kų ir niekas nepasilieka, aptart liaudės pasa-
kų — sakinių, atminimų arkos:

Pasakos — sekėms žaimiečių prastūnų!
Jus esat arka, sutikmės šventyne,
Tarpe senesnio ir naujesnio laiko,
Kur žmonės, žodžių pyne apdabing,
Tautiškos dvasios brangymynus laiko —
Jausmus savo, dūmas ir ginklus galiūnų.
Tokia tai giesmė senas vaidila gieda Kry-
žiuočioms, bet dedikuoja Vallenrodui, nes jis
tik vienas tegali ją suprasti.

A. Tamoliūnas.
Toliau bus

*) Citatose paliekame originalę rašybą.
„Dr.“ Red.

dėjo apsakymėti apie nežinomą jai Dievą, šv.
tikėjimą, akmenio namus paaukuotus Dievui,
kurį viršūnėse viešpatavo šv. kryžius. Dėja!
tas kryžius, meilės ir nuodėmių atleidimo sim-
koliaus, buvo del jos viengėnčių blogą lemian-
tis ženklas. Tačiau vienuolė nesiskundė, ji net
surasdavo meilėje paguodos žodžius savo nu-
mylėtiniui, kurs buvo jos nelaimės priežastimi.

Turkliai, pasirodė, kad šviesą sutinka,
Tuo lenda, vėl knisa — patalą seną;
Tu man tad kalbėjai, jog žmogui netinka
Gyvent, kaip dumblyne turkliai kad

[gyvena.
Augštai, viršųj prūdo, padangėms,
[po orą

Lekiojo, čiulbėjo paukšteliai drebnieji,
Sakiau, kad turėcia, kaip jie, sparnų porą,
Pakiličia ir aš į padangę, kaip jieji.
Užliekia ant kalno, ant augšto

[kalnelio,
Ten vieną žiedelį nuskint malonėcia;
Žiedelį, panašų į tavo veidelį,
Jau paskui išnykti, prapulti galėcia.
Nereik tavo plunksnų, paukšteliai

[turyli,
Pasaulį aplėdus, galiu laukti myrio;
Nes ko dar, danguje pažinusi Dievui,
Ant žemės datyris meiluzės didvyrio!
Kadais Konradas išmetinėjo baisiam li-
kimui, kurs atvedė ją į viltvilių šalį, o dabar
liepia jai mirti... Ji tuomi išmetinėjo ži-
sta, pasirengia į kuoro tamsumus visai nusi-
leisti ir niekadoms jau nebesirodyti jam iš lan-
go, idant nesukėlus išmetinėjo Konrado šir-
dyje. Bet jis ant to nesutinka — ne! verčiau
galvą į mūrą susprogin. Vienuolė tuomet su-
similsta ant jo ir atsako:

Atminkiv, žinokiv, kad šalelėj šito,
Duvienų tik bėsav, kaip medžių lapeliai,
Kaip plačiam tyre du rasos lašeliai,
Ką menkiausias vėjas gal sunaikint mudu:
Bet, jeigu reik nykti, nykvit bent abudu.
Dabar, jai siela ir širdimi atsidavusiai
Konradui, užteko, kad abudu gali dalintis sa-
vo likimu, bet Konradas dėl kokios tai kitos
priežasties pradėjo nerimauti ir liūsti, nes
tapus Ordono vadovu, reikėjo ką kitą pradėti,
o čia numylėtines pasirodymas atima nuo jo
visas spėkas ir pastovumą.

Bet da'r, kad burta svers Lietuvos
[likimą,
Del tavęs tęsiu aš priešų praigašima.
O meilė, meiluzė! Jaunystėj mokėjau
Aš laimę ir dangų tėvynei aukanti;
Kaip gi dabar mane, kada pasenėjau,
Galėjai, meiluzė, į pinkles pagauti?
Pareigas nukeldams nuo dienos į dieną,
Tėvynę užmiršdamas, myliu tave vieną.

Abu nutilo, bet atdūšiai griaudus
Ilgai da buvo girdėti iš kuoro.
Priartinio Ordono globėjo diena. Di-
dis mistras sulys papročio iškelia puotą Bro-
lijos minikams ir svečiams, kurie suvažio-
pasitiekdami pelno ir garbės nusprendus eiti
karėn prieš Lietuvą. Svečių gi tarpe randasi
ir didis Lietuvos kunigaikštis Vytautas, kurs
pribuvo vokiečių melsti pagalbos prieš Jagai-
lą. Konradas sėdžia paniūres. Su panieka
klusosios nusigėrusių vyčių — karžygių triukšmo,
kuris nemoka tinkamai užsilaikyti. Jo laikuo-
se, pradeda jis, būdaves kitoks įprotys. Tuo-
met giesmės būdavo puotos draugė:

Vynas ramina, gaivina mus kūną,
O giesmės misliai vynu tegul būna.
Tuoji keli dainiai paklsta. Valaaks, lak-
štingalos balsu giria Konrado narsumą ir jo
dievotumą; antras — apie meilę. Vallenrodas
jų neklauso, o kuomet užbaigė, Valakui, kurs
išgyrė jo narsą, meta aukso sąują antrajam gi
liepia atlyginimo bei užmokos įieškoti gražio-
jo lytyj. Jis kitokios giesmės trokšta:

Čia nebyr rožių! Keleivj minyką
Reikia, kitokia kad giesmė blaivyty.
Kryžiokas mėgsta giesmę šiurkščią, dyką,
Kaip ginklų trenksmas, kaip gaudims
[trimytas,
Susykiu linksnų, kaip gegužio metus,
Liūdną, kaip kuore amžius pragyventas.
Toks bardas atsirado; paklsta pražilęs
jau senelis, lietuviu apdaruose, laikydams
rankoje kankles ir meldžia paklausti. „Kad
visi aptyla“, save persto sekančiai: seniau
jis giedodavo vien tik lietuviams ir prūsams,
nuo laiko — gi kuomet patapo Kryžiuočių ne-
laisvės, būdamas sau vienas, neturėjo kam
giedoti... Verkė, Lietuvą praradęs, beverka-
mas ir vis žiūrėdamas į tėvynę, net akis pra-
tytė; nūn gi senelis nebeomato, net nežino ku-
rioje pusėje numylėta tėvynė randasi. Kas
gi beliko — vien tik atminims!

Kad maras Lietuvoj turi jau apkergti,
tad maro mergytė pradeda vaidinties. Toji
vaidyklė lemia baisų išnaikinimą, tiesiog mirtį.
Vienok didesnė už nelaimę maro
šmėkla kryžiukų ant Lietuvos karo:
Blizgantis šelmas, plezdenantis dryžius
Palaidos skraistės, ant jos juodas kryžius.
Kur tik dalystys tos vaidyklės pėdos,
Ten nevien sodžiai ir gardai išnyko,
Ten visas kraštas kapiniais rėdos...
Kryžiuočioms gi pradėjus kariatui, nie-
kų ir niekas nepasilieka, aptart liaudės pasa-
kų — sakinių, atminimų arkos:

Pasakos — sekėms žaimiečių prastūnų!
Jus esat arka, sutikmės šventyne,
Tarpe senesnio ir naujesnio laiko,
Kur žmonės, žodžių pyne apdabing,
Tautiškos dvasios brangymynus laiko —
Jausmus savo, dūmas ir ginklus galiūnų.
Tokia tai giesmė senas vaidila gieda Kry-
žiuočioms, bet dedikuoja Vallenrodui, nes jis
tik vienas tegali ją suprasti.

A. Tamoliūnas.
Toliau bus

*) Citatose paliekame originalę rašybą.
„Dr.“ Red.

*) Citatose paliekame originalę rašybą.
„Dr.“ Red.

Kun. V. Bartuška.

IŠ DOROS PASAULIO

Atsiminkim tokius Neronus, Sforceus, Cesare
Borgius, Liuterius ir jiems panašius. Šis paskuti-
nis, norėdamas sulaužyti Katalikų bažnyčios draus-
mę, hierarchiją ir mokslą, net ligą gavo; jojo sąžinė
turėjo kentėti neišpasakytus graužimus, jam velnias
(demonos) dieną ir naktį vaidinosi, kurį jisai atra-
mentine svaide. Kad tuos begalinius skausmus pa-
gydyti, prasimanė vargšas Liuteris naują teoriją:
Kristaus nuopelnų begalinę didybę, daromųjų nusidė-
jimų menkumą, ir tikėjimo galybę. Jisai manė
savo tikėjimu savo sąžinę pagydyti, ir nusidėjimų
atleidimą gausiąs. Panašų didelių dvasios karionių
istorija daug mini. Vienus kariautojus mes pateisi-
nam, kitus gi ne! Kasgi nepateisintų galiūno, jeigu
toksai atsirastų 20 amžj, ir prablaivintų Europos
diplomatus, valdžios atstovų, mokslinčių sąžines?
Kas gi nesidžiaugtų iš pragiedrinto dangaus, kuris
buvo apniauktas doros moko sofizmais? Reikia,
o reikia šios dienos sąžinės blaivinti, kurios, kaip
ir pažiūrų keistumas, keistomis pasidarė. Goethe no-
rėjo būti panašiu apaštalu, kad rašė savo Faustą.
Pradžioje savo veikalo Faustas mums rodosi baisy
galiūnu, kurs per niek laiko tų dienų žmonių tikė-
imą, dorą, papročius. Viso pasaulio linksmybes jis
nori paveržti, kad begalinius savo geismus ir troški-
mus pasotinti. Jisai nūko nepaiso; išardo vienos ra-
mės, dievobaimingos šeimynos laimę; Grethen su-
vadžiota užmuša savo motiną, brolių, kūdikį. Bet
Faustas, to neatoja: Jisai prajoja šalia savo my-
limosios ir prisiplaka prie kariūnenės, kuri į Blocks-
bergi joja. Čion norėta Goethes parodyti, kad stip-
rios dvasios įstengia ir gali pačios sau doros ista-
tymus duoti, ir elgties kaip tas senovės Prometheus,
kuris savaikiškai ugnį, iš dangaus pavogė. Prome-
teus, prikaltas prie Kaukazo kalnų sunkiai už savo
pasikėsinią atkento. Atkento jį Faustas. An-
troje dalyje Goethes norėta parodyti, kad jo iš-
svajotas didvyris dideliu — begaliniu skausmu ir
meile sutvers naujus doros įstatymus, bet varg-
šui nepavyko; antra dalis nepasisėkė, nes Goethes
matyt būta per daug atviro, ir jo paties niekuomet
per daug nekentėta ir begalinių skausmų nepritirta
ir nekariauta!

Kas kita su Dostojevskio Rosnikovu. Čion pasi-
rodo rusų rašytojams dvasios aukštė, paslapčiaus-
jų širdies tvaksėjimų pažinimas, sielos supratimas.
Studentas Roskolnikovas prašvilpja savo turtus, gy-
venimo midų, begerdamas iš didelės taurės iki dug-
ni. Nieko jisai nepaiso, nieko nebijo! Viską per
niek laiko. Nešventi jam tautų supratimai, nepa-
kenčiami valdžios įstatymai! Praeity amžių doros
mokslas tik juoką sukulia jojo širdyje. Jis nori nau-
jus kelius svetui praskinti, naujus įstatymus duoti,
tik stoka jam pinigų mokslui užbaigti; savyje
jaučia begalinę jėgą; aš parodysiu, sako jis, kad
aš ne blusa, bet žmogus, kad ne drebantis už-
vėrimėlis, bet tas, kuris tiesas savo rankose ne-
šioja. Jo pažinta viena moteriškė — senelė, pilnus
grebšius pinigų turinti; jinei lupikė, skraudikė,
studentų išnaudotoja, niekam netikęs sutvėrimas,
Ją reikia, mano Roskolnikovas, nugalabinti, pinigų
atimti, mokslus užbaigti, galiūnų, tapti, žmoni-
ją vargstančią išgelbėti, naujus jai įstatymus duoti.
Roskolnikovas užmuša senelę. Ir kas gi? Senė
neduoda jam ramybės; blaškosi po Peterburgo
miesto gatvės ir tiltus, eina pažiūrėti tos vietos, kur,
užmėgė žmogų, pinigais užkasta nesinaudoja.
prie nusidėjimo valdžiai prisipažįsta, siėrą žemelę
būdoja prieš visą minią, graudžias ašaras lie-
ja ir keliauja Sibiriu ekspiacijos daryty. Tra-
giška sąžinės karionė piktadarystę papildžius.
Roskolnikovo likimas parodo, kad esama dar
stipresnių normų už sąžinę, jas pavajisim Goeths
tvirtovių linijomis, kurių nevalia peržengti. Ros-
kolnikovas yra puikus paveikslas visoms aptemdin-
toms, klaidingoms sąžinėms, prisilaikančioms gale
žodžio tokio pasakymo: „mes elgemės pagal savo
sąžinę“. Pirm negu gerus darbus gaminti, mes
privalome atidžiai daboti ir iškošti sąžinę, ir rū-
pintis surasti geruosius ir bloguosius motyvus, ku-
rie mus verčia taip, o ne kitaip elgties. Suradę ko-
kią nors pašalinę intekmę žemesnių motyvų į są-
žinę, privalome ją prašalinti, sąžinę prablaivinti,
gerus motyvus surasti, ir jais galutinai vadovauties
dorų darbų gaminime.

PRIDERYSTĖ.

Mes dažnai girdžiame tokius kalbas: žmogus
privalo gerai gyventi, vaikai privalo tėvų klausyti,
kunigas privalo naktį kelti ir šaukiamas pas ligonį
eiti, advokatas privalo žmonių teises ginti ir t.t.
Kas tas yra privalo? Jeigu daktarai, advokatai, ti-
nigai ir vienu žodžiu visi žmonės įvairiausiame pa-
dėjime nedarys kas jiems reikalinga daryti, žmo-
nių vieša nuomonė juos pasmerkia. Kažnas luo-
mas, kažnas žmogus turi savo priderystę, kurias
turi sąžiningai pildyti. Kitas dalykas ar ištiko jas
pildo! Mes matome, kad esama daug apsilėdžių,
kurių sąžinėje priderystės balsas nekamba smar-
kia, kurie labai silpnai jaučia priderystės reika-
laimę. Kiti gi labai jautrūs priderysčių pildyme ir
priderystės įsakymų niekuomet po kojų nemindžio-
ja. Bet vieni ir kiti pripažįsta priderysčių buvi-
mą. Ar jis bus materialistas, evolucionistas, so-
cijalistas ar lietuviškas demokratas ar katalikas
visi kalba apie priderystę. Tik priderysčių su-
pratimas, paėjimas (gimimas) pas juos nevienodas;
kaip dangius skiriasi nuo žemės, taip socijalistų —
evolucionistų priderysčių supratimas skiriasi
nuo katalikų krikščionių supratimo. Tuo tarpu do-
ros moksle priderystė užima vidurinę centrą vie-
tą; geras priderystės supratimas ir jos paėjimo
įvedimas pagams ir sveiką doros mokslą, klaidin-
gas gi supratimas pasuks doros moko vėžimą į
šunkelius, inklampys neišbredsamoje baloje, kurioj,
ne tik vežimas surudys ir supus, bet ir tas kurs vė-
žime sėdi. Kitaip žmogus gyvens jeigu jisai žinos,

kad priderystę gamina Dievas, o kitaip, jeigu jas
gamina patsai žmogus, visuomenė, baimė, protas!
Jeigu priderystės paeis iš dangaus, tuomet žmo-
gus elgis pagal jų nevien tik darbuose, kuriuos
mato žmonių valdžios, arba vyresniųjų akys bet ir
jo sąžinė bus varžoma galingais priderystės reika-
lavimais. Kaip jau mes aukščiau kalbėjome doros
mokslas yra skirtingas nuo visų kitų mokslų. Visi
mokslai svarsto kas jau yra, kuomet doros mok-
slas nepasitenkina tuo kas yra, bet nuolat kalba ir
mokina kas turi ir privalo būti, kaip žmonės priva-
lo elgties, kad laimingais būti, ir nenusidėti savo
prigimčiai. Doros mokslas, yra pastatytas ant pri-
derysčių privalumų, būtinumo.

Kas gi tad priderystė? Priderystė yra doros į-
statymų galybė, verčianti žmogaus liuosą valią da-
ryti gerą ir saugotis pikto. Reikia gerus darbus ga-
minti! Iš kur tad toji priderystė atsiranda? Am-
žiams bėgant atsirado visokių manymų, aiškinančių
priderystės atsiradimą; tie aiškinimai vienas ki-
tam priešinasi, taip kad skaitant knygas daugeliui
žmonių net galvos apsisuka, beieškant tikrų šaltinių,
iš kurių priderystės tekėtų. Materialistai
(mokslinčiai, kurie nepripažįsta dvasios buvimo
pasaulyje), epikuriečiai tvirtino, kad priderystę
gimdo žemesniosios žmogaus galybės; geiduliai
jausmai, smagumai; jų sakė jie, reikia klausyti.
Galvočius Shopenhaueris tvirtino, kad mums
esama ypatingo jausmo, kuris liepia taip, o ne
kitai daryti. Treti priderystės šaltinių laiko pro-
tą, arba valią. Tos nuomonės atstovas buvo didelis
filozofas Kantas, paeinas iš lietuviškos Klaipėdos.
Protas, anot jo pats save verčia daryti gerą, jisai
yra nuo nieko neprigulmingas, aukštesnės valdžios
nepripažįstas. Šitos visos nuomonės priderystės pra-
džią suranda pačiame žmoguje. Jas seka kitos nuo-
monės griežtai skirtingos nuo jų. Hervertas Spen-
ceris, išsirituliojimo (evoliucijos) šalininkas ir jo
pasekėjai manė, kad žmogaus drauginė prigimtis
gamina priderystę. Išsų, anot jo, žmonių kai-
kurie darbai gerus medegiskus vaisius atnešdavo,
kiti gi darbai — blogus. Pamatę blogų darbų vaisius
žmonės saugojosi jų, gerus gi darbus, su geromis
pasekmėmis atkartodavo. Pirmutiniai žmonės prily-
go laukiniams žvėrimis, jie buvo be doros supratimo.
Vėliau gi susidarius šokioms tokioms valsti-
joms, prasidėjo eikstinė prievarta. Pati valdžia
bausdavo žmones už blogų darbų blogas pasekmės
ir atbulai girdavo už gerus darbus. Ir pačių žmonių
pergyvenimai, ir atsiminimas bausmių iš pusės val-
džios apturėtų, pasilikdavo žmonių organizme —
smegenyse. Gimė iš jų vaikai apturėdavo tėvų ypa-
ties ir baimę blogų darbų nepakartoti. Visuomenė,
valdžia su geležine savo ranka bevaldydama lauki-
nius žmones laikė pas save priderysčių aruodus.

Bet ir čion dar negalas. Darvinas, Paulsenas ir
kiti priderystę laiko palinkimus, instinktus, kaip
sūnes turi palinkimus, instinktus ir asmeniskus per-
gyvenimus, taip lygiai ir žmonės. Tik žmonių in-
stinktai yra sąmojingi kuomet pas guvilius jie yra
be sąmonės. Sūnes, anot Darvino, turi priderystę
pajautimą. Jeigu jie medžiokiam, nepagauna kiš-
kių tuomet nuodėgą prispauž, slauždami per žemę,
artinas prie savo viešpaties pilni baimės ir sąžinės
išmetinėjimų, kad negerai išpildė savo luome pri-
derystę. Anot Paulseno senovės laikuose priderystė
buvo apvilкта doros drausme (autoritu). Doros,
veikia tėvy, visuomenės ir pagalios dievy (kurie,
pasak Paulseno, ne kas kita yra tikait žmonių vai-
dentuvės išradinys) drausmė. Tėvai, visuomenė ir
dievai, apsidengę šventumo ir galybės skraiste su-
gestijonuoja silpnesnius už save ir laiko doros taiką
su visomis priderystėmis savo rankose. Įstatymai,
tiesios ir doros tai vis viena, anot jų galvočių; val-
dovai duodami žmonėms teisės bei įstatymus dir-
davo jiems ir dorą. Čionai matom, kad priderystė
turi jau ne tame pat žmogų, kuris gerus ar blogus
darbus daro, bet už jo, visuomenėje, valdžioje.
Visų virminčių galvočių nuomone, priderystė yra,
bet jina gema iš žemės vaisių — iš žmonių, visuo-
menės valdžios krūtinų. Kas gi manyti apie tokius
protavimus? Argi žmogus pats sau pančius gaminti,
kuriais savo rankas, kojas ir sąžinę risti. Sunku
intikėti, bet taip nori dauguma galvočių nenorin-
čių pripažinti Dievo buvimą ir jojo mums duotų
doros įstatymų. Nėr ko daug kalbėti apie materi-
jalistus, manančius, kad geiduliai, kūno linksmy-
bės turi sprendžiamą balsą, kurio privalo žmogus
klausyti. Jie žemina žmogaus prigimimą, jo dvasi-
nę pusę, protą ir valią. Vyresnis duoda įsakymus
žemesniams, bet niekuomet ne atbulai. Jeigu žmogaus
protas viskame kame klausytų kūno ir jam patai-
kauktų, išėitų, kad gyvuliška žmogaus dalis persver-
ty žmoniškąją ir jai tiesias diktuo, gaminantį pri-
derystę. Lieka valia ir protas. Išėitų, kad skaistu-
sis protas arba valia pats per save, iš gelmių savo-
dvasiškumo išleidžia balsą, kuris per amžius skam-
ba, ir kurio aidas atsilpįa tamo pačiame asmenyje
žodžiais: tu privalai tėvynę nelaimėje gelbėti, ar-
tymą mylėti, draugui ištikimui pasilikti ir t. t. tu
privalai greičiau mirti, negu piktadarystę papildy-
ti! Kas įsakymus duoda visuomet turi būti vyres-
nis už tą, į kurį tie įstatymai taikomi. Jeigu protas
turėtų galę būtinus įstatymus patsai sau gaminti ir
jų pagalios klausyti, būtų sykiu įstatymdavis ir įsta-
tymų pildytojas, liepėjas ir klausantis. Bet ar gi
tas galima? Ar gi žmogaus prigimimas, viskame
kame ieškantis linksmybių, klausytų autokrato
proto, kuomet jo paliepinus po kojų mindžiodamas
daug smagiau gyventi galėtų? Argi prityrimas
mums nerodo, kad, įjūsiusiems geiduliams pradė-
jus siausti, proto žvaigždėlė debesiais apsitraukia,
o dažnai ir visai iš horizonto pasitraukia. Protas
tuomet negalingas, geismai jojo nežūri ir jojo įsa-
kymų, kad ir priderystės pavaldė, neklauso, o dar
mažiaus klausytų jeigu mums reiktų gyvasties nu-
toti del doros įstatymų brangumo. Kad protas gė-<

(Pradžia ant 6 pusl.)

visa vasara rankioja nuo gėlyčių medu". Aišku, kad "Linksnus parodo kirtis, o kur pastatyti kirti, pasako kiti žodžiai, juose išreikšta mintis."

Kadangi "Budvardžiai" visame kame priguli nuo daiktavardžių — tai — skirti budvardžių vardininkams jokių ženklių, ar tai u, ar tai u visai nereikia. Pavyzdin: 1) *Puikūs, gražūs* mano žirgeliai. 2) *Švelnus* vėjalis putė, *bailus* lapeliai linko".

"Visai bereikalingi kablai ir tokiems veiksmažodžiams, kaip *butu, matyt, darytu, šauktu*".

"Nereikalingi ir ilgieji u. Jei norėsi kiekvieną garsą atskirti nuduoti, tai prisiektų mums dar kita tiek ženklių įvesti".

Tai tokias reformas abelnei siūlo išeituoti straipsnių autoriai. Kaikurios reformos abu pataiko paduoti vienodas. Bet ar būtų praktiška tokias reformas įvedus galvokime ir spreskime kas įstengiam. Gera būtų, kad ir Amerikos lietuvių opinija intų balsų kalbos sutvarkyme ir dėtų savo kontrolę ant reikalingų ir nereikalingų reformų.

POLITIŠKOJO AMERIKOS LIETUVIŲ SEIMO, 21 ir 22

Rugsėjo d., 1914 m.,

Chicago, Ill.,

PROTOKOLAS.

PIRMOJI DIENA.

Politiškojo Amerikos Lietuvių Seimo delegatams susirinkus į "Oriental Hall", Masonic Temple, p. Stanislovas Tananevičius prakalbą atidarė pirmąjį to Seimo posėdį 10 v. 15 ryto. Seimo pirmininku susirinkusieji vienu balsu išrinko Dr. A. K. Rutkauską, kuris užėmęs pirminko vietą nurodė kandidatų į mandatų priėmimo komisiją ir į Seimo mairšalkas. Susirinkimas patvirtino ir minėtąją komisiją šias ypatas: S. P. Tananevičių, kuniga F. B. Serafiną, M. Kadzievskį B. Vainorą ir Julę Stankevičutę. Maršalkomis aprinko K. Pakštą ir Jon. Valančiūną. Priimta mandatai ir atstovams įteikta kortelės duodančios teisę dalyvauti Seime.

Užėjus delegatams vietas ir pašaukus juos vardais, seka galutinai Seimo Valdybos rinkimas. Seimo pirmininku patvirtinta Dr. A. K. Rutkauskas. Vice-pirmininkais išrinkti Juoz. Elijošius (Elija), B. Vainoras, p-lė J. Stankevičiūtė. Raštininkais: J. B. Kaupas ir J. S. Vasiliauskas. Presos komisija: adv. A. A. Šlakis, adv. J. Gabrys, kun. Dr. V. Bartuška, Jonas Karosas, kun. F. Serafinas, kun. F. Kemėšis, S. P. Tananevičius.

Į rezoliucijų komisiją paskirta presos komisija ir darinkta šie asmenys: kun. M. Gustaitis, kun. V. Dargis, p. J. Elijošius, kun. K. Vasiliauskas, p-lė U. Jokubauskaitė ir kun. J. Jakaitis.

Užbaigus Seimo valdybos rinkimus, įnešta klausimas apriboti kalbų laiką. Nutarta kiekvienam kalbėtojui duoti 5 minu. laiko ir tik susirinkusiems delegatams leidžiant, kalbėtojas gali ilgiau kalbėti.

P-as J. Elijošius patėmija, kad, sekant kultūringų tautų pavyzdį, sesijas reikėtų pradėti malda. Didžiūnai pritariant nutarta kiekvieną sesiją pradėti ir baigti malda "Tėve mūsų".

Nutarta padaryti pertrauką iki 2 val. po pietų.

Posėdis uždaryta pusiau pirmą dienovidį valanda.

Iki piet atstovų užsiregistravo 186. Su vėliaus atvy-

kusiais pasirodė, kad į Seimą prisiektą atstovus šios draugijos, kuopos, parapijos, įstaigos etc.

1. Sv. Juozapo par., Harrisburg, Ill., atstov. Kun. P. Vaitonis.

2. Sv. Petro ir Povilo par., Rockford, Ill., atst. kun. V. K. Tatkūnas.

3. Sv. Kazimiero parapija, Chicago Heights, Ill., atst. kun. J. Klonauskas.

4. Labdaringa Draugija, Cicero, Ill., atst. Rozalija Valučenė.

5. Sv. Pranciškaus Dr., Chicago, Ill., atst. J. Vaičiūnė, Antanina Girčenė ir Jieva Rusteikienė.

6. S. L. R. K. A. 48 kuopa, Cicero, Ill., atst. Naruševičius, A. Ogintienė ir kun. A. Ežerskis.

7. Vysk. Motiejaus Valančiausko Dr-stė, Chicago, Ill., atst. Povilas Mažeika, Kazimieras Zuraitis, Ant. Jonikas.

8. Nekalto Prasidėjimo parapijos, East St. Louis, Ill., atst. Viktoras Vaitkus, kun. S. Petravičius.

9. Sv. Petro ir Povilo par. West Pullman, Ill., atstov. A. Vainauskas, Bern. Šimkus.

10. "Žvaigždė Liuosybės" Dr-ja, Chicago, Ill., atst. P. J. Lakaras.

11. P. Bl. Sus. Am. 21 kuopa, Chicago, Ill., atst. Felicija Šukaitė, Kaz. Norvilaitė, Juoz. Mockienė.

12. Aušros Vartų parapija, Chicago, Ill., atst. kun. K. Ambrozaitis.

13. Sv. Kryžiaus parapija, Chicago, Ill., kun. Al. Skrypka, kun. Kaz. Skrypka ir kun. P. Lapelis.

14. Visų Šventų parapija, Roseland, Ill., atst. kun. F. B. Serafinas, Jonas Valančiūnas, Dom. Jasilionis.

15. Sv. Mykolo Arkan. par., Chicago, Ill., atst. J. Čepaitis, Kasp. Repšys, J. Naujokas.

16. Liet. Polit. ir Pašelpinis Klubas, Kensington, Ill., atst. F. Jagminas, Kaz. Klimavičius.

17. Sv. Jurgio Dr-ja, East St. Louis, Ill., atst. Al. Rakas.

18. S. L. A. 77-ta kuopa, 19. Sv. Mykolo Dr-ja,

20. Simono Daukanto Dr-ja, 21. T. M. D. 117 kuopa,

22. S. L. R. K. A. 137 kuopa, 23. Lietuvių Ukėsų Klubas,

Rockford, Ill., atst. Jonas Petrakis ir Kaz. Stankevičius.

24. Dramos Dr-ja, E. St. Louis, Ill., atst. Viktoras Vaitkus.

25. Sv. Mykolo Arkan. Dr-ja, Roseland, Ill., atst. Ant. B. Vainoras, p-lė J. Stankevičiūtė. Raštininkais: J. B. Kaupas ir J. S. Vasiliauskas. Presos komisija: adv. A. A. Šlakis, adv. J. Gabrys, kun. Dr. V. Bartuška, Jonas Karosas, kun. F. Serafinas, kun. F. Kemėšis, S. P. Tananevičius.

26. Apšvietos Dr-ja, Burnside, Ill., atst. F. Skrebutėnas.

27. Sv. Izidoriaus Dr-ja, So. Chicago, Ill., atst. Jonas Viskontas, Jonas Buzas.

28. Sv. Kazimiero Knygyno Dr-ja, Cicero, Ill., atst. Barboras Šatkaitė.

29. Sv. Juozapo Dr-ja, Waukegan, Ill., atst. Tam. Baronas.

30. Sv. Baltramiejaus parapija, Waukegan, Ill., atst. kun. Konst. Zaikauskis.

31. Sv. Antano Dr-ja, Waukegan, Ill., atst. Al. Jankauskas.

32. Sv. Veronikos Dr-ja, (moterų), West Pullman, Ill., atst. Agota Ziegienė, Ona Mačiulskienė.

33. P. B. R. K. A. 37-ta kuopa, Cicero, Ill., atst. Veronika Stalilionytė.

34. Sv. Petro ir Povilo Dr-ja, Kensington, Ill., atst. Vl. Žilbinas, V. Smailinga, Ant. Šimkus.

35. S. L. A. 176 kp. Chicago, Ill., atst. M. Dudas.

36. "Lietuvos Vyčių" Sv. Jurgio parap. kuopa, Chicago, Ill., atst. J. B. Kaupas.

37. S. L. A. 74 kuopa, So.

Chicago, Ill., atst. Dr. A. K. Rutkauskas.

38. Labdarybės Dr-jos 2 kp., Roseland, Ill., atst. Ig. Stanus.

39. Labdarybės Dr-ja 4 kp., Chicago, Ill., atst. Liudv. Gontautas.

40. T. M. D. 142 kuopa, Chicago, Ill., atst. Jonas Sadunas.

41. S. L. R. K. A. 16 kuopa, Chicago, Ill., atst. Kaz. Pakštis.

42. S. L. R. K. A. 101 kp., Chicago, Ill., atst. kun. F. Kemėšis.

43. P. B. R. K. S. A. 38 kp., Chicago, Ill., atst. Urš. Freitikiene.

44. Dr. "Lietuvos Ūkininkas", Chicago, Ill., atst. J. Raugevičius, Mik. Tribičius.

45. Sv. Dominiko Dr-ja, Chicago, Ill., atst. Jonas Dymša, Kaz. Pranckūnas.

46. Sv. Kazimiero Draugija (vyrų ir moterų), Chicago, Ill., atst. Petras Bernotavičius, Kaz. Firavičius.

47. Sv. Jono Evang. Dr-ja, Chicago, Ill., atst. Silv. Dargis.

48. S. Š. Jėzaus Dr-ja (moterų ir merginų), Chicago, Ill., atst. Domicėlė Gotautienė.

49. Sv. Stanislovo Dr-ja, Chicago, Ill., atst. J. Viskontas, Tam. Norbutas, J. Klimas.

50. "Women's Cath. Order of Forester's" liet. skyr., Chicago, Ill., atst. Juzefa Walteirienė.

51. Sv. Mykolo par. Knygynas, Chicago, Ill., atst. kun. F. Kudirka, Liud. Navickas.

52. Sv. Kazimiero Vienuolija, Chicago, Ill., atst. kun. A. Staniukynas.

53. Sv. Jono Krikšt. Dr-ja, Burnside, Ill., atst. Vladas Kristopaitis.

54. D. L. K. Gedimino Taut. Dr-ja, Chicago, Ill., atst. Mat. Vabalas.

55. Sv. P. Marijos Ražanė. Dr-ja (mot. ir merg.), Chicago, Ill., atst. Mar. Reklie, Ver. Skudienė.

56. Sv. Kryžiaus Dr-ja, Chicago, Ill., atst. Aug. Saldukas, Nikod. Griškis.

57. D. L. K. Vytauto Gvardija, Chicago, Ill., atst. Jul. Skinderis, Juoz. Letukas, Vl. Daukšas.

58. Pietinės Chicago Ver. celių Dr-ja, Chicago, Ill., atst. M. Šlikas, S. Vilimavičius.

59. Sv. Petro ir Povilo Dr-ja, Chicago, Ill., atst. Fr. Stasiulis, Ant. Česna.

60. Sv. Juozapo Apie. Dr-ja, Chicago, Ill., atst. And. Mareinkevičius.

61. Sv. Mykolo Ark. Dr-ja, No. II, Chicago, Ill., atst. J. Valaitis, Ant. Repšys, Ign. Kelečiūnas.

62. Sv. Martino Liet. Teatrališka Dr-ja, Chicago, Ill., atst. Martinas Kadzievskis, S. A. Pileckas, S. P. Tananevičius, Ant. Bagdonas.

63. Sv. Juozapo Dr-ja, L. M., Chicago, Ill., atst. St. Anušauskas, Juozapas Zalandauskas.

64. Sv. Onos Dr-ja, Chicago, Ill., atst. Ona Simanaušienė.

65. Sv. Ražančiaus Dr-ja, Chicago, Ill., atst. Paulina Dziesulskienė.

66. "Lietuvos Vyčių" kuopa, Roseland, Ill., atst. Ant. Pocius, St. Kačinskaitė.

67. Sv. Antano parap., Cicero, Ill., atst. kun. A. Ežerskis.

68. Brolių Marijonų Dr-ja, Chicago, Ill., atst. kun. J. Kazakas.

69. Apveizdos Dievo Dr-ja, Chicago, Ill., atst. Jonas Kastenėnas.

70. Atradimo Sv. Kryžiaus Dr-ja, West Pullman, Ill., atst. Pr. Petrulis, Pr. Pozingis.

71. Sv. Antano iš Padvos Dr-ja, Cicero, Ill., atst. Ign. Kutis, St. Petrošius, Kar. Skadauskis.

72. S. L. R. K. A. 100 kuopa, Chicago, Ill., atst. Jurgis Lobikis.

73. Apveizdos Dievo parap., Chicago, Ill., atst. Andrius Bruožis, Pr. Bacevičius, kun. M. Krusas.

74. Sv. Juozapo ir Apie. Dr-ja, So. Chicago, Ill., atst. Fr. Aršauskis, Ad. Kegavičius.

75. Nekalto Prasidėjimo parap., Chicago, Ill., atst. kun. A. Briška.

76. "Liet. Vyčių" 5 kuopa, Chicago, Ill., atst. V. Nickus, K. Pakštaitė.

77. "Liet. Vyčių" kuopa, Chicago, Ill., atst. Pr. Macijauskaitė, L. Šimutis, A. Aleksandravičius, Urš. Jakubauskaitė.

78. Sal. Širdies V. Jėzaus Dr-ja, Cicero, Ill., atst. Dom. Naruševičius.

79. Sv. Kazimiero Karal. Dr-ja, Chicago, Ill., atst. J. Polekas, Juoz. J. Elias, Petr. Pilitauskis.

80. Sv. Kazimiero Dr-ja (Sv. Mykolo par.), Chicago, Ill., atst. Antanas Nausieda.

81. Panų ir Moterų Ražanė. Dr-ja, Chicago, Ill., atstov. A. Gilienė.

82. Sv. Kazimiero parapija, Pittsburgh, Pa., atst. Baltr. Vaišnora.

83. Sv. Jona Dr-ja, 84. Vardo Jėzaus Dr-ja,

85. Sv. Antano Dr-ja, Pittsburgh, Pa., atst. Andr. Buvelskis.

86. S. Šird. V. Jėzaus Dr-ja, 87. S. L. R. K. A. 92 kuopa,

Bentleyville, Pa., atst. kun. J. Misius.

88. Sv. Petro ir Povilo Draugija,

89. Sv. Petro ir Povilo parapija, Tamaqua, Pa., atst. Julė Stankevičiūtė.

90. Sūnų Liet. Dr-ja po Glo. ba Sv. Juozapo,

91. Sv. Petro Labdar. Dr-ja,

92. Broliškos Pagelbos Dr-ja,

93. Sv. Izidoriaus Dr-ja, Mt. Carmel, Pa., atst. St. Petruskevičius.

94. Sv. Kryžiaus parap. Mt. Carmel, Pa., atst. kun. Dr. V. Bartuška.

95. Sv. Jurgio Kareivio Dr-ja,

96. Jv. Liudviko parapija, Maizville, Pa.,

97. Sv. Vincento parapija, Girardville, Pa.,

98. Sv. Vincento Draugija, Girardville, Pa.,

99. S. L. R. K. A. 96 kp., Gilberton, Po.

100. Kar. Jagelos Piliečių Dr-ja, Gilberton, Pa., atst. kun. Dr. Pr. Augustaitis.

101. Liet. Jaunų Vyrų Kat. Dr-ja, Pittston, Pa.,

102. Sv. Kazimiero parap., Pittston, Pa., atst. Jurgis Mališauskas.

103. Sv. Juozapo par. Mahanoy City, Pa., atst. kun. V. Dargis.

104. Sv. Kazimiero parap., Philadelphia, Pa., atst. Sim. Kvietkus.

105. Sv. Kazimiero Dr-ja, 106. Sv. Mykolo Ark. Dr-ja,

107. Sv. Izidoriaus Art. Draugija,

108. Sv. Stanislovo Kostkos Dr-ja,

109. Sv. Cecilijos Dr-ja, 110. Giedorių Teatrališka

Dr-ja, Philadelphia, Pa., atstov. Jonas Seba, Sim. Kvietkus.

111. Sv. Pranciškaus parap., Miners Mills, Pa., ats. kun. A. Janušas.

112. Sv. Pranciškaus Dr-ja, Miners Mills, Pa., ats. Jonas Večerkauskas.

113. S. L. R. K. A. 125 kp., Export, Pa.,

114. Sald. Širdies Jėzaus Dr-ja, Export, Pa., atst. kun. A. Jurgutis.

115. Sv. Petro ir Povilo parapija,

116. Sv. Petro ir Povilo Draugija,

117. Sv. Raulino Dr-ja, Sugar Notch, Pa., atst. K. Daunoras.

118. Sv. Petro ir Povilo Dr-ja, Braddock, Pa., atst. Juoz. Šeparauskas.

119. Sv. Mykolo parap., 120. Sv. Mykolo Dr-ja,

121. Sv. Kazimiero Dr-ja, Shamokin, Pa., atst. Juoz. Linkus.

122. Sv. Petro ir Povilo par., 123. Sv. Juozapo Dr-ja,

124. Sv. Kazimiero Kareivių Dr-ja, Homestead, Pa.,

125. S. L. R. K. A. kuopa, atst. Andr. Barzdilauskas.

126. Sv. Antano Draugija, Dauquesne, Pa., atst. Pr. Pam-pikas.

127. S. L. R. K. A. 76 kuopa, Connetton, Pa., atst. kun. Dr. Augustaitis.

128. Sv. Jono parap. Coal-dale, Pa., atst. Julė Stankevičiūtė.

129. Sv. Juozapo parap., 130. Sv. Antano Dr-ja,

131. Sv. Jono Krikšt. Dr-ja, 132. Sv. Jurgio Kareivių

Dr-ja, Scranton, Pa., atst. S. Mališauskas.

133. Sv. Juozapo parapija, 134. S. L. R. K. A. 88 kp.,

Donora, Pa., atst. Mag. Kazėnas.

135. Sv. Vardo Jėzaus Dr-ja,

136. S. L. R. K. A. 98 kp., Worcester, Mass., atst. kun. K. Vasiliauskas.

137. Sv. Kazimiero parap., 138. S. L. R. K. A. 41 kp.,

Worcester, Mass., atst. kun. J. Jakaitis.

139. Sv. Marijos Vardo Dr-ja,

140. Onos Dr-ja,

141. Marijos Vaikelių Merginų Dr-ja, Worcester, Mass., atst. Ant. Jakaitytė.

142. Sv. Petro parap., 143. Sv. Petro ir Povilo Dr-ja,

144. Liet. Dukterų Dr-ja, Boston, Mass.,

145. Sv. Kazimiero Dr-ja, 146. "Lietuvos Vyčių", kp.,

147. Sv. Jono Ev. Bl. Dr-ja, 148. Sald. V. Jėzaus Dr-ja,

Boston, Mass., atst. Jonas Jaruševičius.

149. Sv. Roko parap., Montelo, Mass., atst. M. A. Nor-kūnas.

150. Nuolatinės Pagelbos Dr-ja, Montello, Mass., atst. Pr. Kašetienė.

151. Sv. Kazimiero Dr-ja, Brockton, Mass., atst. Vincen-tas Juška.

152. Nekalto Prasidėjimo parapija, Cambridge, Mass., atst. Vl. Jakavičius.

153. Sv. Stepono Kank. Dr-ja, Cambridge, Mass., atst. Vinc. Baltrušaitis.

154. Sv. Pranciškaus par., 155. Aušros Vartų Dr-ja,

156. Sv. Onos Dr-ja, 157. "Lietuvos Vyčių" kp.,

158. S. L. R. K. A. 110 kp., 159. S. L. R. P. B. A. 24

kp., Athol, Mass., atst. Stan. Vidugiris.

160. Sv. Juozapo parapija, 161. S. L. R. K. P. B. A. 1

kuopa, 162. Sv. Kazimiero Dr-ja,

163. Apaštališkos Maldos Draugija,

164. Sv. Var. Jėzaus Dr-ja, 165. S. L. R. K. A. 91 kp.,

166. Sv. Petro ir Povilo Draugija,

167. Sv. Jurgio Draugija, 168. "Aidas" Teatr. Dr-ja,

169. "Aušra" Teatr. Dr-ja, 170. Sv. Onos Mot. Dr-ja,

Waterbury, Conn., atst. Juo-zas Kovas.

171. S. L. R. K. A. 89 kp., Hartford, Conn.,

172. Sv. Kazimiero Jaunik. A. Dr-ja ir "L. V." 6 kuopa, Hartford, Conn.,

173. Sv. Elzbiotos Merg. ir Mot. Dr-ja, Hartford, Conn

RAULO SU KAZIU PAŠNEKOS

RAULO SU KAZIU PAŠNEKŲ VIETON.
APIE RAULŲ DARBUS IR TŲ DARBŲ PASEKMEIS.

(Iš Newark'o, N. J., kronikos).

Žiburėlis žiba.

Mažas, silpnas, menkintis žiba tamsoje Žiburėlis. Jojo nesutep-ta, tyra, kaip kristalas, liepsnelė spindi augštai iškelta. Tos liepsnelės spinduliai siekia tolį, toli, atsimušdami ant praėivių veidų. Praeiviai išvydę sustoja, žiūri ir gėrisi tuo mažu Žiburėliu, labiau-čiai jo tyra šviesa. Ploja jam rankomis dėkodami, melsdami, kad jis neuilstančiai be pertrū-kio žibėtų ir rodytų tamsoj ei-nantiems kelią.

Ploja.. bet ar visi? Ne, nevisi. Randasi keletas ir tokių, ku-riems ta maloni švieselė nepatinka, jie nenori, kad šviesos spin-dulėliai atsimušų jų akysna. Jie bevėlija klaidžiojanti patamsyje ir graibystytis, kaip neregis tvoros, kad neįpultų į grabę. Žiburėlis jiems nepatinka, tie jojo skaistieji spinduliai jiems atrodo biau-rūs; biau-rūs delto, kad tie spinduliai visados nušviečia tiesiųj kelią. Už tai jie norėtų Žiburėlį apdreb-ti purvais, apkarstyti visokiais skarmalais, padaryti iš jo baidyk-lę, kad tik praeiviai į jį nežiūrė-tų, bet bėgtų tolyn.

Žinoma, jie gerai supranta, kad spinduliai paeina tik nuo Žiburėlio ir su pačiais spinduliais kovo-ti būtų tuščias ir bergėžias dar-bas. Taigi jie paskutiniuos laikais pradėjo rinkties, spiesties ir burius ir tarties, kaip čia panai-kinus, užgesinus tą mažą, men-kutį žiburėlį. Užgesinus tą be-veik vienintelę švieselę, jiems bū-tų lengva pūsti miglas ir praėivių akis ir pratinai praėivius prie sa-vojo supelėjusio, niekuo nepama-tuoto neva mokslo, patraukti sa-von pusėn ir padaryti tikrais savo abazo vergais.

Cicilikučių kovos būdai.

Vieną kartą mažasis Žiburėlis nutarė nusileisti su savo švie-sele žemyn ir leisti taip seniai inirtusiems cicilikučiams išmė-ginti jų didžiulius dūmutes — pūslės. Neįstengs gi jie užpusti Žiburėlio!

Pažymėtoje dienoje, dar prieš paskirtąjį laiką, durų sargas ne-galėjo išlaikyti durų nuo veržė-maši vidun Raulų, Jurgiu, Bal-trų ir Pilypų. Už valandos laiko svetainė knibždėjo knibždėjo.

Raulai su didžiausiu nekantru-mu, išpūtę žandus, atstatę krū-tines, žiūrėjo galvas užrietę aug-štyr, iš kur Žiburėlis turėjo nu-sileisti.

Aštuntą valandą mažasis Žibu-rėlis nusileidžia ir stoji prieš vi-są laukiančiųjų būrį. Nuolankiai susirinkusius pasveikina ir maloni-ai į juos prakalba.

Visi Raulai, kaip vienas, šoko į darbą. Visų pirma su didžiausiu triukšmu pradėjo bombarduoti nekaltą žemę, tikėdamies padary-ti tikrą žemės drebėjimą. Manė, kaip žemė sudrėbės, Žiburėlis ap-virs ir tuo būdu panaikins jo šviesą visiškai.

Sudrėbėjo žemė, subraškėjo sienos, pasidarė baisi audra. Suš-niokstė, sušvilpė vėjas, kurį pa-leido Raulai tuštindami savo iš-pūstus žandus. Atbėgo persigan-dęs Lamo šeimininkas, sustojęs prie durų ir nustebejęs prisiziūri-nejo tokiam Raulų kovos būdai.

O Žiburėlis stovi sau ant vie-tos, nei nemanydamas apvirsi. Tik jo liepsnelė suplevėso ir dar skaisčiau sužibėjo.

Raulai šoko augštyr, pūtė kiek katras turėjo „dūko“, krito ant žemės su persproguaisiomis pūslė-mis, raitėis, niurnėjo... Bet Žibu-rėlio niekaip negalėjo užpūsti.

Po kiek laiko Raulai paile-p pradėjo skirstytis, jų armijos eilės retėti. Pagalios ir visai išnyko. Žiburėlis pasikėlė augštyr, palik-damas namus tuščiais; dejavo, kad tiek brangių valandų reikėjo klauyties ir orą šaudymo ir tuš-čių kulky birbimo.

Raulai (pas mus juos vadi-na cicilikučiais) pargrįžo namon po tokio susirėmimo, ir pargrįžę bai-siai susigėdė dėl savo priešo ne-nugalėjimo. Visą naktį iš tos gė-dės negalėjo užmigti. Mastė, var-tesi ir vis planavo tolimesnę kovą, stengdamies surasti pasekmin-gesnę kovos būdą, išrasti naujus ginklus, sudrūgtinti savo armiją.

Ir vis dėlto, kad užpuolus ir pri-baigus mažąjį Žiburėlį.

Ant rytojaus visi susirinko į salioną ant Fr—y gatvės pasitar-ti apie tolimesnę kovą. Raulų pir-mininkas kalba karštai ir ilgai, nurodymams į priežastis vaka-rykšdės nepasisekimo, užbrieda-mas plenus ateityje.

— Draugai! — kalba jis, — aš vakar buvau drauge su jumis, tarpe savo geriausių, ištikimiaus-ųjų kareivių. Mačiau, kaip jūs narsiai kovojate ant mažojo Ži-burėlio. Bet, tie visi nepasiseki-mai įvyko pertai, kad neturėjo-mes gero, atsakančio karvedžio, kuris būtų rodes mums kelią ir ilstančius stiprines. Taigi aš įe-ju, kad mes pasiūstume ma-žamjam Žiburėliui paskutinį ulti-matumą ir pareikalautume, kad jis stotų su mumis paskirtu lai-ku kovon. Priegtam, sau laimėji-mo užtikrinimui, parsikvieskime iš So. Bostono generolą Purvį.

Raulai iš džiaugsmo net apsilai-žė po tokios gudrios jų pirminin-ko kalbos. Suskambėjo delnų plo-jimas, sutarskėjo nuo stalo klei-tas nuvirtusių stiklų. Nustebe su-žiūro į Raulų kampą prie baro stovintieji. Surėgęs salionininkas suniurnėjo, priėjęs teimė sudužu-sius ir sveikus stiklus ir uutilo. Raulai žiūrėjo ir rijo seiles, ne-tekę savo „šventyto“ skystimė-lis.

Po kiek laiko mažasis Žiburė-lis gauna nuo Raulų „ultimatu-mą“, reikalaujantį stoti su jais paskirtoje dienoje į kovą. Po trumpo apsvaistymo Žiburėlis nu-tarė išmėginti ant savęs Raulų drūtumą. Bet sykiu pareikalavo, kad Raulai kovoje nevertotų viso civilizuoto pasaulio užgintų — pasmerktų sovinių (turbūt dūm-dum). Raulai nevertoti užgintų sovinių atsiskė. Mat, anot jų, tas jiems reikalinga, ir aiškinosi tuom, kad laike kovos galima var-toti kas tik papuola, naikinti kas tik galima, ant galo, kad jie švaresnių ginklų nei neturi. Išgir-dęs tokį atsakymą, mažasis Žibu-rėlis nutarė oficialiai Raulų ren-giamoj kovoj nedalyvauti.

Prisiartina ir paskirtoji kovos diena. Raulų visa armija jau sto-vi ant gatavo ir tik laukia galūti-no Bostono generolo paliepimo, kada pradėti mūšį. Generalas sto-vi prieš juos ant pagrindų ir tvarko gvardiją į eiles.

Susirinkę žmonės stovi aplinkui ir žiūri, vieni žingėdanda-mi ta nepaprasta kova, kiti norė-dami sužinoti kuri pusė ims vir-šų, tretį vėl su nusiminimu laukia, kada beširdžiai Raulai pradės draskyti tą mažą, jiems taip bran-gią švieselę.

Raulų pirmininkas pranašė, kad jau laikas pradėti mūšį. Generalas atsistojo, karštai pasveikino Rau-lus, ragindamas prie smarkaus, nenulstančio darbo.

Užvirė smarki kovą. Mat, nors mažasis Žiburėlis ir nedalyvavo, bet ten būta jojo šalininkų, ku-rie įsivėlė į tą kovą. Mūšis kas-kart ėjo smarkyn. Dreba žemė, braška sienos, skrenda Rymo so-to skeveldros. Krokodyliai lekia į padanges, kaip juodvarniai. Baž-nyčių bokštai virsta vienas pas-kui kitą, prislėgdami... gaspadi-nes. Sumišimas, dūmai. Raulai, kaip indijonai, šoka. Generalas išsitempia, susiriečia ir vis rėkia: „Pirmyn! pirmyn!“ Prasi-muša į priekį. Keletas jaunų merginų paleidžia į generolą ke-letą suvienytų valstijų kulky, ku-riuos jį pavojingai sužeidžia, pa-taikindamos tiesiog į širdį. Gene-rolas Purvis išverčia akis, išsitem-pia dar sykį, bet jo veidas pabal-sta, jis griebiasi už galvos ir... virsta po stalu.

Raulai pritrūksta žūvių. Grie-biasi už krėslių. Jų pirmininkas iš-šoksta generolo vieton. Švilpia šunis, šaukia kates, manydamas mažojo Žiburėlio šalininkus užlei-ti žvėrimis draskančiais.

Pasibaigė kova. Vėl viskas ty-ku, ramu. Bet neramu tarpe Rau-lų. Jie iš apmaudos nerimsta ir tariasi toliau.

Dabar visi Raulai prieina prie tos išvados, kad jiems reikia pa-didinti savo armiją. Kitaip kovos laimėti niekad negalės. Padidinti, bet kokiu būdu? Kreipties į apie-linkės ir plačią visuomenę!

Taip. Bet visų pirma reikia tą mažąjį Žiburėlį perstatyti niekam darys, niekam vertu, biau-rin, tamsybės platintojų ir t.t.

Raulai griebiasi už plunksnų. „Vienybė Lietuvninkų“, „Lais-vė“, „Keleivis“, tik mirga, tik geltonuoja nuo mūsų Raulų prie-keity korespondencijų apie ma-žąjį Žiburėlį. Žiburėlis negeras, Žiburėlis davatka, Žiburėlio mo-kytojas netikęs, Žiburėlio mokyk-la tik poteriams mokinti, Ži-burėlio nariai špitolininkai, Žibu-rėlis brudas, Žiburėlis fe!, Žibu-rėlis... Žiburėlis... Žiburėlis... Taip, kad nabagams laikraščiams prisi-eina net po kelias korespondenci-jas sutalpinti viename numery aprašymui to nelemto Žiburėlio.

Bet ir čia ne geriausias juos pasekmes lydi. Mat, „Vienybė Lietuvninkų“ pamatė, kad niekus daro, susigėdė ir atsiskė į skel-bimus talpinti. Beliko tik „Kelei-vis“, „Laisvė“ ir raudonoji „Ko-va“. O juk trijuose laikraščiuose garsinti, tai permaža!

Raulams į galvą ateina gudres-nė mintis. Jie atsiminė, kaip ke-lios, anot jų, davatkos, taip leng-viu būdu sumušė jų garsųj gene-rolą Purvį ir delto jų armija be pasekmės turėjo skirstytis. Tad nutarė kas nedėdientį susirinkti per sumą prieš lietuvių bažny-čios duris ir ten, sustoję antroje gatvės pusėje, skaityti, kiek katali-kai tu „davatkų“ turi. O pa-linksiminimui į bažnyčią ir iš baž-nyčios einantiems, nutarė, kad kiekvienas iš jų, senas ar jaunas, turi šokti Amerikonišką „džiką“. Gink Dieve, kuris iš jų to nepa-darytų, tokį tuojaus iš Raulų tar-po prašalinti. Kaip geri savo drau-gijos nariai, jie uoliai tuos nutari-mus pildė. Juk nepasirodys Rau-las savo armijos neistikimu ka-reiviu! Tad ir pildė nors sun-kausius nutarimus.

Nedėdientis. Diena graži. Saulė-tė skaisčiai šviečia. Žmonelės iš visų pusių renkasi, skubina ateiti savon bažnytelėn ir atiduoti gar-bę Sutvetojui. Tik Raulai šoka „džiką“.

Sugaudė varpai. Užsidarė baž-nyčios durys. Pasigirdo malonūs sutartiniai vargonų ir giedorių balsai. Suma. Žmonelės suklau-pė meldžias...

O Raulai, likę antroje gatvės pusėje, varo tarpa savęs karštus gimus už „davatkas“, kiek jų šiandien į bažnyčią susirinko.

— Čis! — sušuko vienas iš Raulų pakeldamas ranką. — Ar girdite, kaip gražiai ir garsiai gieda Mrs. Brown?

— Kas? Mrs. Brown!?

— Taip.

— Tai gal ta pati ragana, ką per mažojo Žiburėlio parengtus vakarus dainuoja solo ir duetuose dalyvaują?

— Ta pati, ta pati, — atsikar-tojo balsai.

Už tokius jos darbus aš tuojau parašysiu į „Laisvę“, kad ji su kunigėliu... — pasisilė vienas „Šakės“ ir „Laisvės“ korespon-dentas.

— Palaukit, bažnyčioje nutylo. Aš bėgsiu prie durų pasiklausti; gal kunigėlis jau pamokslą sako.

Gink Dieve, jis prisimintų apie ci-cilikus, tai tuoj parašau į „Lais-vę“, kad jis „Romos krokodyli-us“.

— Draugai! Romos krokodylius, tai jau pasenęs sakiny. Niekas į jį nei atydos neatkreips. Bet aš išradau naujesnį ir jau į „Lais-vę“ parašiau (ir čia paminai vieną lietuviams žinomą gyvulį).

— Bravo, bravo, Raulai! Tau pirmutinė garbė pripuola! — su-šuko bursy vienu balsu.

Tik vienas raudonosios „Ko-los“ korespondentas, truputėlį astu nuo kitų stovintis, tylėjo ir nieko nesakė. Iš jo suraukyti an-galių ir raudonai degančių veidų, buvo galima numanyti, kad jis pa-vydėjo ir nenorėjo pripažinti garbės vainiko. Raudonosios ko-respondentas nusiėmė kepurę, pa-sitaisė krintančius akinius ir pri-siartinęs prabylo:

— Draugai! Aš nesuprantu, ko-dėl jūs už tokį mažą išradimą tuo-jau jam skirate pirmenybę. Juk gal dar visi pamena, kaip aš per-bė pirmutinis raudonojo „Kovo-je“ išpranasavau, kas Tautos Na-mai Vilniuje bus „prostitutių na-mai“!

Sužiūro Raulai į tą taip garsų ateties žinovą. Matydami prie-akis taip žymų paukštį, iš džiaugsmo pradėjo delnais tarškinti, švilpti, rėkti „ura“ ir t.t., — kaip staiga išvydo viduryje mielašir-dystės „dėdę“ su didele medine žvake. Iš baimės suvirpėjo pa-kinkliai ir dūmė į visas puses.

Ir vėl Raulų užmanymai liko be pasekmių.

Tolimesnis kovos būdas.

Nors mūsų Raulams ir nesise-gai, bet visgi jie dar nenustojė vilties ir nesiliauja, ieškoti vis naujų išradimų panaikinimui to mažojo Žiburėlio. Dabartinis ir gana gudrus jų bandymas yra toks.

Po ilgų ir nepasekmingų ko-vos būdų. Raulai vėl susirinko į salioną ant gatvės. Šiandien jų visas sumanymo projektas susa-tytas, tik reikalavo galutinio pri-ėmimo. Už sumanymą prakalba jų raštinninkas.

— Raulučiai! — pradeda jis švelniu ir laibu balseliu, — sugri-vimui mažojo Žiburėlio galybės, mes sutverkime savąją didelę šviesą; o kada šviesa bus didelė, tada mažasis Žiburėlis bus nebe-reikalingas.

Raulai gudriam sumanymui pri-toks:

— Palaukite, Raulučiai, — kal-ba raštinninkas toliaus. — Sut-verus mums vien savąją švie-są, tas dar nenešytų pageidauja-mų vaisių ir Žiburėlio prie sugri-vimo nepriverstų. Kad visai Ži-burėlį panaikins, mums reikia ingauti platesnę žmonių užuo-jautą. Visų pirma mums reikia nusimazgoti savo purvinas ran-kutes. Jeigu panagių išmazgoti ir neįstengsime, tai visgi galėsi-me parodyti, kad mūsų rankos jau baltos, o mažojo žvakių nepastebės.

Tuo laiku atneša keletą kibirų vandens. Raulai šviečia rankas, prausiasi, kaip tik įmanydami.

— Pati šviesa, — tęsia rašti-ninkas, — mums reikia padaryti ant didelio rato, kuris lengvai suktyti. Ant vienos rato pusės reikia nupiešti dailiai žibantį šviesą; ant antros rato pusės nu-teplioti puikią bažnyčią su kru-veinomis durimis; tarp tų durų pastatyti kunigą su kraujais nu-šakytu sutonu, o ant kunigo kaklo užkabinti didelę tarbą su parašu: „Dabartinę kruvinai uždirbti centai“.

Iš vieno šono pasodinti lig kaklui kraujuose mirkstantį carą; iš antro šono patupdyti su dideliu pilvu lupi-ką-kapitalistą. Tą puikiai pada-rytą regyklą turime nušėti lie-tuvių svetainėn, o tada sukvietti visas davatkas, špitolininkus, za-kristijonus ir visus kitokius.

Pacią regyklą reikia atsargiai da-boti, kad neatsisuktų nei kapita-listas, nei caras, o jei, gink Die-ve, atsisuktų antroji rato pusė — tada su visomis baltomis ran-kutėmis prapultume! Prie tam neprošali būti pakviesti mūsų daktaras, kuris paaiškintų apie šviesą.

— Ką? Daktarą! — pakilo nuo sėdynių keletas Raulų. — Neatsimeni, kaip jis prieš mus protestavo?

Čia įsikio pirmininkas ir pa-aiškino, kad daktaras dabar vir-to į cicilistą. Patvirtinimui prive-dė, kad daktaro ofise pirmutinėje vietoje randasi „Keleivis“, „Laisvė“ ir tik po stalu „Lietu-voš Zinios“.

O kas link „Drau-go“, „Kataliko“ ar „Lietuvos“, tai ir devynes žvakes užsidedęs nesurastum. Ant galo Raulai nusi-leido ir sutiko pasikviesti daktar-ą. Girdi, daktarui kalbant nebus tokio pavojaus: jeigu syklais ra-tas iš neatsargumo ir pasisuktų, tai publika, žiūrdama į daktaro puikią juodą barzdą, užmirš apie patį ratą.

Ratas po truputį jau pradeda suktyti, bet baisenybių dar niekas nepastebi. Visi žiūri į gražiai, paviršutiniai nupieštą šviesą....

Dada.

ŠIS TAS.

Vai tie seimai, seimai! Ir žiūrėk ką jie padarė. Bu-u-u — „Lietuva“ liūdina verkia, „Vie-nybė Lietuvninkų“, optimistiškai dantį griežia. „Ateitis“ vaikūčius drąsa baido, „Tėvynė“, na, su taja ištikrųjų greit eksplozija at-sitiks, nes tulžies ir dulkių per seimą tiek daug primargalino, kad nespėjo visos medegos per-malti ir šmotais, šmotukais, šmo-teliais tik varo ir varo lauk ir prunkščia putijas kaip geras dvieguikas. Sulauksime po sei-mų tikrai didžių darbų!

Visas pasaulis bubinuoja, jog Worcesterjy gimęs „Amerikos Lietuvis“, net kai kurie nurodo jo spalvą ir išvaizdą, bet mums tai neteko nei jo dvasios pare-gėti. Ar nebus tikėtai čia koks šposas. „Am. Liet.“ reik tu tu-rėti visai amerikoniškai Lietuvai, nors per jos atstovus padaryti vi-zita, o mūsų „Amerikonas“ vien tik „išrinktuosius lanko. Žinai yra koks „grinorius“, tai aišku!

Kalba „Laisvė“ 76 num. apie „Naujienas“ ir Naujienų 82 nu-maryj apie „Laisvę“ ir... „kas da balsas! Ogi tavo! Kokios plunksnos! Taip kaip ir mano! Širdužė! Balandėli!... Duokš anukut! Še, mieloji, ir kumutės pakšt! pasibaivio.

„Šakė“ praneša, kad pereina iš privatiškų rankų į bendrovės ran-kas ir žada prisipildyti dar gy-vesniais ir pirmiejiems priekšams kandančiais raštais. Kur gi jie ta-vo nekąs. Chicago pastaruojau laikų ir su šviesa negali susieko-ti mopsų, rudžių, takų ir jiems panašių. Matai Massachusetts valstijon vis iškeliauo ir žada kramtyti „neprietelius“.

Kas galėjo atsitikti su mūsų laikračių pastabomis. Pirmias būdavo redaktorius parašys pu-sę colio ilgio pastabėlę ir jau mil-žinas. Dabar kiekvienam laik-raštyj pastaba lyginasi Angliš-kai myliai. Ar tik tų pastabų ra-šytojai nepradeda susitraukti?

Katalikiškas seimas atsiuvo Chicago, socialistiškas Brookly-ne na kurgi bus tautiškas. Juk visai būtų negražu jeigu tautie-čiai mažai tesirūpintų tautos rei-kalais, ir istorišką seimo netu-rėtų.

P. Lė.

(Žiūrėk ant 7-to pusl.)

Lietuvą, bet ir Sibirą. Visi be atidėliojo metė darbą ir stojo prieš mobilizacijos komi-siją. Priimtųjų jau po kelių valandų buvo sodinami į trau-kinius ir gabenami pagal pa-skymą, kad ten gaus dra-bužius ir ginklus. Tuojau vi-sur įvesta karės metas. Su-judimas pasidarė dideliausiu. Viskas išėjo iš paprastų vėžių, o už poros dienų, sužinojus apie apskelbtą karę, buvo ir daug griaudingų neaprašomų scenų. Pasąžirų traukiniai pradėjo bėgti labai netvar-kiai ir visai niekingame skait-lūje, bet stotys nuo važiuo-tų buvo tiesiog apgultos, ba-gažo dideliausios krūvos; da-gelis mat skubėjo apiešti Ru-gą; nekurie nebegalėdami iš-vertži į vagonus lipo ir važia-u ant vagonų stogų. Toki panika buvo apėmus rygie-čius.

Nekurie iš fabriky, kaip ir dideliausis Rygos gumos fa-brikas „Provodnikas“ su 10.000 darbininkų (iš kurių didž. pusė lietuvių) užsidarė, vie-nok daugelis fabriky ir po šiai dienai ramiai sau tebedirba. Mieste dabar ramu. Mobiliza-cija praėjo ramiai. Tik die-noje karės apskelbimo latviai socialistai prie mobilizacijos punkto buvo surengę demon-straciją revoliucionieriškomis dainomis, raudona vėliava, su užrašu „šalin karę“ — pat-sai mačiau ir problemacijomis, vienok po 15 minučių demon-strantai buvo jau išsklaidyti ir keli vyrukai sugauti.

Dabar sujudinti portai jau aptilo. Labai apribo taip-pat prekyba ir visos miesto gyve-nimas. Pasilinksminimui, te-atrų jokių, apart pus-tučių kinematografų. Visi perka laikraščius, mažai indomais telegramas, žemlapius, vaikštinėja užsimastę, pani-rę, visi lauke ką rytas atnė. Gertuvės nuo mobilizacijos pradžios lig šiol uždarytos. Hulgizmas, piktadarystės visai sumažėjo.

Vokiečiai apšaudė Liepoją, Palangos mutinę ir Dago sa-lus žibintuvą, nuostolių nėsą padarę. Rygoje gyvenome ra-miai ir pagal dabarties aplin-

kybių pavojaus nuo juro ne-turime.

Latviai karui prasidėjus rengė patriotiškias manifesta-cijas, kurios niekuo nesiskyrė nuo rusų. Bet gal latvių dvasios pakėlimas taip didelis tik todėl, kad kariaujama su vokiečiais. Sena duona ir druska vokiečių užmiršta, lat-viams tieji kulturtregeriai ne-bereikalingi, jiems berūpi su-latvinti Rygą ir kiti miestai ir vieton išspautų vokiečių patiemis užimti jų šiltas vie-tes; latviai tautininkai, ma-tyt, trokšta likti buržuazais ir pakilti pasaulio akyse kaip Rygos šeimininkai. Dabar kaip tik ir labai gera proga pasitaisk, taigi žino, kad rei-čia ir nesnausti. Bet vietos rusų administracija į latvių nepaprastą patriotiškumą žiūri kažko su nepilnu pasi-tikėjimu ir del siundimo prieš Baltijos vokiečius, kaipo ru-sų ramius pavaldinius, li-ko laike karės pridengti net 2 latvių laikraščiu: Mintau-jos „Tehvija“ ir Liepojaus „Leepojos Athals“. Pirmas išėjo 3 sykį į savaitę, o pa-starasis kasdieną (abu latv. tautininkų organai). Keli lat-viai už tą-pat liko ir admini-stratyvškai nubausti, o vienas net išreimtas iš Kuršės. Del naikinimo Kuršės guber-natoriaus išsėdamų praneši-mų taip-gi vokiečių kalboje, buvo paliepta toliaus tokius apskelbimus išdėti tik rusų kalboje, taigi čia nukentėjo ir patys latviai. Vokietijos ir Austrijos pavaldinių iš Ry-gos į Prievolgį ir šiaurę iš-tremta lig 15.000.

Lietuva kareiviais berte pri-berta. Gelžkelečiai pasakoją, kad Rygos gelžkeliai į ten buvo gabenama į parą nuo 20-60 kariškų traukinių; dabar tas gabenimas jau mažėja ir šiomis dienomis laukiama pra-džia didžiausiųjų mūšių.

Ivedus stropiausia karišką cenzūrą laikraščiai ir telegra-mos Peterburgo Telegrafo Agentūros visai biedni žinio-mi ir tai tik apie pergalę ant priešininko.

Pašauktieji oficeriai skun-džiasi, kad ir tokių žinių jų gauna ir visai nėra laikra-čių karo lauke; esą nuobodu. Sprendžiant apie vokiečių ne-pasisekimus, jų žiaurumą, ne-sutikimą tarp savęs — tikimės pergalėti juos. Ir dvasia mūsų kareivių lig šiol tvirta. Iš žinių atžvilgio apie karę dabar reikia Tamstoms pavy-dėti! Toks užtylėjimas gal ir išeis mums ant naudos. Da-bar negalime ir persistatyt, ar iš mūsų pusės yra jau daug užmuštų ir sužeistų, nes meko nerashoma. Kiti juokauja — tur būt į mūsų šviesius vokiečiai šauda gumo kulkomis ar apeli-siniais!

Lietuvių cenzūra Rygoje randasi ypač kietose rankose, — mat kariškąjį cenzorių už-vaudoja tas patsai cenzorius R. Laivinis. latvis (Jakavi-čiaus bendradarbis ir kūmas) ir braukiamas net tokios žinio-s, kurias praleido Peterburgo, Vilniaus ir Rygos kariški cen-zoriai. Pavyzdžiui siunčiu po-rą tokių žinučių.

Mūsų Jakavičius atstovau-damas labai blogos reputaci-jos bufeto su svaiginamais kėriais draugiją „Zaislas“, kurioje sėnarij tikrai bus ne daugiau 10-15 niekeno nein-galiotas šiomis dienomis per Livžekos gubernatorių pasiun-tė Jo Did. Carui ištikimybės

telegramą ir ne vien nuo sa-vo draugijos (yra jos pirmi-ninku), bet ir vardu Rygos lietuvių, pridėdamas, kad lie-tuviai šioje karėje kirsis su vokiečiais kaip prie Zalgirio! Karėn pašaukta ir apšėiai Ry-gos lietuvių visuomenės veik-kejų su „Zvaigždės“ drau-gijos pirmininku D-ru J. Ru-džiū priekšaky.

Tiek ant greitųjų suspėjau Tamstai pranešti. Ameriki-tiškų liet. laikračių nebegau-nam jau nuo karės pradžios ir vargu greitai begausime. „Rygos Garsą“ tur būt dabar gausite, taigi galėsite paskelb-ti apie mus ir mūsų brolius amerikiečiams, kuriems šioje didiausioje karėje savo kraujo nereikės lieti.

Kariškoji cenzūra dabar įvesta ir pašte, ir telegrafe; cenzūruojama kaip ateinančio-ji taip ir išeinančioji kores-pondencija, taip kad gali būti peržiūretas ir šitas laiškas.

Iš lietuviškų laikračių Ry-gon dar ateina „Viltis“ (ant pusės sumažinta) ir „Šalti-nis“. „Vairo“ apturėjome dar No. 13 (sumažinta); jis žada nebeiseiti pakol bus ka-rė.

Priimkite mano geriausius linkėjimus ir tikros pagar-bos išreiškimą

J. Bajoras.

Ryga, 7-20, VIII, 1914.
P. S. Kun. Bikinas dabar dar tebeveičia Lietuvoje. Pa-deda darbuoties stud. Kaz. Bizauskas.

Lietuvoje išiplatino sekan-tys lapeliai:

Vokiečių atsiuokimas į len-kus. Varšuvos apielinkėję, pa-sak „Pet. Kurj.“ buvo išbar-styta iš vokiečių aeroplano se-kančio turinio atsiuokimai (proklamacijos):

„Atsiuokimas į lenkus. Ar-tinasi pasiliusavimo valanda iš maskolių jungo. Sujungto-ji Austrijos ir Vokietijos ka-riuomenė netrukus peržengs Lenkijos rubėžį. Maskoliai jau krapštos. Dingsta jų krūvins viešpatavimas, gle-mžes jus virš šimtą metų: mes einame pas jus kaip draugai. Priimkite mus draugiškai: mes nešame jums laisvę ir ne-prigulmybę, už ką jūsų tėvai tiek prikentėjo. Tepasitraukia rytų šalies barbarizmas prieš vakarų civilizaciją, bendrąją mums. Sukilėliai! Atminkite jūsų praeitį taip didžią ir gar-sią. Vienykites su jungtine kariuomene. Bendromis pajė-gomis išginkime Azijos gau-jas (ordy) iš Lenkų žemės. Mes nešame taigpi tikybės laisvę ir tikybų pagarbą, taip žiauriai Rusijos mindžiojamą. Teprakalba jums iš praeties Sibiro ledai, Pragos kraujo darbas ir uniatų kankinimai. Draug su mūsų vėliavomis žengia pas jus laisvę ir nepri-gulmybę.

Vyriausioji Vokietijos ir Au-strijos-Vengrijos rytinių ar-mijų Valdyba“.

Atsiliepkite! Karei prasi-dėjus, Kauno tvirtovės gy-ventojai turėjo iš Kauno išsi-kelti. Išsikėlė taip-pat ir vi-sos įstaigos. Nežinia dabar, kur kas išsidangino ir kur ap-sigyveno. Kas žino teprane-ša, kur dabar yra Ekselenci-ja Zemaičių vyskupas Kare-vičius, draugijų pirmininkai, redaktoriai ir kiti.

IS LIETUVIU GYVENIMO AMERIKOJE.

BOSTON, MASS.

Bostone dabar užvirė tik katilė. Kas tik gyvas, visi dabar čia politikuoja. Susirinkimai, prakalbos kone kasdien. Pastarąjį nedėdienį laikė savo pranešimą sugrįžęs iš visuotinio Chicago Seimo, mūsų atstovas, p. J. Jaruševičius. Apie tūkstantis žmonių klausė pranešimo. p. Jaruševičius atliko savo pasikeltą tinkle. Visa publika buvo labai patenkinta. Dargi, iš 100 dol. jam pripažintų priešėminio susirinkimo, kaipo kelionės išlaidų, p. Jaruševičius sau pasilikė tik 80 dol., likusius gi 20 dol., paskirdamas ir Tautos išdai. Pasibaigus pranešimui buvo renkamas komitetas aukų rinkimui ir Lietuvos gelbėjimo fondą. Į komitetą tapo pakviesti visų mūsų draugijų prezidentai ir kasininkai. Komitetai netrukus pradės savo darbą.

Utarinke (22 rugs.) buvo čia prakalbos surengtos Lietuvos Dukterų dr. po globa Motinos Švenč. Kalbėjo kun. Jakaitis, Worcesterio klebonas, kuris neseniai sugrįžo iš Lietuvos. Pasakojė apie tai, ką matė Lietuvoje karis metu. Jo kalba tęsėsi puosant valandos, o beklaustant rodėsi, jog tai tik kelios minutės praėjo. Taip žmonės užinteresuoti. Baigdamas savo labai įdomią prakalbą šaukė žmones į blaivybę, kad sutauptintais pinigais pagelbėjus savo brolius dideliame varge, į kurį įpuolus dabar Lietuva. Kalbėjo taip pat daktaras Jakimavičius apie sveikatos dalykus. Kunigas Žilinskas aiškino apie autonomiją. Kas tai yra autonomija, kas sąvada ir t.t., išrodėdams, kad be autonomijos mūsų tauta pakilti negali. Buvo ir koncertinė vakaro dalis. Giedojų mažų vaikų chorą. Taip pat p. Juška ir p. Rapaite. Dainavimas žmonėms labai patiko, nes ištisus buvo gražus. To vakaro pelenas buvo skiriamas įtaisymui bažnyčios varpo. Tyro pelno liko \$50.00.

Žmonių susirupavimai pas mus dabar pradeda keistai. Tam priežastis yra politika. Tautininkai iki šiol stovėjo su katalikais. Juos vieniojo tėvynės meilė, kuri jiems yra bendra. Į socialistus mūsų tautininkai šnairavo, dešimį jų nepatvirtino. Dabar gi kairioji tautininkų dalis pašljo prie socialistų. Mat tie dvi grupės vienija religijos neužkintimas. Pasirodo pas mūsų tautininkus neapykanta tikėjimo yra didesnė, neg tėvynės meilė. Kairėn pakrypo ir mūsų "Atėtis" pradėdama skaudžiai užgaulioti tikybą ir katalikus. Ar ilgai ten seksis tokį krypį varyti — nežinia, kadangi didžiama "Atėties" Bendrovės narių yra katalikai.

Nors liūdni dabar laikai, bet netrūksta pas mus ir humoro (juokų). Bostono cecilikai pradėjo balsiai kalbėti apie gelbėjimo tėvynės. Bet išėina tas labai nenatūrališkai, kad pažadina vien juokus. Mat cecilikai pradeda priešpazinti prie lietuvių vien tuomet, kada visuomenė pradeda rinkti aukas. Jie tikisi, kad "levo dalis", iš tų pinigų pakliks ir cecilikų rankas revoliucijai daryti. Bet šiuo žygiu vargiai jiems tas pasiseks. Galima jį žmonės apgauti kartą, bet negalima juos apgauti visados. Socialistai nemėgsta aukoti, ir ištisus visuomenės dalykams jie nieko neduoda. Bet jie mėgsta valdyti pinigų kity suaukotas. Tuomet jie naikina kapitalą ir tokiu būdu su juo kovoja.

Kitas juokingas dalykas, tai cecilikų drebėjimas delei "Vyčių". Kad pasekmingiau kovoti su "Vyčiais", "Keleivis" nesigailėjo net naują kliaš įsitaistyti pasikalbėjimams su "Vyčių" jenerolu. O gal mūsų "Vyčiai" ir išties cecilikizmui bus pavojingi, Dieve duok!

Reikia pridurti, kad "Vyčių" kuopa pas mus jau susitvėrė ir jai gerai klotasi. Hannibal ante portas.

Bastenis.

COALDALE, PA.

Šio spalio 29 dienio Coaldale, Pa. lietuviai susilauks didžios šilkmės: bus pašventinta nauja

bažnyčia 15 tūkstančių vertės. Pašventinimo apeigas atliks J. M. vyskupas Mc Cort; bus dargelis kunigu. Daugybės draugų čiu suvažuos iš visų apilinkiu.

Parapijona.

NIAGARA FALLS, N. Y.

Lietuvių skaičius šitame miestelyje siekia apie 700 ypatų. Puš beveik vedusių o kitą pusę pavienių. Turime pasistatę mūsų bažnyčią už 4 tūkstančius dolerių. Skolos jau nebėra. Šimet lietuviai surengė du piknikus bažnyčios nauda ir vieną šiaip jau parengė šv. Jurgio draugiją, kuriame viskas atsibuvo kuopavysdingiausiai. Reikia mums vargti delei lietuvių kunigo, nes ligšiol dvasios reikalus aprūpina lenkų arba arių kunigai. Be to mūsų mieste labai pageidaujama S. L. R. K. A. kuopa. Taip pas mus žmonės visai nesupranta naudos susiv. nei jo pažįsta reikalus. Būtu naudinga, kad susivienijimo organizatoriai ar šiaip kalbėtojai atsilankytų mūsų miestą ir išaiškintų žmonėms susiv. reikalus ir jo naudą.

M. Karščiūnas.

BALTIMORE, MD.

Rymo-Kat Federacijos Konvencija, kuri atsibuvo 27, 28, 29 ir 30 d. š. m. Tarp kitko štai kas nuveikta per kongresą:

1. Vyskūpai padavė valdžiai protestą prieš neteisings laisraščių šmeižimus bažnyčios. Ingaliota komisija tokį protestą išsiuntė į Washingtoną.
2. Tartasi, kad katalikams reikia kuostropiausiai dalyvauti politikoj. O kada ateina valdžios rinkimai, katalikai privalo stoti ir rinkimus ir remti katalikų kandidatus, kad tokiu būdu turėti artimesnę valdžią.
3. Didinti meilę artimo ir teisybę, ir šelpiti viens kitą visokiuose reikaluose.
4. Konvencijoje dalyvavo 4 delegatų indijonai, vienas iš jų kunigas. Mالدavo daugiau platinimo apšvietos tarpe indijonų, tuo tikslu steigti daugiau mokslo, ir daugiau duoti katalikų kunigų, kad plačiau išskleistų krikščioniškąjį mokslą. Jų maldavimus vyskūpai patarė remti.
5. Del Rusijos ir abelnai Europos pageidaujama daugiau katalikiškų mokyklų, nes ten mažuoliai labai skriaudžiami, jie be mokslo neturi priežiūros, prastai auklėjami ir iš mažo spaudžiami prie darbo.
6. Anglijos žmonės skundėsi silpnėjimu tikėjimo ir reikalavo pagelbos. Taip pat ir maži vaikai išėjo užuojautos jų vargingame auklėjime.

Konvencijoj dalyvavo kardinalas Gibbon'as, 5 vyskūpai, apie 50 kunigų iš įvairių kampų ir suvis 300 šiaip delegatų.

29 d. buvo didelė paroda. Toje parodoje dalyvavo suvis 30 tūkstančių žmonių. Lietuvių draugijų dalyvavo 8. Paroda pakėlė augštai tikinčiųjų dvasią.

J. Grebliauskas.

SO. BOSTON, MASS.

Nedėlio 27 rugsėjo, Fannel salė, atsibuvo prakalbos delei seimo, kuris už keletos dienų atsibūs New York'e. Žinoma, visa čia tvarkė socialistai. Buvo prakalbų, sakytų įvairių kalbėtojų. Nors minėtoje salėj aukų rinkimas užgintas, bet mūsų tikslas nepasirodė. Jie rinko ir gana. Kada prižiūrėtojas tos salės paklausė kodėl nesilaiko tvarkos, tai p. Bagočius paaiškino, kad renkami lėšos salės apmokėjimui. Nėra visai atsargumo pas mus socialistus. Ši kartą išnaudojami susirinkimą galite amžinai užkenti visuomenę nusisamdymu Fannel salės. Be to mūsų socialistai subruzd visur rinkti aukas; jie landžioja po stubas ir kaplina pinigų. Žmonės atjausdami nelsaimingą padėjimą už vandenyno savo brolių duoda pinigų bent ir kokias rankas. Ridos pergyvenus vienus kvotimus, reikėtų ilgiau atminti, kad mūsų socialistams tik jų tikslai rūpi o ne tautos gerovė. Dabar vėl pasinaudoję momentu daro "biznį" ir apsimeta tėvynės gelbėtojai. Laikas būtų užstoti išnaudojimą visuomenės.

Putinėlis.

KLAIDOS ATITAISSYMAS.

"Draugo" 37 numerį iš Worcester, Mass. tilpo žinutė apie šv. Kazimiero paragiedorių pikniką, kuris aprašytas taip: "Piknikas išėjo prastai, nes giedoriai nusiledė alkolio, nei merginos neliko sausos..." Dabar gauname žinią, kad toji žinutė neteisinga, melagingai šmeižianti minėtąjį chorą. Apgailestami šį faktą mielu norą jį atitaisome, ir raginame mūsų korespondentus dalykus aprašinti tiksliai teisingai. "Dr." Red.

CHICAGOJE.

BURNSIDE, ILL.

Nedėlio 4 d. spalio atsibuvo vestuvės p. F. Skroboteno su p. K. Gatautė. F. Skrobotenas ne mažai pasidarbavo tarpe Burnside jaunomėnės, kurio ir vestuvės, galima tarti, buvo žymesnės. Susirinkęs skaitlingas būrelis svečių gražiai linksminosi, kartas nuo karto sudainuodami gražias lietuviškas dainas.

Atsirado sumanymas padaryti rinkliavą del "Tautos Fondo". Pirmiausiai C. Vilkas prakalbė ir svečius kelius žodžius: apie prižiūrėti linksminimosi svečių ir priminti apie vargą mūsų Tėvynėje. Toliau kalbėjo draugas P. Lutz, kuris nors trumpai, bet gana nuosekliai paaiškino reikala gelbėjimo Tėvynės Lietuvos, nukentėjusios nuo karės baisenybių. P. L. O. Vilkaitė gana gražiai padeklamavo eiles "I Tėvynę" (J. R. Jono), už ką panelei patiesė čielą dolerį dr-gas J. Vasiliauskas. Ant galo priėjo ir prie rinkliavos. Dr-gas J. Vasiliauskas perėjo per svečius, o P. Pivorusas paėmęs pašiuklą surašė vardus aukavusių. Aukavo jaunavedžiai: F. Skrobotenas \$2.00, K. Skrobotienė \$1.00; svečiai: J. Vasiliauskas \$2.00.

Po \$1.00: C. Vilkas, P. Lutz, P. Pivorusas, P. Belinis, P. Umbrazius, Anz. Belinis.

Po \$5.00: P. Skrobotenas, O. Rovgalaitė, O. Kitaukė, J. Balasis, V. Navickas, J. Rukšis, A. Jagminas, A. Umbrazius, A. Šimoneliutė.

Po \$2.00: P. Saulis, Dudenas, K. Skrobotenas, A. Belinis, A. Stasiunas, A. Kilda, M. Kudoaba, A. Baušis, J. Urbas ir 10c. Ludkevičius.

Viso surinkta \$17.85, persiuntimo išlaidos 15c; \$1770, siunčiame "Tautos Fondo" raštininkui A. A. Slakiui, išrašę money order ant vardo B. Vaisnoras, Pittsburgh, Pa.

Tėvynės Myletojas. Red. prirašas. Labai smagu girdėti apie tokias pavyzdingas ir praklinas vestuves.

Pašventinimas kampinio akmens Apveizdos Dievo naujai statomos bažnyčios atsibus 1 d. lapkričio, 1914 m.

Draugijų delegatų turės susirinkimą 18 ir 25 d. spalio, Apveizdos Dievo par. svetainėje, del aptarimo tvarkos prisidėjime prie išikimės. Susirinkimai atsibus 3 val. po pietų.

TAUTOS FONDO REIKALAI. Tautos Fondo vietiniai komitetai susidarė dar šiose vietose:

4) Chicagoje — Apveizdos Dievo parapijoje išrinktas komitetas iš 22 žmonių: 2 naujo parapijos komiteto, 11 nuo katalikiškų draugijų ir 9 nuo kitų lietuviškų draugijų.

5) Chicagoje — Douglas park'o apilinkėj komitetas iš 6 narių: Pranc. Balčiūnas — vice-pir. Juoz. Raugėvičius — izd. Marijona Jaukšienė — rašt. Aleksandras Gimbutas, Juozapas Rokas — Vald nar. 6 St. Charles, Ill. tapo suorganizuotas spalio 11 d. J. Gabrio ir kun. V. Taškūno, T. F. centr. komiteto narių.

I vietinį komitetą tapo vienbalsiai išrinkti ingaliotiniai vietinių draugijų: R. Gričiūnas, V. Eidrigas, Petraviciūnas, N. Balsevičius, A. Juralis.

Po p. J. Gabrio prakalbų sumesta \$22.55. Po \$1.00 davė J. Gerlikas, J. Pocius, Šimaidiukis, K. Purionienė, S.

Silkaitis. Atskaičius svetainės nusamdymo ir kitas išlaidas 4 d. 95 c. liko \$18.30, kas padalyta pusiau, viena pusė Lietuv. Inform. Biūrai, kita T. Fondui.

7. Chicagoje — Nekalto Pr. Pan. Šv. parapijoje: Kun. A. Briška Aug. Saldukas, Al. Prečiūnas.

8) Pittston, Pa.: A. Kizis, Pirm. Frank Bataitis, Rašt. Jurgis Laukaitis, Jurgis Mašauskas, Jonas Vačerkauskis, Frank Rumba, Kazimieras Snokocius.

9) Cicero, Ill.: Anast. Valančius, Pirm. Justinas Antanaitis, Rašt. Jonas Jučius, Izd. Izdo Globėjai: Jurgis Valiulis, Kaz. Baltrimas.

10) Montreal, Canada: Antanas Baltušis, Jonas Pundzius, Jonas Valiukas.

11. Toronto, Canada: Vincas Danielius, A. Glineskis "Sidney Mines". Visi viršminėti komitetai apsiėmė rinkti aukas Tautos Fondui.

Tautos Fondo Rašt. A. A. Šlakis praneša, kad priėmė aukų \$17.70, kurie buvo surinkti laike p. F. Skroboteno vestuvėse, spalio 4 d., 1914 m. Burnside, Chicago, Ills. Tautos Fondo komisija nuosirdžiai ištaria ačiū visiems aukotojams už tokį puikų atminimą p. F. Skroboteno vestuvių, ir veltia naujavedžiams ilgo ir linksmo gyvenimo.

Tautos Fondo Valdyba. Pirmininkas, Dr. A. K. Rutkauskas, 2302 S. Leavitt st., Chicago, Ill. Raštininkas Adv. A. A. Šlakis, 3255 S. Halsted st., Chicago, Ill. Izdininkas B. Vaisnoras, 1514 Carson st., S. S. Pittsburgh, Pa. Izdo Globėjai: Kun. F. Kemėsis, 717 W. 18 st., Chicago, Ill. Jonas Jaroševičius, 1048 Washington st., Norwood, Mass.

S. L. R. K. A. KUOPŲ SUSIRINKIMAI. Chicago, Ill. 39-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Kviečiame visus narius suvisi pasikurti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti. Taigi kartu bus priimami ir pašalpos skyrių, norintieji galės jau prisirašyti, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. A. J. Sutkus. Pittston, Pa. 7-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 3 val. po pietų, Ellis svetainėje, 5728 S. State gatv.

Worcester, Mass. 41 kuopa laikys IV burtinąjį susirinkimą, bažnytinę salę, spalio 18, 1914 m. nedėlioje tuoj po sumai. Visi nariai kviečiami užsimokėti burtinąjį mokesį, atsivesti naujų narių prisirašyti ir dalyvauti susirinkime. Su pagarbą 41 kuopos S. L. R. K. Rašt. S. Jodaiga.

40 kuopa S. L. R. K. A. laikys 4-tą burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 2 val. po pietų pobažnytinėje salėje. Kviečiame visus prisibūti ir naujų atsivesti.

Rašt. P. Karavojus. Exeter Borough, Pa. 57-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą nedėlioje 18 d. spalio, p. J. Zvirbio salėje, 7-tą val. vakare ant kurio kožnas privalo prisibūti ir daryti kokios susivienijimo yra permainos.

Rašt. M. Laumkaitis. Donora, Pa. 88 kuopa S. L. R. K. A. laikys paskutinį šiuomet burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, tuojaus jo mišpar, pobažnytinę salę. Neatbūtinai privalo visi nariai susirinkti, nes daug yra svarbių reikalų, taigi dėl susipažinimo su naujomis teisėmis Susivienijimo o norentieji galės prisirašyti prie pašalpos skyr. Nariai, kurie jau prisibūti prie susiv., tas bus tikslai iki 1-mai balandžio 1915 m. Todel, draugai ir draugės, pasinaudokite šitą progą. Dauguma dejuo iš tos apilinkės kol nebus pašalpos skyriaus, tai gi dabar vedus paš. skyr. pranešu visiems: vyrams ir moterims, kad prisibūtumėte ant viršminėto susirinkimo, o parstikrinėsite, kad niekur jo kito draugystė tokios pašalpos nemoka už taip mažą mokesį, kaip dabar mokes susivienijimas.

Rašt. F. Mileška. Miners Mills, Pa. Susiv. L. R. K. A. 25 kuopa laikys burtinąjį susirinkimą 16 d. spalio, 7 val. vakare pas p. Norėiką, 32 W. Thomas t. Kviečiame išs narius, nes yra daug svarbių reikalų apspardyti ir naujus narius prisirašyti.

Rašt. S. Kulkauskas. South Boston, Mass. Šiuo pranešime ir kviečiame visas kuopas Susivienijimo L. R. K. A. Bostono apskrityje, prisibūti ant apskrieo seimo, kuris atsibus 26 dieną lapkričio (Thanksgiving Day) 10 val. ryte, South Boston, lietuvių bažnytinę svetainę ant penktos gatvės; kiekviena kuopa privalo nuo 20 narių atsivesti vieną delegatą, bet ir neturinties minėto skaičiaus irgi gali po vieną delegatą atsivesti.

Užprašom visas Massachusetts, New Hampshire ir Maine valstijų kuopas. Vardan minėtos organizacijos šaukia organizatoriai.

Swoyers, Pa. 77 kuopa S. L. R. K. A. laikys susirinkimą 18 d. spalio, A. Antanavičiaus salėje. Nariai ir nenariai malonėkite prisibūti, o išgirsite daug ko naujo.

Rašt. G. K. Antanaitis. Wilmerding, Pa. 124 kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 2 val. po pietų. Visi nariai ir svečiai malonėkite prisibūti aplankyti.

Rašt. P. Jokubauskas. Wilkes Barre, Pa. 17 kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1 val. po pietų, parapijos svetainėje. Kviečiami ateiti visi kuopos nariai ir užsimokėti. Įvedus pašalpinį skyrių bus daug visokių svarbių nutarimų.

J. Stulgaitis. Duquesne, Pa. S. L. R. K. A. laikys susirinkimą 18 d. spalio, 2 val. pas B. Aleknavičių. Malonėkite visi draugai susirinkti, nes yra daug svarbių reikalų.

B. Jokubauskas. Rochester, N. Y. 103 kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 20 d. spalio, 7 val. vakare, pobažnytinėje salėje. Bus priimami mėnesiniai mokesniai ir proga prisirašyti prie pašalpos skyriaus.

Rašt. P. Širvinskis. Luzerne, Pa. 28-ta kuopa laikys IV burtinąjį susirinkimą nedėlioje 18 d. spalio, 2 val. po pietų, J. Grumblo salėje. Malonėkite visi nariai atsilankyti ant susirinkimo, nes turėsime daug svarbių dalykų apspardyti, ir kurie neušimokėję malonėkite užsimokėti.

J. Motiejūnaitis. Bentleyville, Pa. 92-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys susirinkimą 4-to burtinąjį, nedėlioje 18 d. spalio, 1914, pobažnytinėje salėje, tuojaus po sumai. Meldžiu visų narių prisibūti paskirti laiku, nes turime daug svarbių reikalų apspardyti ir mokesį bus priimamas. Taigi kartu su apsimatė su naujomis teisėmis susi-

Worcester, Mass. 41 kuopa laikys IV burtinąjį susirinkimą, bažnytinę salę, spalio 18, 1914 m. nedėlioje tuoj po sumai. Visi nariai kviečiami užsimokėti burtinąjį mokesį, atsivesti naujų narių prisirašyti ir dalyvauti susirinkime. Su pagarbą 41 kuopos S. L. R. K. Rašt. S. Jodaiga.

40 kuopa S. L. R. K. A. laikys 4-tą burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1914 m. 2 val. po pietų pobažnytinėje salėje. Kviečiame visus prisibūti ir naujų atsivesti.

Rašt. P. Karavojus. Exeter Borough, Pa. 57-ta kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą nedėlioje 18 d. spalio, p. J. Zvirbio salėje, 7-tą val. vakare ant kurio kožnas privalo prisibūti ir daryti kokios susivienijimo yra permainos.

Rašt. M. Laumkaitis. Donora, Pa. 88 kuopa S. L. R. K. A. laikys paskutinį šiuomet burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, tuojaus jo mišpar, pobažnytinę salę. Neatbūtinai privalo visi nariai susirinkti, nes daug yra svarbių reikalų, taigi dėl susipažinimo su naujomis teisėmis Susivienijimo o norentieji galės prisirašyti prie pašalpos skyr. Nariai, kurie jau prisibūti prie susiv., tas bus tikslai iki 1-mai balandžio 1915 m. Todel, draugai ir draugės, pasinaudokite šitą progą. Dauguma dejuo iš tos apilinkės kol nebus pašalpos skyriaus, tai gi dabar vedus paš. skyr. pranešu visiems: vyrams ir moterims, kad prisibūtumėte ant viršminėto susirinkimo, o parstikrinėsite, kad niekur jo kito draugystė tokios pašalpos nemoka už taip mažą mokesį, kaip dabar mokes susivienijimas.

Rašt. F. Mileška. Miners Mills, Pa. Susiv. L. R. K. A. 25 kuopa laikys burtinąjį susirinkimą 16 d. spalio, 7 val. vakare pas p. Norėiką, 32 W. Thomas t. Kviečiame išs narius, nes yra daug svarbių reikalų apspardyti ir naujus narius prisirašyti.

Rašt. S. Kulkauskas. South Boston, Mass. Šiuo pranešime ir kviečiame visas kuopas Susivienijimo L. R. K. A. Bostono apskrityje, prisibūti ant apskrieo seimo, kuris atsibus 26 dieną lapkričio (Thanksgiving Day) 10 val. ryte, South Boston, lietuvių bažnytinę svetainę ant penktos gatvės; kiekviena kuopa privalo nuo 20 narių atsivesti vieną delegatą, bet ir neturinties minėto skaičiaus irgi gali po vieną delegatą atsivesti.

Užprašom visas Massachusetts, New Hampshire ir Maine valstijų kuopas. Vardan minėtos organizacijos šaukia organizatoriai.

Swoyers, Pa. 77 kuopa S. L. R. K. A. laikys susirinkimą 18 d. spalio, A. Antanavičiaus salėje. Nariai ir nenariai malonėkite prisibūti, o išgirsite daug ko naujo.

Rašt. G. K. Antanaitis. Wilmerding, Pa. 124 kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 2 val. po pietų. Visi nariai ir svečiai malonėkite prisibūti aplankyti.

Rašt. P. Jokubauskas. Wilkes Barre, Pa. 17 kuopa S. L. R. K. A. laikys burtinąjį susirinkimą 18 d. spalio, 1 val. po pietų, parapijos svetainėje. Kvieč

J. G. KAWALLS
LITUOVIŠKAS FOTOGRAFAS
1624 W. 47th St. Kortė Marshallfield Ave. netoli nuo Ashland Ave.
Naujausi ir geriausi pavaiškai vestuvėms ir kitoms atšvičioms. Ateik ir pats pamatyk.

EXTRA \$\$\$\$ Jums
7 reikalingi daiktai vertės \$25.00
tik už \$5.85

PINIGŲ NESIŪSK. Didžiausias pasiūlymas, koks kada nors buvo. Vienintelis atsitikimas amžiuje. Kad supažindinti su mūsų naujais geležinkelio laikrodžiais ir kitais dalykais, mes siunčiame augšto laipsnio gražius įspūdingus su puikiais akmenais moterų arba vyrų laikrodžius už \$5.85. Su gražinimu, spilkite dykai. Pilnai garantuojame. Vienas laikrodis vertas \$15.00 kiti dalykai \$10.00. Nepirk pigių dalykų kur kitur, bet pamatyk mūsų laikrodžius. Specialis pasiūlymas. Sugrąžink šitą apskelbimą parašydami savo vardą, pavardę ir antrašę ir mes išsiųsime visus augščiausius pažymėtus dalykus jums peržiūrėti ir išbandyti. Jei tiks užmokėk agentui \$5.85 ir ekspresu kaštus. Rašyk tuojau **FISHLER, and Co. ATHENAEUM BLDG. CHICAGO, ILLINOIS.**

SALIN SU NUSIMINIMU!!!
GRAMAFONAS ANT ISMO- KESNIO 100. KASDIENA.
Jeigu apsimatė mokėti po 10c. kasdien, tai išsiųsime Jums ant ismokėsio labai puikų Gramafoną su 16 rekordais (32 kavaikais) visokių dainų, valcų, maršų ir t. t. kuriuos patys išsirinksite. Gerumas mūsų gramafonų garantuotas kiekvienam rašyta gvarancija. Išsiųsime naujus specialius rekordus Lietuviškus, Lenkiškus, Rusiškus ir Mažarūškus. Rašykite tuojau reikalaudami katalogą ir paaiškinimų įdėdami krasos ženklelį atsakymui:
LIBERTY COMMERCIAL CO
233 E. 14 ST., NEW YORK.

SENIAUSIA TAUPYMO BANKA CHICAGOJE
THE HIBERNIAN BANKING ASSOCIATION
(KURTA 1867 M.)
S. E. COR. CLARK AND W. MONROE STR.
TAUPYMO DEPARTAMENTAS
Priimam Depozitus pradedant nuo VIENO DOLERIO ir daugiau, už kuriuos mokam 3 procentus ant metų, karį pridedam kas pusę metų.
Atdaras Šubatos Vakaris nuo 6-tos iki 8-tos val. vakaro.
REAL ESTATE DEPARTAMENTAS
Perka ir parduoda properties ant komisijos; išskolėtuojas randas ir prižiūri properties; parduoda geros vertės morkidius; skolina pinigus ant įtaisyčių savasčių (property).

Telephone Drover 5326
Dr. S. A. Rutkauskaitė-Šlakenė
Gydo visokias ligas
Specialistė moterų ir vaikų ligose
VALANDOS: 9-12 prieš piet; 4:30-7:30 vakare, Nedėliomis 9-12 prieš piet.
3255 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Lietuviškųjų Švento Kazimiero Seserų Seminarija CHICAGOJE.
Vienovolyne yra: prirengiamoji mokykla, aštuonių metų pradinė mokykla ir augštoji mokykla (High School). Lietuviškosios Seserų prima pas save mergaites mokymui ir išauklėjimui. Seminarijoje prie reguliarijo mokslo, arba ir atskirai, yra mokama: muzika, paiki mas, siuvinėjimas ir taip toliau.
GEROS MOKINTOJOS. PIGUS UŽLAIKYMAS.
Reikale meldžiama kreipties prie Motinos-Perdėtinės šio antrašės:
Mother Superior,
St. Casimir's Seminary,
6700 S. Rockwell St. Chicago, Ill.

Išejo antra laida kun. R. A. Mc Eachen Katekizmo
iš anglų kalbos vertė
Kun. M. Krušas
Antroji laida žymiai padidinta ir kunigų Marijonų pataisyta
Kaina 15 centu
Imantiems daugiau duodamas geras nuolaitis
Reikalaukite
Draugas Pub. Co.
1800 W. 46th Street Chicago, Illinois

Yards 1741
J. F. EUDEIKIS
GRABORIUS
Parsaudo karietas ir automobilius dėl pagrabų, vestuvių ir krikštynų. 4605 Hermitage ave. Chicago

Dr. A. Yuška
1749 So. Halsted St. CHICAGO
Tel. Canal 2118

Tel. Yards 1594
ED. REUTER
Didžiausė siuvamų mašinų krautuvis. Mašinas parduodame nuo \$3.00 ir augščiau.
1616 W. 47th St. Chicago, Ill.

Telefonas Canal 4052
Dr. A. K. Rutkauskas
2302 So. Leavitt St.

Telephone Drover 1924
O. JONIKIENE
Geriausia Akušerka
3364 So. Halsted St., CHICAGO
(kampus 24to)

Tel. Drover 5052
DR. K. DRANGELIS
LITUOVIŠKAS DENTISTAS
VALANDOS: nuo 8 iki 11 rytą, nuo 1 iki 4 po piet, nuo 7 iki 9 vakare. Nedėliomis ir Seredoms pagal sutartį.
3261 SO. HALSTED ST., CHICAGO

TEMYKITE!
Mes prosijame visai veltui per visus metus kiekvieną mūsų krautuvių pirkėjų siuntą.
Ateik ir pažiūrėk mūsų puikių siuntų ir čoverių.
Atmink, kad mūsų kainos yra pigiausios ir tavora duodame geriaus.
S. Kulvinsky
4558 So. Ashland Ave.

Du-kart Savaitinis Laikraštis "SAULE"
Jau 25 metai, kaip išeina kas U-tarninkas ir Pėnyčia. Prenumerata kasuotuja metams: Amerikoje \$2.50 metams, pusė metų \$1.25. Rusijoje ir Europoje \$3.50 metams, \$1.75 pusė metų.
Rašykite šiądien, o gausite vieną numerį pasiūlymų dykai, adresuojant
W. D. BOCKOWSKI — CO.
Mahanoy City, Pa.

Plymouth National BANK.
Kapitolas su perviršiu \$165,000.00.
Šitoji Banka prižiūroms Suvienytųjų Valstijų valdžios. Moka 3 procentus nuo sudėtų pinigų. Galime susisiekėti lietuviškai.
G. N. Postlethwaite
Išdinininkas
Mandagus patarnavimas.

28 metų senas laikraštis
VIENYBE LIETUVNINKU
EINA KAS SEREDA, BROOKLYN, N. Y.
Ir paduoda daugiausiai gery ir svarbių žinių iš Amerikos, Europos ir viso svieto, o prenumerata kaštuoja metams tik \$2.00; pusė metų \$1.00. Užrubežiuiškas metams \$3.00; pusė metų \$1.50.
RAŠYK ADRESU:
J. J. Pauksztis & Co.
120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

M. A. Norkunas,
Vienatinis Lietuvis Išdirbėjas
visokių ženklu draugystem. o y-patingai: karkardu guzikų, metalu, anameliotu ir padengtu celuloid'u, šarpu, vėliavų ir karunu.
Man pavestus darbus atlieku artimiausiu laiku.
M. A. Norkunas
166 MELROSE ST., MONTELEO, MASS.

Bell System
Jurių tyrinėtojai išdirbo jurių mapas taip rupestingai, kad laivo padėjimas gali būti surastas su pilnu teisingumu.
Suvienytas Valstijas ir Kanadą
Telefono ekspertai taip išmapavo kad vienas tarp 95,000,000 asmenų gali būti surastas iš tolumos užtųjų tukstančių mylių per vielas.
Bell Sistemos
Kuomet norima arba kuomet reikalinga surasti bilę ką, bilę kada, bilę kur, tai long distance padaro tą galimu atsiekti.
Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Official 100

NAUJIENA!
Ką tik išėjo iš spaudos nauja knyga
Oliveris Twistas
Angliškai Parašė
CHARLES DICKENS
Lietuvių Kalbon Vertė
Jonas Kmitas
Yra tai labai graži ir interesinga apysaka Pradėjus skaityti, sunku yra atisitraukti nuo knygos. Kiekvienas, norintis smagiai ir naudingai praleisti laiką, lai skaito šią knygą. Yra tai stora knyga, turinti 520 puslapių, o kainuoja **TIKTAI \$1.00**
Tokios geros, naudingos ir drauge taip pigios knygos dar nebuvo pardavime!
Prisiuntę dolerį, reikalaukite knygos OLIVERIS TWISTAS, o niekuomet nesigailėsite. Rašykite atrašu:
DRAUGAS PUBLISHING CO.
1800 W. 46th Street, Chicago, Ill.

Gerų lentų pigiai
EIK PAS
Carr Bros. Wrecking Co.
(Inc)
Vartotas namams statyti medžiagos naujų lentų, stogams poperas, vinių, plumbingų ir t. t.
3005-3039 So. Halsted St.
Phone Yards 1294 CHICAGO

Naujos "Draugo" spaustuovės Knygos
Šiomis dienomis išėjo iš spaudos:
Huckleberry Finnas, parašyta garsaus Amerikos raštininko humoristo Mark Twaino. Gražiai lietuvių kalbon versta Jono Kmito. Labai puiki apysaka iš amerikiečių gyvenimo. Daug juokingo ir puikaus skaitymo.
Stora knyga, kaina tik 75 centai
Reikalaudami kreipkitės:
Draugas Pub. Co.
1800 W. 46th St., Chicago, Illinois

Daktaras Ignatas Stankus,
Lietuvis daktaras. Gydo įvairiausias ligas Vyrų, Moterų ir Vaikų. Daro operacijas. Turėi savo loca ligonbuti. Lektarstautais pats del kiek vieno sergančio. Ofiso Valandos: Nuo 9 iki 11 ir 12 rito; 2-4 po piet, 7-8 vakara. Nedėl. iki 9 po piet.
Kreipkitis reik vienu metu ant to tikro adreso taip:
DR. STANKUS, 1210 S. BROAD ST., PHILADELPHIA, PA.

"ATEITIS"
Naujas Savaitinis Laikraštis.
Skiriamas daugiausiai jaunimo reikalams. Kadangi visos žmonių geresnės ateities viltimi yra jaunimas, todėl kiekvienas privalo rūpintis jaunimo apvietimui.
"ATEITIS" yra bepartviškas jaunimo laikraštis ir bepartviškas tarnaas kultūriškiems jaunimo reikalams.
"ATEITIS" gvildena ir kitokius gyvenimo klausimus.
"ATEITIS" tilpa kodaugiasiai žinių apie mūsų jaunimo ja-dėjima ir veikimą. Taipgi tilpa daugybė ir kitokių žinių ir žinėlių iš Lietuvos ir iš viso pasaulio.
"ATEITI" išleidžia nuo Nauju Metų kooperatiška bendrovė.
"ATEITIS" inkorporuota ant \$25,000.00 pagal Massachusetts valstijos tiesų reikalavimą.
"ATEITIS" yra 8 puslapių didumo ir prekioja tiktai \$1.50 metams ir 85c. pusė metų. Į Lietuvą ir kitas užrubežines viešpatijas \$2.00 metams ir \$1.25 pusė metų.
"ATEITIS" galima užsisakyti šiuo adresu:
"ATEITIS"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
(kas prisiųs savo adresą gaus vieną numerį pažūrėjimui dykai).

Telefonas Yards 994
Dr. MAURICE KAHN
VALANDOS: nuo ryto 8 iki 10 nuo 1 po pietu iki 3 ir nuo 7 iki 9 vakaro.
4627 S. Ashland Ave., CHICAGO, ILL.

Visi užsisakykite Amerik. Lietuvių Dienraštį
"KATALIKĄ"
Dienraštį "Kataliką" žinios tilps daug greičiau ir plačiau; į visus pajudintus mūsų gyvenime klausimus kuoplausia atsiliepsime.
Dienraštis "Katalikas" yra bepartviškas laikraštis ir prisilaikys tarnaas kultūrinio darbo.
Todel dienraštį "Kataliką" bus galima siūkti ir plačiai nušviesti lietuvių, o ypač Amerikos naujokynuose gyvenančių, S. Valstijų ir kitų šalių gyvenimas, paduoti daugiausia žinių iš Europos karo lauko ir visuomenės gyvenimo.
Suv. Valstijose ir Canadoje metams \$5.00
pusė metų \$3.00
trims mėnesiams \$1.75
Užsienyje, Europoje ir kitur metams \$7.00
pusė metų \$4.00
Prenumeratą siųsti šiuo adresu:
AMERIKOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS "KATALIKAS"
3249 So. Morgan St., Chicago

Tel. Drover 7042
Dr. G. Z. Vezel (Vezelis)
Lietuviškas Dentistas
4712 So. Ashland Ave.
arti 47to gatvės

SAUGOKIES pagėdžiojimui, ir visada reikalauk tikro Richterio Pain — Expeller su inkaro žonku, kaip ant pavelslo.
25 ir 50 centų aptiekose ir tiesiai iš
F. Ad. Richter & Co
74-80 Washington Street, NEW YORK.

SPECIALIAKAS PASTOLIJIMAS.
Išleistuvė, išdirbimas ir sankrova atvirukų. Atkreipiame domą gerbiamųjų "Draugo" skaitytojų, kad mes turime pardavimui didžiausį leidinį atvirukų lietuviškoje kalboje. Įvairių kainų ir spalvų 25 atvirukai su persiuntimu kaštuoja 50 centų, 50 atvirukų 85 centai, 100 atvirukų \$1.50
Gera popiera ir puikus darbas.
Kiekvienas, kas užsėks atvirukus, gaus puikų žemėlį iš karės lauko įvairiose spalvose veltui. Šis žemėlapis didelio formato ir visiems yra labai naudingas.
Pinigus siųskite M.ney order'iu arba viencieniniais krauos ženkleliais. Rašykite šiuo antrašu:
Letania Post Cards Publ. Co.
P. O. Box Philadelphia, Pa.

Jei nori žinių iš
Škotijos ar Anglijos
išrašyk dvivaitinį laikraštį
"IŠEVIŲ DRAUGA"
Vienintelį Didžiosios Britanijos Lietuvių-Katalikų organą.
Kaina metams vienas doleris
Pusė metų 50 centu.
Adresas: Rev. Jos. Norbut Mossend, Lanarkshire, Scotland.

Ar Skaitei Kada Laikraštį "LIETUVA?"
Gal nežinai kur ją gauti?
"LIETUVA"
Eina jau 21 metus Chicago, Illinois kas Pėnyčia ir paduoda daugiausiai gery ir svarbių žinių iš Amerikos, Europos ir viso svieto, o prenumerata kaštuoja metui tik \$2.00; pusė metų \$1.00.
Rašyk adresu:
A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

P. A. MAZEIKA
Seniausias lietuviškas graborius Chicago miesto. Per 15 metų mano graborystės tarnavau savo broliams lietuviams. Grabai yra numaišinta kaina: dideli nuo \$12.00 ir augščiau, o maki grabeliai nuo \$3.00 ir augščiau. Meldžiu atvažiuoti į mano krautuve, o persitikrinsite, kad ne reikia sunkiai uždirtus pinigų mokyti, jie paliks našlaiciams, kurie bėdąs palieka. Žinokite gerai, jei norite mokėti \$100.00 tai pas mane galite gauti už \$50.00. Neklausykite agentų ir kokių bobelių, bet nueikite pas kitą ir persitikrinkite kas pigiau daro. Darome pigiau, nes turime savo dirbtuvę, savo karaboną ir daugybę automobilių.
So pagarba **P. A. MAZEIKA**
3315 Aubrun ave. Tel. Yards 1138

LIETUVA.
Jaduose Paveikluose jau amviko-je! Pirmu kartu Lietuvos jūdėjimas gyvuose paveikluose mūsų istorijoj. Nepamirškite ateiti ant šio perstatymo, pažvelgti į savo ghtiatį kraštą, kurį apleidot. Nekartą apgailejaujam mūsų paliktos tėvynės Daugumas sako: "trokšta mano širdis dar kartą Lietuvą pamatyti..."
Pamatę prieš savo akis vaizdą, perstatantį Lietuvoje gyvenančius mūsų likusius brolius ir sesutes bei senelius dar prieš karės laiką. Prisiminim ir šių dienų Lietuvoje mūsų brolių kritiškąjį gyvenimą su visoms karės baisenybėms, nes Lietuva, tai karės lauk-kas!
Paveikslai bus rodomi iš Sovalkų, Kauno ir Vilniaus gubernijų. Taipgi ir iš Mažosios Lietuvos (Prūsų).
Tarpuose paveiklų rodymo bus iliustruotos dainos ir deklamacijos dainuoto solo pone Elz. Bačiūnienė.
Paveikslus rodia gabus mašinos operatorius p. J. M. Danielius, kuris ilgą laiką prie te praktikavosi.
Apert šių vaizdėlių bus perstatyta visoki vasaros laukų darbai Lietuvoje. Kinematografistas A. T. Račiūnas.
Perstatymai atsisbus šiuose vietose:
Utarninko vakaro spalio (Oct.) 20 d. 1914 m. Lieuvig baiznytinėje salėje. Ansonia, Conn.
Pėnyčios vakar; spalio 23 d. 1914 m. Conway Hall; 460 Main str, Hartford, Conn.
Spalio 24-25 Lietuvių svietinėje, 354 Park str., New Britain, Conn.